

SMOTRA LITERARNOG, DRAMSKO-SCENSKOG
I NOVINARSKOG STVARALAŠTVA UČENIKA
OSNOVNIH I SREDNJIH ŠKOLA GRADA ZAGREBA
2012.

21.
smotra

GRADSKI URED ZA OBRAZOVANJE, KULTURU I ŠPORT

GOT OXYGEN?

THEY KILL GOOD TREES TO PUT OUT BAD NEWSPAPERS.

DORA INGRID PERKOVIĆ

Dora Ingrid Perković, mentor: Damir Brčić
Škola primijenjene umjetnosti i dizajna

PRIRODOSLOVNA ŠKOLA

Vladimira Preloga

Literarni radovi

UČENIKA SREDNJIH ŠKOLA

Bezimena

Znam da ne možeš pročitati ovo niti ćeš razumjeti ako ti ja pročitam, ali želim poručiti svima da mi je stalo do tebe iako si ti samo jedna mala, jedna slatka, jedna i jedina moja ribica.

Ne sjećam se kada sam te dobila, ali mislim da je to bilo prije skoro četiri godine. Ljudima je teško shvatiti kako se netko može vezati za ribicu, no kako se ne vezati za stvorenje koje mi je na radnom stolu u sobi i koje me neprestano gleda. Često gledam u tvoj mali okrugli akvarij i razmišljam kako ti nije dosadno plivati u krug i samo otvarati usta. Vjerljivo bi me ljudi čudno gledali kada bih im rekla da moja ribica razmišlja, ali istina je! Primjetim da lupaš po staklu kada si gladna i trudiš se privući moju pozornost. Kada sam tužna, to me oraspoloži jer vidim da sam barem nekom potrebna. Čudna stvar je to što moja mačka pije vodu iz tvog akvarija, ali te nikada, baš nikada, nije pokušala uloviti. Prelijena je ona za to. Zanimljivo je gledati kako se ti više ne bojiš njenih velikih očiju, hrapavog jezika i brkova koji su toliki da uđu duboko u vodu, nego joj se približiš i na svom ju ribljem jeziku pozdraviš. Ti nemaš ime, neobično je to što te nisam imenovala, s obzirom na to da mi čak i gumica za brisanje ima ime, ali mislim da ti to i ne treba. Nije sigurno jesu li uopće muško ili žensko pa je najpametnije da ostaneš samo *ribica*. Iskreno, rijetko se sjetim očistiti tvoj akvarij i promijeniti vodu u njemu. Vjerljivo si upravo zato nekoliko puta dobila nepoznatu izraslinu na glavi pa je moja mama, u strahu da ćeš uginuti, kupila nekakve vitamine i sad si potpuno zdrava. Volim još nešto kod tebe - ti si jedno od rijetkih stvorenja koje me može slušati kako pjevam. Nisam sigurna je li to zato što si u vodi pa ne čuješ, ali svejedno, zahvalna sam ti na tome. Ponekad to izgleda kao da zajedno pjevamo jer ti otvaraš usta sa mnom. Sada, kada sam napisala gotovo sve događaje iz tvog pomalo dosadnog života, vrijeme je da opišem i tvoj izgled. Ti to vjerljivo ne znaš, ali ne razlikuješ se mnogo od ostalih ribica svoje vrste. Ljudi te nazivaju zlatnom ribicom, ali meni se to ne sviđa i nema smisla. Ti si narančasta. Tvoj rep je velik gotovo kao i tvoje predebelo tijelo, a oči su ti velike i duboke.

Vjerljivo nisi najljepša ribica koju sam ikada vidjela, ali definitivno si najčudnija i najzanimljivija. Kada ugineš, čudno je što govorim o tvojoj smrti, ali svjesna sam da će se to kad-tad dogoditi, bit će te nemoguće zamijeniti, pa se nadam da ćemo još dugo, dugo pjevati zajedno.

Jelena Šarić, 2. razred
Prirodoslovna škola Vladimira Preloga
Voditeljica: Svjetlana Jeleč

Gdje se izgubilo moje ja?

Draga osoba koja želim biti, gdje se skrivaš? Sigurno nisi negdje u blizini. Vjerojatno sjediš na vrhu nekog brdašca i gledaš šarena svjetla ovog velikog grada. Možda si sa svojim prijateljima koji te čine sretnom i ispunjenom. Možda negdje nekome oprاشtaš pogreške. Možda si negdje odmorna i osjećaš se spokojno. Ne znam gdje si, ali sve više i više sumnjam u tvoj dolazak. Ovo mjesto gdje se nalazim i ovi ljudi koji me okružuju nije ono što sam očekivala od života.

Volim biti okružena bezbrižnim, jednostavnim i sretnim ljudima. Uz njih barem na neko vrijeme zaboravim na sve nedaće i probleme koji me muče. Rekoh, to su osobe kojima volim biti okružena. No, zapravo čovjek kakvog trebam pored sebe je onaj koji ne misli o posljedicama, nego samo slijedi svoje snove i ciljeve. Možda bih uz takvog čovjeka izašla iz ove čahure u kojoj se nalazim. Voljela bih biti osoba koja kaže što misli i ne boji se tuđih mišljenja, kojoj nije previše stalo što drugi misle o njoj i ne razmišlja o svakoj maloj odluci ovako dugo kao ja.

Postoje tri osobe u meni, prva je ona kakvom me svi doživljavaju, druga kakva zapravo jesam i treća je ona koja želim postati. Moja mašta seže tako daleko, ali moji putovi ne. Sve se svodi na jedno. Trebam nekoga tko će unijeti promjenu i vedrinu u moj život. Veselim se malim stvarima. Naučila sam ni od koga ne očekivati ništa posebno, pogotovo ne od prijatelja. Ne trebam nekoga tko se predstavlja prijateljem, a onda kada ga trebaš, on je već negdje otišao ili još gore tu je, ali u tvojim očima ne vidi tugu i neće se udostojiti pitati te zašto. Moj tip čovjeka je onaj koji će sa mnom otpovetati u nepoznato i neće se brinuti kamo idemo, nego samo da smo napustili ovo tmurno i tužno mjesto. Možda griješim kada poželim pobjeći, ali ne griješim kada priznajem da svakoga dana imam u sebi osjećaj praznine. Toliko me toga čeka, a ja sam zapela u krugu prijatelja koji zapravo ne cijene jedni druge, samo si razmjenjuju lažne osmjehe.

Željela bih bacati kamenčiće u ocean s neke litice. Željela bih postati hrabra. Samo hrabra. Leći na kraju dana u topli krevet i pomisliti: „Pa ovo je zaista bio dobar dan“. Jedna vrlo dobra prijateljica kazala mi je da se opustim, da će sve doći na svoje i da otvorim svoje srce jer ljubav je na putu. Odustala sam od čekanja da se pojavi osoba kakvom želim biti. Sada samo čekam da me prihvate onaku kakva jesam. Možda bih trebala prestati biti toliko zaokupljena vlastitim problemima i nedostacima te poslušati druge. No znate što, tako sam umorna od pokušaja i svega toga truda da svima udovoljim.

Ivana Grgić, 3. razred

Druga ekonomска škola

Voditelj: Ivan Molek

Hladniji krajevi

Zaista postoji nit života
kada poželiš prestati slati pisma lastavicama,
kada im poželiš zimi pokazati mekoću snijega
i onda se sjetiš da oština ljetnih krajeva nije za tebe,
a i snijeg bi se otopio.

Zamislis ujesen da letiš s njima
dok ne raširiš ruke i one zapnu za okvire prozora,
te podigneš kapke da se spuste kada odlaze.

I onda počneš pisati.

Sve ono što želiš reći, ali nema ni pera
da ti mahne da počneš današnju priču.
Pa pišeš danima, mjesecima zahvačaš isto pero
(koje nadimkom zoveš po najdražoj lastavici)
i pišeš o zimskim oblacima, vunenim osmijesima
i snijegu, puno snijega.

Jer koliko god o tome pišeš,
čini ti se da nikad neće shvatiti bit tog bića.
Ne znaš da poznaju tvog druga, pa bježe.

I kada završiš s pismima,
i zalijepiš marke iz čistog manirizma,
čekaš na kućnom pragu s licem među prstima
i domom ispod stopala.

Nekad ne dolaze danima, mjesecima nema
one posebne lastavice.

Jednom si čak dvije godine čuvaо uvjerenja,
gotovo prišao gradskim golubovima.

A kada se vrate, tvoje lastavice, tvoja družina,
Lepršaju oko tebe, i zvizde, i plešu,
a ti se ponovno osjećaš važnim
i pomisliš, možda letiš.

Pa uzmeš svoja pisma
i počneš kazivati o svom bijelom ljubimcu,
ali te zaslijepe Suncem i njegovom oštinom.
Čeznutljivo gledaš.

Htio bi vidjeti Sunce tropskih krajeva.

Pisma ti polako izgaraju na gradskoj vrućini, ali nije te briga.

Ako te ovo dira, kako ćeš preživjeti toplije krajeve?

Prepustiš se priči, i lastavicama.

Dok ne dođe vrijeme odlaska.

No i kada prestanu lepršati u blizini
I ostaje ti samo obris bliskog roda u daljini,
 Još misliš da letiš,
 Pa raširiš ruke i zapneš o prozor.
 Ti ne možeš letjeti.
Nema veze, okrutnost topnih krajeva
 Ionako nije za tebe.
 A i snijeg bi se već otopio.

Ana Horvatin, 2. razred

Klasična gimnazija

Voditeljica: Andjela Vukasović Korunda

Tin Habazin, mentorica: Vinka Mortigjija Anušić
Škola primjenjene umjetnosti i dizajna

Iščem te

Iščem te
Nema te
Kam si pobegel
Sad kad mi trebaš
Nema te
Moraš se vrnuti
Moraš mi reći
De mi je kuvača

Na kiši vani stojiš
Širiš ruke i glediš
Glediš u me
Zoveš me da dojdem k tebi
Da s tebom osetim
Dodir kiše na licu
Da s tebom zatancam
Po mokroj travi
Ples onaj koji mi smo znali

Korak sim korak tam
malo levo malo desno
napred nazad pa u krug
ko bi rekел gle tancamo mi
Je da smo zmazani
i da se sve cedi z moje maje
i da si zgubil svoj škrljak negde u travi
al nema to veze
Mene još samo zanima
de je moja kuvača

Nikolina Vodopić, 4. razred
Poštanska i telekomunikacijska škola
Voditelj: Miroslav Kirin

Miruj, srce moje

Miruj, srce moje!

Zar ne vidiš da je daleko?

Razapet daljinom,
mučen u tišini.

Ali čekaj!
Čuješ li dah što se stapa u lagane mu korake?
Jesu li njegovi?

Ne, ne mogu biti...

Vraća li se k meni?
Upri pogled, ne zastaj ni na tren!

Zadrži dah, on dolazi!

Nosi li te tisuću nota što se stapaju u predivnu, slatku melodiju ushićenja?
Pjeva li ti radost?
Nosi li te, o krhko srce moje, taj potpuni polet
neopisivosti?

No, miruj, o miruj, srce moje!
To su samo kapi želja što se stopiše u korake...

O, jadno srce moje, patiš li?

Je li slatki dah nesanice ostavio trag?
Boli li te gorki prizor samoće?

Ostaci sjećanja kao sitna zrnca pjeska gotovo tvore njegov lik!

Čuješ li, usamljeno srce moje, meke ljubavne riječi?
Miluju li te neopisivim užitkom?

Zadrži dah, on dolazi!

No, miruj, o miruj, srce moje!
To je samo jeka što mi vraća meke ljubavne poruke...

Samo kapi želja što se stopiše u korake.

Maja Matković, 3. razred
Prirodoslovna škola Vladimira Preloga
Voditeljica: Goranka Lazić

Moja preobraženja

Večer je, dosadna i tamna kao i svaka prošla, kao i svaka sljedeća što će doći. U sobi ukrašenoj ofucanim starim tapetama, gledao sam kroz prozor tamu kako se širi na nebu i zamračuje svaki kutak grada, kad odjednom. „Glupačo jedna! Što sam ti rekla! - Bila je to moja majka. Vikala je na moju sestru koja je uvijek dolazila kasno doma.

„Što sam ti rekla! Kad se dolaziš kao neka kurva obučena! Gubi se u svoju sobu kurvetino glupa! Gubi se!” Kroz zatvorena vrata čuo sam kako se sestra plačući penje po stepenicama, prolazi pokraj mojih vrata i ulazi u svoju sobu i zatvara se u nju. „I ostani gore!” - Viknula je majka. „Dalibore! Dalibore dolazi dolje!” - Pozvala me majka. Bilo me strah otići dolje. Svakog dana me strah otkad su ubili oca. Došao sam u kuhinju, napola razbijenu. Čaše i porculanski tanjuri bili su razbijeni i pobacani po cijeloj kuhinji osim jedne čaše i boce u kojoj je bio, pretpostavljam alkohol. „A tu si kretenu.” Bile su joj krvave oči i smrdila je na alkohol. „Što me gledaš tako glupo? Ti si isti kao i ona tvoja sestra, ona kurvetina gore. Ajde pij, pij sa svojom majkom starom.” „Neću!” - Odlučno sam joj odgovorio. „Gubi se onda i ti gore, idiole!” Otišao sam iz kuhinje, ali nisam otišao u sobu, otišao sam van.

Van iz kuće jer je to bilo previše za mene. Nisam mogao to više podnijeti, svaki dan ista priča. Hodao sam mokrom, mračnom ulicom. Nisam ni znao gdje idem jer su mi čudne misli prolazile glavom. Čudne i negativne misli prolazile su, a tu je bio i neki čudan osjećaj, osjećaj gnjeva i mržnje. „Nekad sam bio normalan.” - Pomislio sam. Htio sam ubiti svakog tko mi se našao na putu. Penjao sam se stepenicama. Od tog silnog gnjeva i mržnje nisam ni primijetio da sam ušao u neku zgradu. Popeo sam se na krov. Vidio sam svijetla, svjetla što su svjetlila u sobama susjedne zgrade. Nisam više mogao izdržati. Pomislio sam. - „Zašto meni, zašto se to meni moralo dogoditi. Da me vlastita majka ne voli, a nekoć je bilo sve normalno.” Nisam mogao izdržati više. Padao sam.

Filip Grahovar, 4. razred

I. tehnička škola Tesla

Voditeljica: Helena Alebić

Neće još zora svanuti

Sumorna noć spušta se niz grane,
tiha patnja zbori kroz oblake.

Noćas smo samo djeca ogoljenih duša,
bestjelesno sami.

Ni ne slutimo zoru koja dolazi,
samo gluhe jecaje u dubini.

Dugi su sati koji slijede,
a san još ne prijeti umornim vjeđama.

S gramofona čuje se violončelo,
dok mi snatrimo o daljini i starosti,
dok promatramo jedno drugo,
kao slučajni prolaznici.

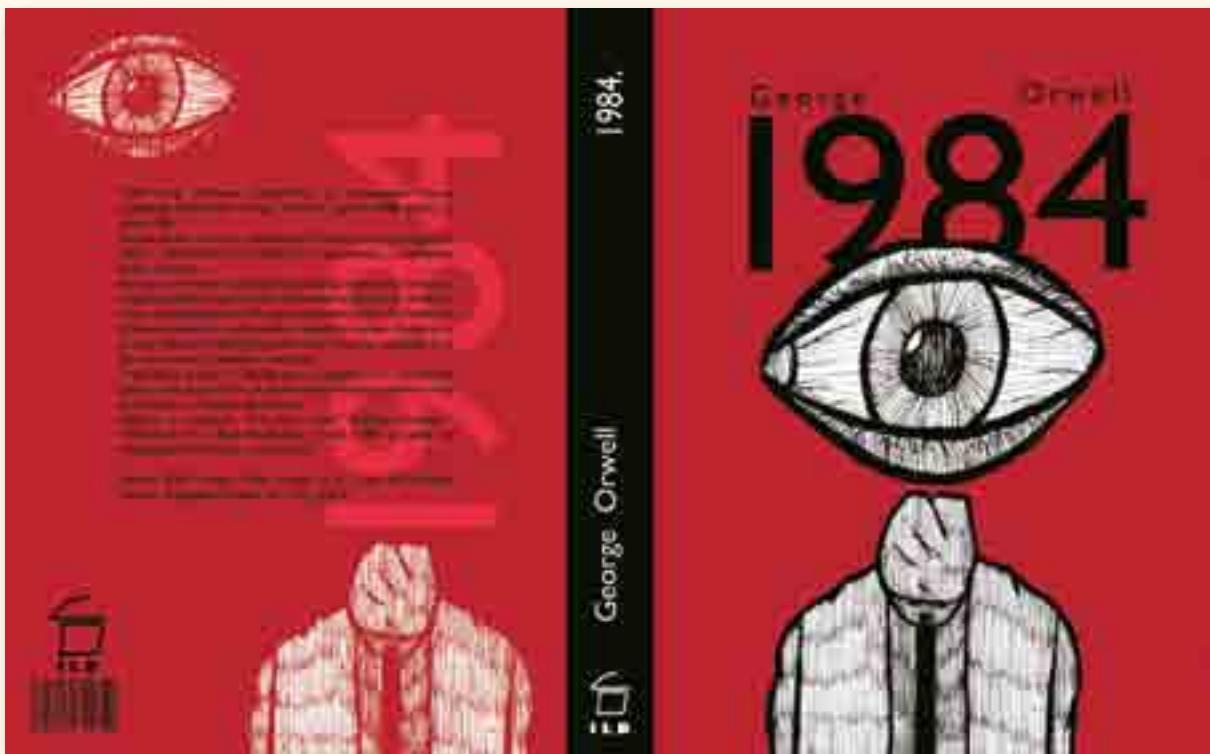
Slutim tvoje neizrečene riječi
i nadam se da ih nećeš izreći.

Bar ne večeras,
da ne dočekam zoru sam.

Lucija Kljenak, 1. razred

I. gimnazija

Voditeljica: Helena Begić

Luka Duvančić, mentorica: Vinka Mortigija Anušić
Škola primijenjene umjetnosti i dizajna

Nokturno

Sjedim na balkonu u noći. Gledam niz ulicu prošaranu zlatnim drvećem čije grane spokojno vijore na vjetru. Kroz maglu izbijaju bijelo vidljivi obrisi zgrada.

Nebo je čisto. Jednostavno. Crno. Samo mjesec i pokoja ulična svjetiljka obasjavaju put.

Nikada prije nisam zapazila koliko tišina može biti glasna, koliko se stupamo i ističemo u ništavilu.

Ponekad nas samoča čini ispunjenima. Tada spoznajemo sami sebe.

Zaboravljamo sve drugo i postajemo svjesni opće i vlastite prolaznosti.

Shvaćamo da nema dovoljno vremena da ga ne bismo živjeli više. Za sve će biti prekasno ako ne učinimo vrijeme za one stvari za koje ga nemamo. Jer one čine naš život onakvim kakav jest i određuju ga. Čak i u ovom miru, iako se to nama tako činilo, sat nikada neće stati.

Život ide dalje s nama ili bez nas.

I upravo smo mi oni koji svoje vrijeme činimo dostoјnim postojanja.

Dorotea Zadro, 1. razred
Škola za medicinske sestre Vinogradска
Voditeljica: Neda Mimica Špoljar

Grupni rad, mentor: Ninoslav Poljan
Škola primijenjene umjetnosti i dizajna

Nostalgija

Škrip, škrip, ššškrip... škripjele su stare, drvene stepenice bakinog tavana.

Kao mala sam većinu svog vremena provodila na njemu jer sam tamo pronalazila svoj mir. Prostor je mirisao po žutim dunjama.

Što sam bivala starija i odraslijia, manje sam zalazila u svoju oazu mira, ni sama ne znam zbog čega, ali, eto, jesam. Na tavanu su stajale sve stvari koje je moja baka smatrala više neupotrebljivima: roba iz 60-ih, stare ploče, krpene lutke kojima sam se prestala igrati.

Eh, da, a ondje, u lijevom kutku je kožni, veliki kovčeg gdje su pohranjene stare slike moje bake, sve njene ljubavi iz mladosti, sva mjesta koja je nekoć posjetila.

No, na tom tavanu, koji odiše starošću, je ipak postojalo mjesto na kojem bih sjela i sjedila; i ne činila ništa posebno osim što sam mirno promatrala daljinu.

Prozor... Gledao je ravno na susjedov voćnjak, a kad bi vjetar zapirio, donio bi mi miris krošanja starog hrasta. Posebno sam obožavala biti zimi na tavanu kada se i posljednja krvava ruža na susjedovu prozoru smrzne, a mene baka pozove na topli lipov čaj.

Ponekad bih se htjela vratiti u djetinjstvo, kada je moja jedina briga bila koju krpenu lutku oda-brati. Ostala sam još dugo na tavanu promatrajući kroz prozor pejzaž, no onda se začuo bakin glas.

Povikala je kako je čaj gotov, baš kao nekada...

Mia Belić, 1. razred

Škola primijenjene umjetnosti i dizajna

Voditeljica: Iva Sieber

Patricia Prevarek, mentor: Ninoslav Poljan
Škola primijenjene umjetnosti i dizajna

Papir podnosi više nego čovjek

Koliko puta su me ljudi pitali zašto stalno nešto zapisujem, pišem pjesme i izmišljam?

Ismijavali su me i govorili da sam nezrela, djetinjasta, glupa... Da moje pisanje nema smisla. Počela sam se kolebatи. Imaju li možda pravo? Čak sam sama sebe nebrojeno mnogo puta uhvatila kako zamišljam drugačiji svijet nego moji vršnjaci i kako ga pokušavam živjeti kao takvog. Shvatila sam da je vrlo mala mogućnost da se to dogodi jer je to moj svijet, moje utočište i odmor od surove realnosti. I onda sam shvatila da je svaka moja rečenica napisana s razlogom i da će moje pisanje uvijek imati određeni smisao.

Stvarnost je okrutna, ona ubija na sebi svojstven način, čini ljudе nepouzdanima i nesigurnima. Papir i olovka spas su mi da održim sebe i svoje ja, tamo vani u pravom i velikom svijetu. „Papir podnosi vise nego čovjek.“ Ta me misao na neki način tjera dalje, čini me sigurnom jer znam da se ne moram bojati iznijeti svoje misli i osjećaje. Kada pišem ne moram paziti što će napisati i hoću li povrijediti nekoga ili sebe. Papir me sluša, sluša pokrete moje ruke mirno i bez ikakvog prigovora. Uz pisanje postajem vječnost. Tamo vani naše će emocije biti poljuljane, naše znanje nesigurno. Mašta uvijek bješe i bit će bijeg u bolje sutra.

Ako maštamo, tjeramo sebe na promišljanje o životu, kako ga promijeniti u učiniti boljim, građimo sebe i svoje samopouzdanje. Želim pomoći. Želim pomoći sebi. Želim pomoći drugima. Zato pišem. Htjela bih biti zapamćena. Kako? Što ja kao mali, običan čovjek značim ovome svijetu? Što predstavlja jedno znatiželjno dijete za boljšak svijeta? Ljudi koji su dovoljno ludi da misle da mogu promijeniti svijet, najčešće to i učine. Jas am dovoljno luda. Počela sam pisati baš s tim ciljem, da potaknem ljude na razmišljanje, željela sam da počnu koristiti cijeli volumen mozga, zato ga uostalom i imaju. Pišem da dokažem da sam i ja netko poseban. Baš kao i svi drugi. Želim da ljudi znaju da i ja, baš kao i oni, imam problem. Iako sam samo „klinka“, i ja imam osjećaj, želje, nadanja i problem svoje vrste. Želim da se počne pisati o svemu, da svi počnu pisati, da se prestanu bojati papira i olovke. Kada jednom krenu, shvatit će da su im oni prijatelji kada je najteže i kada nema nikog drugog u blizini. Papir se nikada ne smije, nikada ne uništava nade i snove, ne preprječuje put našim mislima. Postaje nam put u svijet slobode bez ikakvih verbalnih i psihičkih napada na samu dušu i tijelo.

Sjaj svijeta u kojem živimo malo - pomalo gasi se zbog urođenog straha od odbacivanja, što dovodi do konstantnog pretvaranja i činjenja sebe nečim što nismo, nečim neprirodnim, ljudske zlobe, egoizma, opsjednutosti perfekcionizmom i stalnom kontrolom. Ovom svijetu potreban je optimizam, optimizam koji mu može donijeti samo papir, olovka i jedno nasmiješeno dječje lice, koje će biti dovoljno ludo da promijeni svijet.

Silvija Dumić, 1. razred

III. gimnazija

Voditeljica: Valerija Bilić

Razbijeno zrcalo

Vidiš li ikad moje suze kako se poput slapa spuštaju niz moj obraz?

Gledaš li me? Ja sam tvoja stvarnost. Vidiš li lice natečeno od plača?

To sam ja, tvoja istina. Svojom krvlju pišem ti stihove koje ti nikada ne čitaš. Šapućem ti svojom boli, mislim na tebe... Ja sam poput vječne vode koja opija čovjeka kojem to nikad nije dovoljno. Ja sam ti krvnik, ljubavnik, san i noćna mora koja se širi kao tinta u vodi koja lagano leluja u svojoj vječnoj kolijevci.

Vidiš li me? Ne, jer ja ti nisam važna. Samo ti širi svoje vidike i nestani bez pozdrava, ali ja sam ti i uvijek ču te gledati.

Da, dobro si me čuo. Mi smo jedno... Pa od istih smo tkiva sažeti...

Ja sam kao ti. Ja umirem na tvojim rukama, ali ti gledaš drugu. Ali, vjeruj mi... ona je tvoja provalija, a ja sam tvoj mir. Puštaš sebe u vir, bezbrižno plivaš k njoj. Ali, utapaš se. A ja? Gledam se u zrcalu, borim se za sebe, ali i za tebe. Prolaziš sudove mnogih ljudi... Ne slušaš...

Pogledaj i ti u zrcalu i poslušaj osobu koja te iz njega gleda... Možeš sve prevariti, možeš toliko mnogo lagati, možeš misliti da si najbolji i najljepši...ali, zrcalo ne laže. Varaš ponajprije sebe. To si ti, a iza zrcala sam ja. Istina koja ne laže. Predala sam ti se poput trske na vjetru. S tobom sam bila poput duha, zapela u tamnim kletvama. Bila zatočena u svojoj naivnosti. Moji okovi bile su laži kojima sam sama sebe uvjeravala u sve tvoje izlike, u sve tvoje laži. E pa, dragi, nema više. Od ljubavi ostala je samo sjena. Ti više nisi moj život. Neka te nosi rijeka.... ili vjetar...ili štogod. Ja te više neću podizati kada padneš. Nakon bolne noćne more valjda će i meni zasjati sunce. Ustat ću iz ovog mraka. Otrest ću naše uspomene. Novi dan. Novi život. Miriše kao sloboda.

P.S.

I znaj... slika koju ću ja vidjeti u zrcalu smiješit će se mirno i spokojno. Sretno. A ti? Mi više nismo jedno. Mi više nismo satkani od istog tkiva.

Pogledaj čovjeka u svom zrcalu. Zaplakat ćeš ako si ga prevario. Možeš odglumiti najbolje filmske role, biti junak i heroj, ali osjetit ćeš bol i suze ako si povrijedio i prevario čovjeka u zrcalu. Sebe. I onu iza zrcala. Mene.

Petra Holetić, 2. razred
Prirodoslovna škola Vladimira Preloga
Voditeljica: Goranka Lazić

Roda

Na dugim nogama, ponosno hoda,
Kroz proljetnu travu, bijela roda.

Gleda selo, pa se čudi,
Gdje nestahu vrijedni ljudi.

Gle kolika je visoka,
Trava raste joj do oka.

Nema ljudi da je kose,
Da je sretni kući nose.

Travu gledaju svisoka,
Ne treba im niti stoka.

Čudi im se mudra roda,
Danas svi bili bi gospoda.

Gdje nema rada, nema sreće,
Roda ovdje živjet ne će.

Još jednom pogleda sve poprijeko,
Pa odleti daleko, daleko...

Ardijan Karlo Gashi, 1. razred

V. gimnazija

Voditeljica: Lidija Farkaš

Ruke, oči, srce, um

Pokapam isušene dlanove
u brdima snježne soli.
Ostavljam ih svjetlu
i sjećanju.

Oči ne žele gledati
kroz crvenu mrežu.
Sluz ispirem tuđim suzama,
lakrimarije odavno odbacujem.

Srce usporava ritam.
Sa 160 pao sam na 60,
iz svakodnevnog allegra
u povremeni largo.

Posljednje mrvice svoga uma
pokušavam prodati na tržnici.
Rabljen um nitko ne želi.
Ostavljam ga
golubovima i vrapcima.

Hrvoje Korbar, 2. razred
XVI. gimnazija
Voditeljica: Jadranka Tukša

Stara maslina

Sida jedan čovik
na klupu pod maslinu,
u starosti rado čakula s njon.
Dida bi reka da su se stopili..

On i maslina.

Isto godina i bora,
isto šijuna i bura,
isto sunca i žuljeva.

Jedno žive do drugoga.

Jedno žive od drugoga.

Maslina dida nikad nije iznevirila.

Kad nije bilo nikoga,
ona mu je hranu davala
(iako se za nju najmanje brinja).

Uz vitar mu je i priče pričala.

Uvik san se smijala
sto sluša jedno drvo,
ali sad razumin i ja
sto mu je pričalo..

Uvik san se čudila rupama na obrazima moga dida,

a on bi mi reka:

„One su jame mudrosti,
nikada ne zaboravi da san
se ja stopia sa ton maslinom.

I da je ona uvik tu..”

Na mistu.

Nikolina Antolović, 2. razred

Prirodoslovna škola Vladimira Preloga

Voditeljica: Neda Matković Miladin

Tko sam ja?

Ja sam kradljivac duša, nezasitan suza s tvojih obraza.

Sjena sam noći što danju šapće njene pjesme, tvoje rame onda kada te trebam, vlastita laž ukrašena riječima od nota.

Vjetar što tek prolazi, nikad otkriveni smisao, zauvijek izgubljena latalica. Zvijezda na nebu i crv u zemlji.

Ja sam onaj što će biti sam sebi neprijatelj za tvoje minute sitnih užitaka, onaj kojemu nikada ne smiješ vjerovati, onaj bez osjećaja koji samo i je osjećaj.

Onaj sam što će od mrava stvoriti slona i podariti mu cvijet i lagati da je za tebe.

Ja sam onaj što misli da je sve ono što ti nisi, onaj koji će biti što god morao biti, onaj kojega nema i onaj koji dolazi u tisuću oblika.

Bit ću ti, bit ću on, ali uvijek ću ostati ja.

Ja sam ljubav u svim svojim prilikama, onaj kojemu nije dopušteno vjerovati u onu pravu, onaj što je volio sve vas, ali nikada nije iskreno volio nikoga.

Misao sam najljepših misli, miris bijede pobrisane s police, trag pod svjetлом uličnih svjetiljaka.

Onaj što se vječito vraća, ali uvijek ide naprijed.

Ja sam čistoća duše što su stvorile prljave ruke.

Krijem sebe od samoga sebe dok pred tobom stojim gol, prijatelju.

Ja sam tišina koju čuješ između otkucaja kazaljke sata, onaj što osluškuje priče tvojih misli kada kolaju pred praznim zidovima tvoje sobe.

Ton pjesme što u tebi stvara trnace i trnci koje osjećaš kako škakljaju tvoje tijelo.

Ja sam dio tebe, uvijek gladan i neumjeren u svoj svojoj spoznaji, onaj što otkida komadiće tvo- ga bića i daruje ti djeliće sebe.

Šminka sam sjetnih misli i tama onih sretnih.

Onaj sam što proždire svoje postojanje, onaj što ne poznaje žalost, ali uživa u svakome osjetu boli.

Ja sam vlastiti porok i onaj koji ih se nauživao mnogih; ja sam onaj što je vječito sam, ali koji nikada nije mogao, dušo, bez tebe.

Onaj sam što je od vijeka bio i što će biti, onaj čije je ime vječito okaljano, što je kamenovao sebe samoga i ležao pod kopitim drugih; ja sam onaj što ubija vrijeme i onaj koji ne dopušta takav grijeh, ja sam onaj što ne vjeruje u mir - ja sam kaos, ja sam riječ, ja sam laž.

Ja sam onaj što ne može da se ne pita, onaj što zna sve tvoje odgovore, ali ne zna nijedan - ja sam uvijek tvoj, ja sam onaj što nikad neće moći postati svoj, ja sam onaj što želi vjerovati da ono što je uistinu jest.

Tko sam ja?

Lucija Klarić, 3. razred

Prirodoslovna škola Vladimira Preloga

Voditeljica: Lana Rušnov Perić

Tri pjesme o postojanju

PRVA PJESMA

Kaplje snova dotiču moje lice.
Putujem ka dugi i sanjam planine.
Hvatam oblake i gacam polako
stazom bajkovitom,
kojom uhvatit ču sne.

DRUGA PJESMA

Lako je danju lažno se smiješiti
Jer ljudi ne vide, a slijepi tumaraju...
Lako je danju skrivati istinu
Utapati svjetlom gorku tugu.
No kada tama zamrači obzore
Sve izide na vidjelo,
Srce se otvara
A suze zamagljuju oči
I pokazuju istinu danu skritu.

TREĆA PJESMA

Anđeo me taknuo...

Dodirnuo oči moje - sada vidim
Probudio usne moje - sada ljubim
Obgrlio ruke moje - sada dajem
Učinio da letim - sada dišem

I dajem sebe ljubavi i svijetu...

Katarina Matić, 4. razred
Škola za medicinske sestre Vinogradska
Voditeljica: Neda Mimica Špoljar

Uspavanka za male lutalice

Tiho, tiho, ne govori,
Sanak se spušta, umorni, spori.
Jantarne oči gledaju s visine,
Kandže oštре, olujno sive.

Žalosne oči, sklopite se samo,
Na meki ležaj dođite amo.
Nema straha u gnijezdu od granja,
Na krvnu šume najmekše se spava.

Suzica kane, vidi, gle!
Tiho jezerce u svjetlost razbije.
Poljulja se svila, paukova mreža,
Kao nemirnih snova pređa.

Put se gubi, nemaš kamo,
Ostaje ti mračno prostranstvo samo.
Plamen u lišću, pogled i bijeg,
Na ručice pada ti prvi snijeg.

Ledi se dah, utvara bijela,
Od magle ona je stvorena cijela.
Samo očice sklopi, na tren jedan,
Što je san, usamljen i bijedan?

Vrebaju te oni, sve su bliže,
Pokorenog sunce rane liže.
Otisak u bjelini, nečujna šapa,
Krv mu s gubice topla kapa.

Tiho, tiho, ne pusti ni zvuk,
Neka na tvoje usne nalegne muk.
Doći će tama, topla i meka,
Pusti da te prekrije, samo neka.

Ogrebotina ne boli, rana ne peče,
Oči su tvoje sve veće i veće.
Ali kasno je sada, milo moje,
Već je taknuto u ono što nije tvoje.

Hana Gotovac, 3. razred

II. gimnazija
Voditelj: Leo Juko

Vodama

Noć plaha pada polako,
Zvijezde sjajne razasute nebom;
Drugi grad, novi počinak.
Gorostasna tama hvata korak,
U umirućem zalasku sunca.

Na rame pristiže hrabrost cijela,
Imenom tuđim zvana.

Gledaš u odrazu vode,
I sve je mutno;
Jasna slika nestala je onda,
Kad ne bijaše ni sunca ni noći.

A onda štap dotiče vodu,
Kružnica nijemo širi titraj
Po tišini tame,
Struže lukovima obale,
Kamenje diše.

Monika Krasniqi, 3. razred

Opća privatna gimnazija
Voditeljica: Maja Jureković

Antonio Kutleša, mentorica: Vinka Mortigjija Anušić
Škola primijenjene umjetnosti i dizajna

PREDLOŽENI*

Literarni radovi

UČENIKA SREDNJIH ŠKOLA

*predloženi radovi za Državnu smotru

Bez trećega - četvrti čin

Marko Barić vraća se kući nakon osam godina izbivanja, ali kod kuće ne zatječe ženu, Gigu Barić, što je bio prvi povod njegovih sumnji. Poput detektiva analizira prostor u kojem primjećuje sumnjive neobičnosti, kao npr. telefonski poziv doktora Mike, zbog kojih počinje još više sumnji u Giginu nevjeru. Markova zaokupljenost svijetom predmeta te njegova komunikacija s praznim prostorom navodi ga na niz pogrešnih tumačenja što dovodi do nesporazuma između njega i Gige. Giga nastoji odagnati Markove sumnje te ga uvjeriti u svoju ljubav i vjernost, no shvativši uzaludnost svojih nastojanja okreće se više samoj sebi, od njegova se fizikog nasrtaja brani očajnim, ali odlučnim potezom te ubija muža. Sva u bunilu u pomoć zove doktora Miku.

Četvrti čin

Giga sjedi na divanu i tupo gleda ispred sebe. Fotelja, iza koje je ispruženo Markovo beživotno tijelo, zaklanja joj pogled na njegovu glavu iz koje je curila krv i njegove širom otvorene oči koje su zaprpašteno gledale u strop. Lampa na stolu titra i baca svakojake sjene po sobi. U sobu ulijeće Franciska.

Franciska: (Zastane naglo ugledavši Markovo dugačko i krvavo tijelo na podu. Užasnuta vrisnu i pokrivajući rukom usta zavika) Što bi, gospođo moja!? Što se dogodilo?

Giga (Ne odgovara i dalje tupo gleda ravno ispred sebe duhom posve odsutna)

Franciska: (Hitrim korakom, zaobilazeći u širokom krugu Markovo nepomično tijelo, dođe do tabernakla i ulije u čašu rakije iz jedne od boca te sjedne na divan kraj Gige) Popijte ovo, gospođo moja. (Drhtavom rukom prinese čašu Giginim usnama te je napoji kao malo dijete)

Giga (Zagrcnuvši se odmakne rukom čašu i okrenuvši se prema Franciski, nasloni glavu na njeno rame te počne plakati gorko i jako da se činilo da će se ugušiti u jecajima. Franciska je zagrljala rame i zaplače nad njenom tugom.

Obje se prenuše na zvuk starinskog zvona koje je zazvonilo na kućnim vratima i pogledaše se upitno odvojivši se jedna od druge)

Giga: (Isprekidanim glasom) To je doktor Mika.

Franciska: (ustavši se sa divana odlazi prema kulisama) Idem mu otvoriti. (Giga ostane sjediti brišući rukama uplakane oči)

Doktor Mika: (Hitro ulazeći u sobu u pratnji Franciske) Giga moja! (Zastane malo ugledavši Markovo tijelo na podu, dođe do Gige pazeći da ne ugazi u prolivenu krv i klekne pred nju). Ispričaj mi što se zabilo.

PREDLOŽENI

Giga: (*Jecajući*) Napao me kao bijesna životinja zahtijevajući od mene da mu se podam i vičući kako moje tijelo pripada njemu. A moje tijelo nije ničije nego moje, samo moje! (*Vikala je plačući Giga*) Nije mi vjerovao da sam mu bila vjerna sve ove godine i da sam samo na njega mislila, samo njega čekala i radovala se danu kad ćemo se opet sastati i nastaviti uživati u našoj velikoj ljubavi. O meni je cijelu večer govorio samo najgore stvari koje od grozote nisam u stanju ponoviti i koje su se zabijale u moje srce kao stotinu mačeva. O, kako sam naivna bila! *Zajauka ponovno Giga.*

Franciska: (*Klimajući glavom posramljeno potvrdi*) Da istina je, sve sam čula na svoje uši. (*Gledajući u Gigu kao da se opravdava*) Zidovi su tanki, a vi niste bili nimalo tihi.

Doktor Mika: (*Ustane se i pogledavši prema Franciski koja je stajala mirno i zamišljeno na desnom kraju sobe pogleda uprtog u pod*) Giga moja, je li itko drugi video Marka otkako se vratio?

Giga: (*Podigne uplakano lice i začuđeno odgovori*) Ne, nitko osim mene i Franciske, zašto? (*Franciska podigne oči sa poda i pažljivo slušajući pogleda prema doktoru Miki koji se ponovno okrenuo prema Gigi*)

Doktor Mika: (*Ozbiljnim odlučnim glasom*) Giga, gdje ti je potvrda da je Marko proglašen mrtvим?

Giga: (*I dalje začuđeno*) Marko je saznao za nju. Mislim da je u džepu njegovih hlača.

Doktor Mika: (*Sagne se nad Markovo mrtvo tijelo, izvadi smotranu potvrdu o Markovoj smrti iz njegova džepa i počne govoriti veselim tonom kao da je riješio veliku zagonetku*) Pošto je Marko već proglašen mrtvим, nitko ga neće tražiti. Počistit ćemo ovu krv, umotati ga u tepih i zakopati ga u jedan od grobova na obližnjem groblju. (*Zaneseno*) Ti se onda udaj za mene i sve će biti u redu. Ja ću se dovijeka brinuti o tebi i ti ćeš konačno biti samo moja. Franciska će nam pomoći, preseliti će se kod nas i postati članom naše male obitelji. Sve će biti dobro.

Giga: (*Pogleda ga kao da ga prvi put vidi i okrene se prema Franciski*) Franciska, molim te isprati Doktora Miku iz kuće i, kad se vratiš, nazovi policiju. Ja se idem odjenuti i malo pospremiti kuću.

Giga odlazi u sobu, a Franciska ispraća začuđenog Doktora Miku prema vratima.

Zavjesa pada

Tomislav Lukač, 4. razred

VII. gimnazija

Voditeljica: Katarina Slade

Čestitari moji mifi

Zovem se Barbara, Zagrepčanka sam po rođenju i življenju, ali i Turopolka i brežanka po mojoj mameku. Imaju moji brežani svoje navade i regule kojih se držiju kak pijan plota i nema tega kaj ih more promeniti. Si imaju špicnamete inače ne bi znalo gdo je gdo. Svaka hiža ima bar jenoga lveka, Štefeka, Baru ili Maru. V celom selu ima pet prezimenov kuliko je i vulic, pa si zmislite kak bi to bilo da špicnameta nema. Ja sem tam poznata kak ona mala kudrava ze Zagreba, Tomekova vnuka ili Zapečkova prenuka. I si me znaju i poznaju. Moja mamek veli da moram dobro paziti kaj delam da se ne bi povedalo po selu sekaj.

Malo je bedasto kaj su mi si zgodni dečki nekakvi rod, ili kumi, ili već nekaj u nekom kolenu. Moja babica veli da z te mele kruva nebu. Tak je povedala i mom mameku za tateka, al ju mamek ni posluhnula. Sad mi furt rivle to na nos i dreći kak ja nju moram posluhnuti jer je stareša i pametneša. Ja se malo pravim da ju slušam, a ustvari mi je v te moje lude tikvajne on. Jen zgoden muzikaš koji mi je zapel za oko i furt se pogledavamo. Normalno ja sem uvek zriktana i feš, ipak sem ja dekla z grada. Med tim zgodnjima je i moj čestitar.

V Šilakovine je od navek običaj da za imendane kak je Štefanje i Ivanje v hižu dojdu čestitari i nazdravljuju. To se sve zbiva po noći i k nami navek dojdu pred jutro i ostanu do pol don. Prošle zime smo si baš lepo spali kad se pred hižom zasviralo i zapopevalo: „Ivo, Ivo daj se stani i pogledaj ko je vani. Vani su ti tamburaši tvoji stari imendaši!“. Moj vujec je Ivo, negov vnuček je Ivan, sneja je Ivana, a i moj brat je Ivan. Možete si misliti kak je to komplikirano v jene jedine obitelji. Si smo se zdigli i još krmežljivih očiju došli v kujnu, a tam su tamburaši svirali se u šesnajst. Babica je došla v šlafruku, a mi kak koji. Ja sem bila v babičine spavačice, sva raskuštrana i snena. Kad sem videla gdo svira mam me feršloknulo. Moj lepi tamburaš je prebiral po bisernice a ja sem zgledela kak ofucano prežvakano strašilo. Vmrla sem od srama a on se cerekal od vuva do vuva i još rekел pred semi da sem baš fajn puca. Moja mamek je već svatove počela planirati, a teca, teca je tancala na stolu i tak glasno juškala da nisam ni prav čula muziku. Babica je na to rekla da si nek on niš ne umišla i nek si on išče neku drugu pucu, jer mi sme si rod. I kaj da ja velim na to? Bole bi bilo da sem ostala spati. Taman si najdem hofiranta, a i on je z mojeg legla. Strahota jena. Niš mi drugo ne preostane neg da si iščem čestitara v Dalmacije ili morti prek morja?! Veliju da bummo v Evropu. Čujte, to bi bilo nekaj za me jer roda tam nikakvoga nemam. Bumo ga navčili juškati, a on nas, Bog zna kaj!

PREDLOŽENI

RJEČNIK KAJKAVSKIH IZRAZA

navade - običaji
 regule - pravila
 špicnameti - nadimci
 kudrava - kovrčava
 vnuka - unuka
 prenuka - praunuka
 sekaj - svašta
 „Z te mele kruva nebu“ - „Od toga ne bude ništa“
 „Od tog brašna kruha ne bude“
 povedala - govorila
 posluhnula - poslušala
 furt - stalno
 rivle - gura
 dreći - dere se
 stareša - starija
 pametneša - pametnija
 tikvajne - „glavi“
 zriktana - sređena
 dekla - cura

med - među
 od navek - oduvijek
 hiža - kuća
 pol don - podne
 spali - spavalni
 zapopevalo - zapjevalo
 vujec - ujak
 sneja - snaha
 kujna - kuhinja
 šlafruk - kućni ogrtić
 raskuštrana - raščupana
 feršloknuo - presjeklo
 cerekal - smijao
 vuvo - uho
 fajn puca - dobra cura
 hofiranta - zavodnika
 z mojeg legla - iz moje obitelji
 iščem - tražim
 veliju - kažu
 navčili - naučili

Barbara Sopić, 4. razred

Druga ekonomski škola

Voditeljica: Branka Vrnoga

Josip Drdić, mentorica: Vinka Mortigjija Anušić
 Škola primjenjene umjetnosti i dizajna

Čuvar njegove duše

Odozgo se može vidjeti cijeli grad. Tako ide priča, iako se udaljena gradska svjetla čine kao da uopće nisu dio te scene, jer od grada očekuješ da bude gotovo nestvaran u električnom blještavilu uličnih lampi i vozila. Poput vatrometa zaustavljenog u vremenu. Moj Zagreb je tako možda i izgledao s nekog svog drugog vrha, ali sjedeći na zelenom luku željezničkog mosta trideset metara iznad tla, sve što možete vidjeti je Sava, njene obale i gotovo uopće neosvijetljeni posljednji rotor u gradu. Zagreb je bio negdje drugdje, stisnut i sadržan u dvjema zlatnim linijama što su obrubljivale obale njegove rijeke.

Nikola je već odavno bio na vrhu i, sjedeći na samom rubu, tako da su mu noge slobodno padale niz most, palio cigaretu.

"Cigaru?" upita kada sam dospio do njega.

Taj trenutak. Jedan od onih čudnih spokojnih trenutaka kada mi se sve činilo na svome mjestu samo zato što sam još uvijek imao utjehu vlastitih laži. Ali laži su krhke i brzo će se raspasti taj mozaik čija sam prazna mjesta njima upotpunjavao: vibracije mosta zbog vlaka u prolazu čiji su kotači grebali po tračnicama i oduzimali nam glasove u tišini noći, uravnotežena hladnoća zraka što je zavlačila svoje prste ne samo pod moju odjeću, nego i ispod kože, duboko u meso sijući svoj mir, močvarni smrad kroz dim i okus cigareta u jednom sasvim opravdanom uvjerenju da tako izgleda sklad kad skine svoju uštogljenu masku. Sklad. Onaj osjećaj da sam sve krive tonove i razlomljene linije svog života ostavio na pruzi ili utopio u Savi samo da bih ga imao na tren, prvim dimom povukao u sebe i izdišući vratio u oblake. A kada bi bio osoba, to bi bio Nikola. Za mene. Zato što ne mogu skinuti oči s njega dok puši: s njegovih ruku dok šibicom pali cigaretu, s prstiju dok je prinosi ustima ili usana dok ispušta dim. Primjećujem koliko ružno moji prsti izgledaju u usporedbi s njegovima, ali bih mu ih svejedno i toliko ružne rado pritisnuo na usne. Da se samo usuđujem.

Za njega su emocije bile nešto što pripada drugim ljudima, nešto apstraktno i relativno. Rijetko se smijao pa se njegovo iskazivanje zabavljenosti svodilo na kratko i silovito ispuštanje zraka na nos i rastezanje lijevog kuta usana da nisam pravo niti znao ne podružuje li mi se, u stvari. Privlačile su ga ružne i očajne žene, shvatio sam to, na isti način na koji očajne muškarce privlače zanosne žene, a nemaju dovoljno ponosa da obore oči i zaustave sline te im nikada ne prilaze iz samouvernosti, čak niti arogancije, nego čiste pohote. Tako bi on svojoj očajnici ponudio svijet iz sažalne ljubavi, i jer je neki očito disfunkcionalan dio njegova mozga smatrao da ljepota, snaga i katarza niču iz boli i tuge.

Ja? Meni je psihologica iz onog Centra za anonimne iščitala čitav niz potencijalnih poremećaja od toga da sam nezdravo nervozan, nesiguran, neodlučan, mučen kojekakvim podsvjesnim frojdovskim gornjima zbog kojih još uvijek pišam u krevet i stvaram neuravnotežene odnose s ljudima; svi moji prijatelji samo su mjerilo mog neuspjeha. Njihove me vrline i sposobnosti povređuju više nego vesele, a njihovi uspjesi moje vlastite zasjenjuju. Ponekad sam ih i mrzio jer me čine tako lošom osobom.

Ja nisam lako otvarao svoje ljubomorno malo srce i gotovo se i nisam vezao za ljudе. Ali nemu... Njemu se otvorilo. Samo, svojom voljom. Njega je pustilo unutra i za njim je venulo: uz njega peklo, a bez njega zeblo.

Bilo mi je sasvim jasno da se nemam čemu nadati od njega pa zato niti nisam, nisam očekivao da će iznenadno otvoriti oči u mom svijetu i shvatiti da me voli na način na koji sam ja volio njega. Samo sam mu želio biti blizu, toliko sam prokletio to trebao, i znao sam biti ljubomoran na najmanje sitnice koje bi ga natjerale da makar samo skrene pogled. Želio sam mu biti najbliži na svijetu, ona jedna nezamjenjiva osoba koja zna sve njegove tajne i nemire tako da niti ne treba nikog drugog

PREDLOŽENI

jer ja ću biti taj koji će ga spašavati kad god se bude utapao. I htio sam zaustaviti svoj život u tom trenu na mostu, nasamo s njim, najbliže što ću mu ikada biti, uslikati i pustiti neka se poput video-vrpce do njegovog kraja vrti samo taj jedan izdah nadajući se da će tada to zajednički provedeno vrijeme i u stvarnosti vrijediti koliko je vrijedilo meni.

Ionako sutra zauvijek odlazi. U Ameriku, ili tako nešto, nisam ga baš bio u stanju slušati dok je o tome govorio. Zauvijek. A ja sam samo sjedio do njega, pušio, i bezuspješno pokušavao upiti njegovu srž, miris, taj glupi osjećaj mira kojim me uvijek krunio da barem imam nešto za odnijeti kući osim prsa punih plača i krhotina svoga srca, nešto njegovo, nešto vječno, a ne promjenjivo kao sjećanje.

"Znam", rekao je iznenada. Nije izgledao kao da mu je lako govoriti o tome, ali činilo se kao da je to planirao. „Znam što osjećaš prema meni. Mislim da sam to oduvijek znao. Razmišljao sam o tome, i ne bih to mogao, znaš da ne bih. Ali..."

I onda me poljubio. Prije no što sam mogao odrediti točno koliko sam histeričan u vezi onoga što govorи, samo na kratko, ali dovoljno da ga osjetim i okusim, dovoljno da ga udahnem. Da prostruji mojim venama kao hir, kao impuls, poput otrova prodre u dušu punu čežnje i polomi sve njene duboko ukorijenjene zidove. Sasvim dovoljno da mi usadi u svijest da se snovi ostvaruju samo na čas, a zatim rasplinu na zauvijek.

Laura Bračun, 4. razred

XV. gimnazija

Voditeljica: Divna Tus

Dora Prah, mentorica: Vinka Mortigija Anušić
Škola primjenjene umjetnosti i dizajna

Hormoni i tako to

Baš kao u prvima scenama svakoga poznatijeg filma koji je Hugh Grant snimio, dva se para plavih šarenica sretnu i nasmiješe jedne drugima.

Kasnim? - upita ju sa strepnjom koju je uzaludno pokušavao prikriti.

Iako nije nimalo nalikovao onim macho frajerima koji nose zlatni lanac do pupka i briju glave jer gel nije in, dijelio je njihove stavove da muškarac - premda je diskutabilno koliko se on sa svojih sedamnaest godina i nepostojećim brčićima može nazivati muškarcem - svoje osjećaje ne pokazuje čak ni kada vidi da je žena - premda je diskutabilno koliko se cura pokraj njega sa svojih sedamnaest godina i bez ijedne bore uzrokovane prvim minusom na kartici može nazivati ženom - na rubu živčanog sloma.

Ne kasniš, ja sam uranila. Znaš mene i zetovce; oni bi mene uvijek krivo odvezli.

Ona se (za razliku od njega) nikada nije ustručavala otkriti, pokazati što misli ili osjeća. Dok bi poput kakvog Rexa Iajao na vas ako biste slučajno dotaknuli Ahilovu petu (čitaj: rekli mu da ne zna igrati stolni tenis ili da nije naučio točno latinsko ime samojeda), ona bi istaknula tu svoju manu pretvarajući ju u nešto simpatično, gotovo vas tjerajući da budete ljubomorni što vas ne muči ono što i nju.

Mislio sam da odemo u park, tu, blizu stanice - rukom joj pokaže na mesnicu.

Što, prvo ćemo kupiti svinjski but ili...? - podbode ga kao i inače.

Ma, park je, ovaj, iza mesnice - on se zbuni.

Nju je jednostavno fasciniralo kako je on svaku njezinu foru shvatio kao kritiku na svoj račun i zauzeo obrambeni stav poput vojnika Aleksandra Velikog.

Treći puta ove rane jeseni sjednu jedno pored drugog. Ono što bi sigurno zaintrigiralo kakvog psihologa ili sociologa u ovom prizoru dvoje tinejdžera koji sjede na klupici ispod hrasta s kojega tu i tamo otpadne žir bio bi način na koji se on okrenuo prema njoj, dok ona sjedi ukočeno, gledajući ravno preda se, u staricu s pahuljastim maltezerom na uzici.

Filipe... - obrati mu se ne pogledavši ga, a on joj odgovori šutnjom. - Filipe... - pokuša ponovno, ovaj put okrećući se prema njemu. - Što je sve ovo?

Filip se zbuni.

Koje ovo?

Ja... Ti... Mi...

Fali ti on, ona, ono - Filip se nasmije u nadi da će izbjegći odgovor.

Jer, sve lijepo što želi reći, zna da neće. Striček Freud rado bi ga psihoanalizirao skupa sa svim njegovim obrambenim mehanizmima kojima odbija ljudе od sebe.

Ja sam ozbiljna - ona vrati pogled na staricu i psa.

Gle, Josipa... Ovo neće ići...

Ovo se doista najbolje opisuje pokaznom zamjenicom. Nije to bila veza, a ljubav je za oboje bila veliki upitnik. Jesu li se povezali na nekoj dubljoj razini, jesu li dijelili sve sretne i tužne trenutke? Teško. Jesu li željeli provoditi sve vrijeme jedno s drugim? Jesu.

Čemu onda ovo?

Filip bojažljivo pogleda visoku brinetu pokraj sebe. Što ako 21. prosinca dođu Marsijanci i otmu ju, a on više nikada ne dobije priliku sjediti pokraj nje? Mrzio je taj glupi pubertet i čovječuljke koji su se redovito svađali u njegovoј glavi kao, uostalom, i sada. Nažalost, ovaj put onaj ciničan i čangrizavi čovječuljak upravo je nokautirao patetičnog romantika.

PREDLOŽENI

Dobro - Josipa nije znala što drugo reći.

Ostaviti nju bez teksta bio je podvig u rangu osvajanja Everesta, no Filip je uspio. Sve je očekivala. Sve osim ovoga. Znala je da je mlada i bezbrižna, da već sutra može upoznati nekoga drugog, ali, k vrapcu, nešto ju je zaboljelo. Ili ima probavne smetnje ili joj se plavokosi dečko koji ju je maloprije odbio stvarno svida.

Osjećajući kako joj bijes navire (od malih nogu bila je tempirana bomba), ustane i zaigra ulogu femme fatale.

Ništa, onda je najbolje da krenem.

Zašto? - upita Filip moleći se svim bogovima kojih se sjetio da ju spriječe.

Željela mu je reći da je bipolaran, da je dvoličan, da ju zbujuje, da svašta nešto. Umjesto toga odgovori samo:

Zato.

Okrene se i kreće ostavljajući ga na klupici ispod hrasta s koje je, proklinjući samoga sebe, gledao kako odlazi.

A ona, šećući sama prema tramvajskoj stanici, pomisli da, kada je već Adele uspjela unovčiti srce na samrti, možda jednom i napiše priču o ovome.

Lucija Šutić, 3. razred

I. gimnazija

Voditeljica: Antonija Sikavica Joler

Dora Ingrid Perković, mentorica: Vinka Mortigjija Anušić
Škola primijenjene umjetnosti i dizajna

Hum

Hladna ruka stezala mi je utrobu. Ovo se inače događa samo u filmu. To je On...
 Buka grada postala mi je nepodnošljiva, u mojoj je glavi odzvanjalo tisuću raštimanih glazbala.
 Plavuša u njegovu zagrljavaju topila se od sreće. Gledala sam ih skamenjena.

Bože, zar se to zaista meni događa?!

Noge su mi najednom postale teške poput olova. Nisu mogle učiniti niti koraka. U tom času pogledi su nam se sreli. U njegovim očima osjetih paniku, strah, nevjericu... Stajala sam kao zaledena, a lice mi se pretvorilo u masku. Neka druga duša povela me k njemu, polako, odmjereno. Riječi su krenule same, bez galame i vike, led je izlazio iz mojih usta. Plavuša je u čudu gledala i nije shvaćala da se ovdje raspada veza duga dvije godine. Bar sam ja tako mislila. On je to očito shvaćao drugačije. Možda kao igru, prolaznu zabavu, utješni zgoditak... A nije ni važno. Gotovo je. Nema više... Okrenula sam se polako, a oovo je opet pritisnulo moje noge, koljena su zadrhtala, pogled mi se zamutio od suza.

Njih su dvoje nestali u vrevi grada, a ja se strovalih na prvu klupu... Zrinjevac. Ulična parada, vika i glazba svuda oko mene. Ljetna lepršavost osjećala se u zraku. Svi su se veselili, a ja...!?

Kako sada dalje, kako reći prijateljima da nema više naše priče, kako objasniti roditeljima da nema planiranog ljetovanja u Grčkoj? On je otisao iz mog života, a ja ne znam što će sama sa sobom... Zemljo, otvori se!

Očaj me preplavi i ja poželih najzabitije mjesto na svijetu da isplačem svoju gorčinu...

Polako sam podigla glavu, a ispred mene stajala je zgrada turističke agencije. Mahnito otvorih vrata. Riječi su letjele iz mene bez reda i smisla. Polako i uz osmijeh gospoda za šalterom slušala je provalu polusuvislih rečenica... Nešto što nije daleko, ne avionom, gdje nema buke, samo mir prirode, ljepotu zemlje, nešto što odiše tradicijom, nešto što priča priče o prošlosti, nešto što smiruje dušu. Tamo hoću.

- Hum.

Njezin odgovor bila je jedna jedina riječ.

- Molim, što je to? Najmanji grad na svijetu?! U Istri?

- Autobus polazi sutra u osam sati ispred Esplanade. Imamo još samo jedno mjesto - glas gospode sa šaltera bio je umirujući i obećavajući...

Da, možda bijeg i nije neko sretno rješenje, ali ovo zvuči dobro: najmanji grad na svijetu, tamo ću pobjeći i sakriti se od svih, od tisuću pitanja, od srama i bola...

Polazim sutra!

Ne znam više u kakvom sam uzbuđenju i iščekivanju dočekala to sutra. Sjedila sam u autobusu, a čak nisam bila sigurna kamo točno idem i što me tamo čeka. Samo što dalje od Zagreba i njegove buke, u susret suncu, ljepoti netaknute prirode i najmanjem gradu na svijetu - Humu.

Glas vodiča počeo je opuštati moje iscrpljeno tijelo:

- Prema Guinnessovoj knjizi rekorda ovo je najmanji grad na svijetu. Ima sveukupno 23 stanovnika, ima provedenu kanalizaciju, općinu, i svog poglavara, sve što je potrebno da bude pravi mali grad. Nalazi se u srcu prelijepog Istra, 14 km jugoistočno od Buzeta. Hum je često stradavao, više puta srušen i ponovno obnavljan. Bio je jednom i spaljen, ali iza toga ponovno izgrađen i nastanjen. Povijest ovog gradića stvarno je zanimljiva. Grof Ulrich II. podigao je Hum na ostatcima stare utvrde. U to je vrijeme Istra pripadala Franačkom Carstvu, i u tom sklopu 1040. g. postala zasebnom regijom. 1102. g. Ulrich II. daje Hum, uz niz drugih gradića, kao feud akvilejskom patrijarhu. Tim činom zapravo počinje povijest Huma kao utvrde. Jest da ima samo dvije ulice, ali zato ima dušu najvećeg grada, velika kamenita vrata, crkvu, župni dvor i zidine koje su ga branile od neprijatelja - kao u nekom polusnu primala sam vodičeve riječi.

PREDLOŽENI

Bože, tko će mene braniti od uspomena!? Morat ću biti jaka, jaka u samoći.

Nisam dopustila suzama da mi zamute pogled na divan okoliš. Snaga je u meni rasla svakim kilometrom, sve dalje i dalje od Zagreba.

I stigli smo: Hum!

Stajala sam kao opčinjena pred velikim vratima tog malenog grada i pokušavala odgonetnuti natpis na glagoljici koji je bio uklesan na samome vrhu. Ljepota prirode, duh prošlosti i mističnost velikih vrata saprali su u meni u tom trenutku svu gorčinu izgubljene ljubavi. Preda mnom je bila samo tajanstvenost ovog gradića, njegova ljepota tkana godinama i dah starine. Mir je ulazio u moje srce i u moju dušu. Nekom je čarolijom bol zbog nesretne ljubavi postala nešto s čim će se moći nositi.

A hoću li moći sama dalje? Sama, bez nekoga o kome romantično sanjam?

To mi više nije važno jer me ljepota ove prirode vraća u život, daruje mir i osmijeh u očima.... Hum...najmanji grad na svijetu, tako malen, a tako velik za moju dušu...

-Oprosti, bi li me htjela slikati pored ovih vrata? Sâm sam, frend mi se razbolio, a ja nisam htio propustiti ovaj izlet u Hum. Još ne razumijem glagoljicu, ali sam upisao Filozofski u Zagrebu, prošao sam na prijamnom, i na jesen krećem na faks pa ću sigurno do kraja ove godine znati što ovdje piše. Pokušaj uhvatiti natpis čitljivo da mogu prijatelju poslje prevesti...

-Hej, stani i ja se spremam upisati Filozofski, i mene zanima glagoljica!

Na pomolu je bilo nešto što bi mi, uz Hum, moglo unijeti još malo svjetla u život. Treba se samo otvoriti i nešto će se lijepo sigurno desiti...baš „desiti”, kao što stih pjesme kaže:

...Još još bi nam mogla desiti se ljubav...

Mihaela Zaher, 4. razred

Geodetska tehnička škola

Voditelj: Nikola Butorac

Internetski spas

Budilica. Kao i svaki dan, ustajem iz kreveta. Šest je sati ujutro. Oblačim se, pijem kavu i krećem na posao. Sjedam u bus, sljedeća stanica - Remetinečki gaj. Izlazim iz autobusa, lijeno ulazim u pekaru, kupujem pecivo, izlazim iz pekare te ulazim u ured. Još jedan običan, dosadan dan. Vraćam se doma, gledam televiziju, odlazim spavati. Sutra provodim istu dosadnu rutinu do jednog dijela. Što je ovo? Pokušavam ući u pekaru, zatvorena je. Ma sigurno je Đurđi bolesna kći. Ne obraćam preveliku pažnju... Sljedeći sam dan primijetio da je pekara i dalje zatvorena. Neugodno iznenađen odlazim na posao. Po zanimanju sam policajac. Da, da, znam što mislite: zabavno, uzbudljivo, rad na terenu, a to ustvari nije tako. Više se bavim sređivanjem papira nego hvatanjem kriminalaca. Inače, imam trideset i dvije godine i zovem se Ivica Buzuk, no prijatelji me zovu Kum. Ne pitajte zašto, jako duga priča. Bračno stanje? I dalje u potrazi... No stalno su mi misli na istoj stvari. Ne mogu više izdržati. Idem provjeriti što se događa u toj pekari...

Odlazim do pekare. Pokušavam otvoriti vrata, ovaj put je otključano. Ulazim unutra i imam što vidjeti. Prodavačica leži na podu u lokvi krvi, okrenuta je na bok i gleda prema vratima. Ubijena, hitac u glavu, jedino vidljivo mjesto ikakvog nasilja. U nadi da je i dalje živa provjeravam joj puls, nema ga, već je i hladna. Ostao sam šokiran, vratio sam se u postaju. Odlučio sam prijaviti slučaj šefu, no on nije spreman za suradnju. Čini se nezainteresiran, ne čini mu se bitnim cijeli slučaj. Ironično mi je rekao: „Ako ti je toliko stalo, istražuj...“ Iz inata odlazim opet na mjesto zločina. Sve je izgledalo savršeno, nije bilo otisaka prstiju, kamere su bile ugašene, oružja ni na vidiku. Osjećao sam se nemoćno. Iscrpljen, gladan i bez volje odlazim doma. Na pameti mi je samo jedna stvar - to naizgled nerješivo ubojstvo. Napravio sam večeru, i dalje jedem sam, pa se nisam ni previše trudio. Uključio sam televizor, u zadnje vrijeme mi je on najbolji prijatelj, našao sam neki filmski maraton. Vesterni. Ajde da i to vidimo...

Ne znam ni kada sam zaspao, no bio sam toliko umoran da sam se jedva dogegao do posla. Oh, odlično, to je moja sreća... Šef mi je dodijelio nekog malca, tek je završio Akademiju i sad ga ja moram dadiljati. „Ja sam Ivica, drago mi je, kako se zoveš?“ - pružio sam ruku novom dečku. „Zovem se Jan, velika mi je čast upoznati Vas, puno sam čuo o Vama.“ - stiskao mi je ruku kao da je nikada neće pustiti. Preživio sam upoznavanje, sada možemo i na mjesto zločina.

„Kreni za mnom, imamo slučaj. Da te kratko uputim: ubijena je ženska osoba srednjih godina, jedan hitac u glavu, nikakvi dokazi nisu pronađeni, morat ćemo se jako potruditi.“ Hodao je iza mene, kaskao je za mnom pokušavajući sve zapisati, kao da će mu to pomoći. Došli smo u pekaru te smo počeli zajedno istraživati. Otišao sam u stražnju sobu dok je mali, kako se ono zove, ostao u pekari. Aha! Ugledao sam crne rukavice, okrenuo sam se da uzmem vrećicu za dokaze iz torbe, žurno se okrenuo, ushićen zbog pronalaska, kad odjednom - nema rukavica. Ostao sam zapanjen, no istina je da u zadnje vrijeme ne spavam, jučer vesterni, prekjucer komedije, možda i nije tako neobično što mi se pričinjava. Završila mi je smjena, otišao sam doma i odlučio se dobro naspavati. Noćas nema filmova, krevet će mi biti najbolji prijatelj. Radio sam jutarnju smjenu, od osam do četiri. Oko dvanaest sati javio mi se očeviđac. „Napokon ova istraga kreće u dobrom smjeru!“ rekao sam Janu, napokon sam mu naučio ime. Ispitivanje očevica je dogovoren u tri sata. Sada mi je samo preostalo da čekam... Ubijao sam dosadu kako sam znao i umio, sređivao papirologiju, odgovorao na prilično banalna Janova pitanja. Napokon tri sata. U sobi za ispitivanje čekao me čelav, krupan, stariji čovjek. „Dobar dan, ja sam Ivica Buzuk, drago mi je.“ Čovjek se nije stigao predstaviti, šef me pozvao u svoj ured te sam morao otići. Jan ga je nastavio ispitivati. Šef mi nije imao ništa pametno za reći, pohvalio me za sređenu papirologiju, vjerojatno mu je bilo dosadno pa je tražio žrtvu i na žalost, našao ju je. Kada sam se vratio do sobe za ispitivanje, ni očevica ni Jana nije bilo nigdje

PREDLOŽENI

na vidiku. Jako sam se razljutio. Počeo sam tražiti tog prokletog malca i nakon par minuta sam ga našao. Vraćao se u moj, privremeno naš, ured. „Gdje je gospodin kojeg smo trebali ispitati?” pitao sam ga pokušavajući umiriti sam sebe. „Pitao sam ga par pitanja i shvatio sam da ništa korisno nije video”, odgovorio je nonšalantno. „U redu, pozvat ćemo očevica opet, no molim te nemoj ništa provoditi bez mog dopuštenja.” Početničke greške, neka mu bude, tješio sam sam sebe. „Oprostite, neće se ponoviti!” „Da bar neće”, pomislio sam. Ostala je jedna jedina stvar koju nisam provjerio na mjestu zločina. Kamera. Krenuo sam po nju. Nisam, naravno, krenuo sam, krenuli smo on i ja. Skinuo sam kameru sa zida i izvadio vrpcu. „Želiš li proučavati kameru ili vrpcu?” „Vrpcu!” odgovorio je prije nego što sam stigao i udahnuti. Vratili smo se i krenuli svatko u svom smjeru. Kamera je bila ugašena, no nije bila razbijena, sve je bilo napravljeno kirurški. Jan me nazvao i rekao da je pronašao nešto, ali da je to sve prije ubojstva i pljačke. Što sada? Bio sam očajan, nisam znao što će, više nije bilo dokaza, a nisam mogao dopustiti da ubojica i pljačkaš prođe nekažnjeno. Otišao sam doma, našao neki triler na televiziji te odlučio prespavati i sutra krenuti ispočetka. Dobio sam SMS poruku, prijatelj mi ju je poslao. Rekao mi je da pogledam mail, da mi je poslao pozivnicu za njegovu momačku večeru. Uključio sam laptop i otišao na mail, imao sam 50 nepročitanih mailova koje valjda nikada neću ni pročitati. Vidio sam pozivnicu, dobro se nasmijao i krenuo ugasiti laptop. No, nešto mi je zapelo za oko. Janov mail. „Zašto me on treba? Ima moj broj telefona, stvarno mi nije jasno...”, pomislio sam. Otvorio sam mail i imao sam što vidjeti. I dalje ne mogu vjerovati, u čudu čitam mail: „E nemam više para na mobu. Uspio sam, maknuo sam i svjedoka i rukavice i snimku pljačke. Što da dalje radim? Onaj Ivica mi stalno smeta, vrlo je naporan, dosadan i misli da može što hoće. Ne mogu još dugo s njim. Ta pljačka opće nije trebala tako izgledati, ona baba nije trebala biti ubijena.” Sad mi je sve jasno, ipak to nije bio savršen zločin. Samo kome je mail upućen?

Više nisam trebao gledati triler, našao sam se u njemu... Morao sam smisliti neki plan kojim bih raskrinkao malog prevaranta i otkrio tko mu je pomagač. Kako me uopće uspio preveslati? Morat će biti puno, puno oprezniji, pogotovo sada. Cijelu sam noć smisljao plan, isplanirao sam svaku situaciju, ovaj put me neće prevariti. Trebao sam pomagača, nije smio biti nitko iz policije... Policija je realno moj život, uz televiziju i prijatelje, a njih nisam htio dovesti u opasnost. No, morao sam, a znao sam da će mi moj najbolji prijatelj rado pomoći. Inače, on se zove Zdravko, i stvarno je „ljudina”, nisam upoznao bolju osobu od njega, a znao sam da je ujedno i neustrašiv. On je bio savršena osoba.

Probudio sam se vrlo rano, oko četiri sata ujutro, bio sam previše uzbudjen da bih spavao. Radio sam opet prvu smjenu, od osam do četiri i jedva sam dočekao sedam sati da krenem na posao. Rutinu nisam mijenjao. Došao sam na posao. Oko deset je zazvonio telefon, novi svjedok. Doći će u podne. Svjedok je ranio, uveo sam ga u prostoriju u koju sam prije toga postavio tajnu kameru. Svjedok je bio Zdravko, lažni svjedok. Postavio sam mu dogovorena pitanja na koje je on savršeno odgovorio, rekao sam Janu da završi ispitivanje, a ja sam otišao u svoj ured i nestrpljivo čekao. Došao je Jan, rekao je da je završio, da svjedok ništa ne zna. Poslao sam ga da ode do šefa po neke papire, a ja sam nazvao Zdravka: „Halo stari, reci što je bilo?” „Taj mali je luđak! Prijetio mi je da će mu ubiti i mene i moju obitelj, ako progovorim o ičemu što znam. Ali držao sam se plana i rekao sam mu da me nije strah i da će ja biti iskren. Pazi što mi je on rekao: rekao mi je da se pazim, da odsada prati svaki moj korak.” „Hvala ti. Radi sve što inače radiš. On će te najvjerovalnije pratiti, ali i ja će te pratiti da te zaštитim i njega uhvatim. Ne znaš koliko mi to znači, vodim te na cugu.” „Ma ništa, samo da prođe plan kako smo isplanirali!”

Znao sam da će Jan tako nešto napraviti! Ali nema veze, ulovit ću ja njega. Od sada i ja pratim Zdravka! To nije bio dio plana, ali morao sam se naknadno snaći. Zdravko je obavljao svakodnevne obaveze. Tržnica, dućan, kuća te je na kraju dana otisao na kavu. Jan je tada odlučio napasti, kao da ništa nije naučio na Akademiji... Zdravko je izašao iz kafića oko devet sati navečer. Jan je stao iza njega. Morao sam brzo reagirati, potrčao sam prema njemu i u zadnji čas spasio prijatelja od sigurne smrti. Odveo sam malca u postaju. Plan je uspio!

Klupko se počelo odmotavati. Prva stvar koju je rekao bila je: „Nisam ja to sam radio. Tvoj šef me unajmio, a i ti si budala, veslao sam te kako sam htio.“ Jedva sam ostao priseban, ali uspio sam. Iako je bio bahat, umišljen i bezobrazan, rekao mi je sve što sam htio znati. Rukavice je zaboravio na mjestu zločina pa ih je morao maknuti, snimku je djelomično uništilo, a prijašnjem očevicu je prijetio. I to sve u dogовору s mojim šefom! Riješio sam slučaj! Nikad nisam bio ovoliko ponosan na sebe. Dobio sam novi nadimak, sada me zovu Heroj ulice.

Mia Markusi, 1. razred

I. gimnazija

Voditeljica: Teuta Ismaili

Dora Unković, mentor: Tomislav Tomic
Škola primijenjene umjetnosti i dizajna

Iskre

Bljesak i škljocaj fotoaparata
U ruci isprešana ljuštura trenutka
Taj nepomičan obris harmonije bivanja
Gdje je lice s naslovnice?

Elektronički hihot mobitela
Plastična kutijica šapće sićušnu priču
Dvotočka, crtica, zatvorena zagrada
Što ga je nasmijalo?

Ušima se kroz zataknute slušalice
Prolijeva smijeh škakljivih instrumenata
Rijeka nevidljivih boja temeljito ispire srce
Tko je odvrnuo slavinu?

Nije li se to plahi netko
Slučajno sam o sebe sapleo i pao?

Gdje je?

Bez odgovora u ladicu bačeni
Izbezumljeni upitnici namrštenih čela
Pucketanje balončića neznane sapunice
Bezbroj je puta usporena snimka

Katarina Kukavica, 2. razred
Gimnazija Lucijana Vranjanina
Voditeljica: Diana Herak Jović

Kako je Grinch ukrao Božić (ili o potrošačkom mentalitetu kapitalističkog društva)

Budim se, palim svjetlo, ali i dalje je mračno. Protrljam oči, ali ništa se ne mijenja. Sivilo svuda oko mene, a uskoro će Božić. Ustajem i bacam pogled van. Ah, ipak!... Kakvo olakšanje! U programiranom ritmu zasljepljuju me lampice na prozoru susjede Zlate. Oblačim majicu koju sam dobila za prošli Božić, stavljam šminku koju sam dobila od svetog Nikole, zaključavam stan i izlazim u svijet zaražen božićnom bolešću.

Naborana i našminkana lica, izmiješani mirisi friške jutarnje toalete i rano skuhane juhe, gužva u tramvaju, bapske bunde, torbe za plac. Iz kineskog mi dućana mašu Josip i Marija iz florescentnog Betlehema, iz pokojeg se izloga, u skromnom osvjetljenju štednih žarulja, tužno smiješi plastični bor-kišobran, nakaradno nakinduren, hineći sreću, svjestan svoje slabašne prezentacije blagdanske raskoši. Trešnjevački plac: sa štandova vise plastične sige pristigle s Dalekog istoka, led-žaruljice bacaju u depresiju sve druge koje to nisu, Djed Mraz penje se do krova štanda pokrivenog salonit-pločom (kancerogeno?), dočaravajući nam vjerno (premda mu noge atrofiralo vise) kako on to doista čini kada nam se u kuće uvlači kroz dimnjak - kako sugestivno! Snježne kugle u kojima se našao pokoji sakralni motiv ili pak one koje nude puku ljupkost u liku veselog praseta, djeteline, dimnjačara i slično - za malu nam cijenu u domove unose sreću. Predivno je. Zaista mi dođe da dišem punim plućima! Toliko je krasno da jedva čekam da padne snijeg i sve to zatrpa!

Pogled na grad (koji mega-licitarima kamuflira činjenicu da suvlasnici stanova nemaju za pričuvu iz koje bi se mogla financirati obnova fasade) zaklanjaju mi reklame s unovčenim osmijesima onih sretnika kojima se još isplaćuju honorari za poziranje u blesavim kapama s coflekima ili rajfovima koji glume sobove robove i omogućavaju ti da budeš u Rudolfovom društvu. Dominira komunistička i kokakolovska crvena boja koja pomiruje sve režime, i socijalistički i kapitalistički, jer - novac ne pita tko si ni što si... Debeli djedica vodeći je motiv ovog cirkusa. Kao mala više sam se bojala te izmišljene maskote novog doba nego samog Boga. „Moraš biti dobra inače ti neće doći Djed Mraz... Moraš na spavanje jer Djed Božićnjak sve vidi...“ Naravno da vidi, ionako u slobodno vrijeme radi kao Big Brother.

Američki luksuz blagdanske raskoši posve nas je obezglavio pa peglamo kartice kao „Djevojčica sa šibicama“ svoje posljednje šibice ne bismo li se ugrijali na lažnoj vatri blagostanja. Roditelji broje novce i marljivo računaju koliko se još milimetara mogu pomaknuti do provalje „crvenog“, obijesna djeca još ažurnije sastavlaju popise svojih želja... posve smo prionuli na posao manjakalnog trošenja, zajapurili se, obezglavili... Od silnih šljokica, srčeka, kuglica, lameta, girlandi, prskalica, sobova i rogova ne vidimo dalje od nosa. Ne nazivamo prijatelje, šaljemo instant SMS poruke unificiranog sadržaja, i to samo onima od kojih smo poruku već dobili. Ne razmišljamo o obitelji, našem utočištu, niti o hladnoj štalici, ne zanima nas mudrost trojice kraljeva s Istoka, niti pravi put koji pokazuje repatica. Kršćanstva ni u tragovima. Što je kršćanski u pohlepi, neumjerenosti u jelu i piću, petardama i rastrošnosti? Pa ni kićenje bora nije poteklo iz kršćanstva, a kamoli umorni lik koji preko student-servisa honorarno radi kao Djed Mraz u shopping centru? Plitke glave nose nam novčanik ili želudac.

Zato uživajmo u „blagdanskom ozračju“, oslijepimo od sjaja, oglušimo od krištave melodije „Zvončića“ koja izlazi iz svake plastične igračke sa štanda, udahnimo zrak iz praznog novčanika naših roditelja, opustošimo dućane i odvažimo se na avanturu plaćanja struje za prosinac jer lam-

PREDLOŽENI

pice ipak daju onaj „final touch“ našem boru. Izvoz, uvoz, kompanija x, tvrtka y, piće z, kolač k, purica iz Yorkhermishairea i - stol je pun. Bor - 150 kn, božićni accessoire - 200 kn, puna usta najmilijih 1000 kn, na dar dobiveni parfem koji će neutralizirati smrad naših trulih mozgova - 500 kn, make-up set za prikrivanje mrlja na licu nastalih uslijed zajapurene obijesti i zavisti - 300 kn. A i za sve ostalo - tu je Mastercard.

To nije poanta Isusovog rođenja. Božić ne dolazi „tihom na prstima“. Ne zveckaju to praporci na saonicama. To zvecka novac. Money talks. Sve jezike.

Sretan nam Bezbožnić, ludi ljudi!

Kristina Trampuš, 3. razred

XI. gimnazija

Voditeljica: Ivana Babić

Laura Barić, mentor: Damir Brčić
Škola primijenjene umjetnosti i dizajna

Na(d) poljima magle

Plešem na gustoj mreži
tankih žica, razapetoj iznad
tramvajskih pruga, malenih trgovina
i polja magle.

Lagane iglice leda
prešle su s osušenog
lišća na moje žice. Oštrim
pokretima mijenjam ritam.
Šapućem si: prsti-peta,
prsti-peta...

Na glazbi limenih šumova,
zveketanja defa spašenog
kovanicama moje žice postaju granica.

Prstima pokušavam pogoditi žicu,
i šapućem si:
prsti - peta, prsti - peta.
Pete su zaledene,
prsti pomalo odbijaju poslušnost.

Magla se savija i prima me u naručje.

Hrvoje Korbar, 2. razred
XVI. gimnazija
Voditeljica: Jadranka Tukša

Otrovna uspavanka

(Bez trećeg je drama Milana Begovića. Na kraju trećeg čina Giga Barićeva u samoobrani upuća muža Marka).

Četvrti čin

Noć je, nešto iza 3 ujutro. Hladnim i mokrim ulicama Gornjeg grada odjeknuo je pucanj. Sablasna jeka širila se poput kuge, trujući zidove usnulih kuća. Samo jedna prestrašena crna mačka protičala je vlažnim pločnikom. U kući Gige Barićeve je zatišje. Svijeće su pogašene. Samo sablasna svjetlost blijedog mjeseca, ulazila je kroz prozor u salon. Na svilenom perzijskom sagu tragovi mješeve svjetlosti, poput zastrašujućih prstiju kakve utvare, milovali su drhteći lik naizgled slomljene žene. Prekrasna tkanina njezine skupocjene haljine posuta je crnim barutom, njezini blijedi prsti čvrsto stisnuti u agoniji, njezina kosa razbarušena. U sobi je sablasna tišina, sve što se može čuti su Gigini prigušeni jecaji. No, jesu li to jecaji što odzvanjaju starim zidovima? Gigino teško ridanje i očigledni plač zastrašujuće je počeo ličiti na smijeh. Jezivi, histerični, vještičji smijeh. Zapinjući na svoju dugu haljinu, Giga je polagano ustajala, otkrivajući svoje blijedo lice što je izvirivalo okruženo crnim kosama i razlivenu šminku oko vodenastih plavih očiju. Pune krvave usne bile su raširene u stravičan osmijeh iz kojeg je curio otrovan smijeh. Izgladala je kao sita vampirica koja se upravo napila krvi svoje najslađe žrtve, uhvaćene u njezinu perfektnu klopku. Poput odlične glumice koja je savršeno odradila svoju ulogu, Giga je popravila svu razbarušenu kosu jednom rukom, dok je drugom dizala revolver sa svilenog perzijskog saga. Uvezši ga u obje ruke, ogledala je odsjaj svog jezivo lijepog lica u sjajnom revolveru i prinjela ga crvenim usnama. Lagano zaklopivši oči, pritisnula je dugi poljubac na hladnu ručku revolvera i osmjehnula se šapčući: Hvala ti, moj vjerni prijatelju. Odložila je oružje na tabernakl pokraj prozora. Novi val zadovoljnog smijeha prolio joj se iz vrelog grla. Okrenula se prema Markovom nepomičnom tijelu: Zar mi nećeš čestitati? Na njenom luđačkom izrazu lica rasulo se lažno razočaranje: E boljeviće moj... Ti si zbilja povjerovao da sam ja bila vjerna ženica koja te čekala sve te puste proklete godine koliko te nije bilo? Kako si samo prokletu naivan... Giga je prišla Markovoj ležećoj prilici, oko koje se pomalo širila lokva crne krvi. Sa gađenjem pogledavajući u Markove otvorene oči: Kakva šteta... Živahno se bacivši na divan: No gledajmo na dobru stranu svega ovoga, dragi moj! Sada me više nećeš maltertitirati, siliti ni na što. Ti se nisi ni trebao nikada vratiti, ti si trebao ostati u Rusiji i zaboraviti na sve. Na Zagreb, na ovu kuću, na mene. Duboko udahnuvši, Giga je sa nastranim izrazom lica, uživala u bakrenom zadahu tamno crvenog vina koje je nekoć teklo Markovim venama. Krv je već doprijela do nogu divana na kojem je opušteno ležala Giga. Izgledala je kao lijena Rimljanka koja očekuje svoga roba sa pladnjem grožđa i slatkog vina. Progovori tiše: Nisi me trebao napadati bez dokaza, trebao si znati da su me godine promjenile... Nastavi sa izrugujućim tonom obraćanja nestašnom djetetu: Ali, iz grešaka se uči, zar ne dragi moj? Jest, jest! Ja uvijek kažem, svako zlo za neko dobro! Udobno se smjestivši u divan, i naslonivši lijepu glavu na podbočenu ruku, progovori nježnim šapatom: Ali najdraži, moram ti priznati... Taj hladni metak što je probio tvoja tvrda prsa... Krivo mi je da sam ga baš ja morala poslati u tvom smjeru, a ne neki insolentni Rus. Prilegne malo, prekriživši ženstvene noge jednu preko druge: A naivni, naivni moj Marko! Što li je samo Sibir od tebe učinio, da si postao tako... nepodnoshljivo lakovjeran? Hm? Osmijehne se u prekrasno obojeni strop sa prikazima anđela. Kakve li samo drske ironije! Nema ovdje nikakvih anđela. Nikakvih. Giga usklikne žoviteljno: Zar si ti očekivao da će ja biti poput Penelope? A ne ne... Nastavi sarkastično: Grčka je davno nestala, zajedno sa svom

svojom savršenošću i ravnotežom kojom je odisala stoljećima. Dobro došao u dvadeseto stoljeće, Odiseju moj. Dolazi nam prokleti doba. Na njezinom umrljanom, ali i dalje prelijepom licu, više nije bilo osmijeha. Bez imalo srama, bosim nogama stala je u hladnu lokvu krvi koja je gotovo prekrivala cjeli salon i polaganim je koracima, poput uvijene mačke, došetala do telefona. Slobodnom rukom dohvatala je buket osušenog cvijeća, zarivši nos među krhke mirisne latice. Preko crnih karanfila pogledavala je u Markove otvorene oči, koje su buljile u nju sa izrazom iznenađenja i nevjerice. Napokon, na drugoj strani slušalice, oglasio se duboki muški glas čovjeka za kojim je žudila na sve moguće načine. Giga se strastveno osmjehnula, ženstveno ispustivši šuškavi buket na tlo: Konte... gotovo je. Šimin korumpirani šapat curio je kroz starinski telefon poput gorkog meda. Kapao je po perzijskom sagu i Giginim ženstvenim ogoljenim stopalima, uzdižući je u crne visine. Tamne vijeđe titravo su se zatvorile oko očiju boje rane zore. Poput kakve bludnice, priležnice tame, kurve s Pariških ulica, Giga je protronula pod Šiminim dominantnim šapatima koji su navirali kroz telefon poput slatkog soka iz zrele breskve. U velikom zanosu šapne: Spakiraj stvari Šime, odlazimo iz ovog grada. Vidimo se sutra, ljubavi moja. Giga je spustila telefonsku slušalicu i kleknula u jezero ljepljive, hladne krvi. Uronivši vitke bijele prste u krv, dovukla se do Marka i prislonila vrele usne na ledene. Jezivi samozadovoljni osmjeh iskrisnuo je na njezinom licu. Lišena svake brige i sa velikom maličijom, Giga je veselo poskočila i sjela na starinski clavecin. Svojim krvavim prstima udarila je po tipkama i zapreludirala jezivu sonatu, u isto vrijeme je stala žovijalno kazivati Markovom mrtvom tijelu, smiješći se opako: Dragi moj, ti to nisi ni mogao zamisliti, no bilo je trećeg. Oduvijek je bilo trećeg... Jezivo lijepa sonata letila je hladnim zagrebačkim Gornjim gradom, nošena još hladnijim vjetrom kroz svaku pukotinu i prorez. Otrvna uspavanka sa Giginim usana čula se daleko.

Pada ZAVJESA.

Iva Neljak, 4. razred

VII. gimnazija

Voditeljica: Katarina Slade

Ponekad poželim kupiti kartu

Ponekad poželim kupiti jednosmjernu kartu. Odredište mi uopće nije bitno.

Mogu se zamisliti kako smireno koračam prema šalteru na nekom željezničkom kolodvoru čiji izgled malo podsjeća na francusku Provansu. Položim svoj starinski novčanik na pult, a s druge strane stakla sjedi vesela djelatnica, nimalo slična nervoznim ženama na blagajnama HŽ-a. Ova simpatična ženica blago mi se smješka jer zna zašto sam ovdje. Ona često viđa ljudе poput mene - željne bijega, avanture, promjene. Otvaram usta kako bih zatražila kartu, ali prije nego je ikakav zvuk dopreо iz mene, ona mi već pruža maleni papirić. Točno zna što bih zatražila, jer ona često viđa ljudе poput mene. Zahvalno joj se nasmiješim, podignem novčanik, izvučem ručku kofera, vratim sunčane naočale na nos i krenem prema vlaku.

Vrijeme je prekrasno, pravi ljetni dan. Sunčano je, na plavom nebu nema ni oblačka. Ali vrijeme je uobičajeno; ljudi na stanici nešto su što se ne viđa često. Očekivali biste da su putnici nervozni, da svako malo pogledavaju na svoje ručne satove i nestrpljivo izvijaju vratove kako bi vidjeli stiže li njihov vlak. Ali ljudi na ovoj stanici sve su samo ne takvi. Veselo razgovaraju jedni s drugima, bezbrižno čitaju časopise ili jednostavno promatraju krajolik. Nikoga ne zanima koliko je sati niti hoće li negdje zakasniti. Oni, zapravo, nemaju kamo zakasniti.

Odjednom i mene obuzima sjetno raspoloženje i opušteno sjedam na klupu. Čekam vlak, ali ustvari ništa ne čekam. Potpuno mi je svejedno stiže li on sada, za dva sata ili sutra. Ne predstavlja mi nikakav problem sjediti ovdje satima, čak danima, jer trenutačno mi je ljepše i sretnija sam nego ikad prije u životu. Kao da mi je ptičji pjev kojeg čujem oko sebe uzdignuo sav teret koji sam nosila na ramenima.

Ovako valjda izgleda kada zapravo živiš, pomislila sam. Ovaj nezabrinuti pogled, nedostatak žurbe, opća smirenost- sve to je zapravo život. Mora biti. Oduševljena sam ovom spoznajom, ushićena što sam otkrila formulu eliksira mladosti. Jer, ne možemo ostarjeti ako se nikad ne brinemo. Ovo je dječje stanje uma, potpuni mir. Savršenstvo u svom elementarnom obliku.

Seosku tišinu proparao je zvuk željeznice. Dižem se s klupe, uzimam svoju prtljagu (koje, doduše, ima malo) i polagano krećem prema vlaku. Vedri konduktor upozorava putnike da je vrijeme za ukrcaj. I samo što nisam zakoračila u vagon, kada mi u djeliću sekunde kroz glavu prođe slika ljudi koje ostavljam iza sebe. Smiješna si, kažem si, ali slika postaje sve čišća i shvaćam da ne mogu otići. Silazim s vlaka, a on za minutu odlazi u nepoznatom smjeru.

Gledajući ga, gledajući bijeli dim koji se za njim vuče, shvaćam da sam možda ipak trebala otići. Ponovno sjedam na klupicu i čekam idući.

Ništa više nije onako lijepo. Sunce je manje toplo, a bijeli oblaci remete mir plavoga neba. Ni ljudi više nisu tako bezbrižni. Dolaze oni sa satovima i ušutkavaju nehajni smijeh vedrijih ljudi. Umjesto francuske provanse, sve mi se više čini da se nalazim u Zagrebu. Ali više od svega, smeta me spoznaja da djelujem kukavički. Pokušavam ignorirati sebe, svoje glupe misli i sve crnji okoliš, no jasno vidim kako je moj čin hirovit. Jasno vidim da sada vlak čekam i da imam kamo zakasniti. Pogled mi slučajno skrene na sat na lijevoj ruci i vidim da je moje vrijeme prošlo. Idući vlak neće ni doći.

Pokunjeno ustanem s klupe i slučajno uhvatim pogled djelatnice šaltera. Opet mi se blago osmehne, ali ja joj ne uzvratim osmijeh. Svejedno, ne ljuti se. Ona često viđa ljudе poput mene - željne bijega, avanture i promjene koji, baš poput mene, najčešće odustanu.

Dina Grego, 2. razred

II. gimnazija

Voditelj: Leo Juko

U potrazi za iskupljenjem

Gladan sam. Žedan sam. Hrana mi ne utažava žed. Piće mi ne utažava glad. Želim otići na posebno mjesto. S druge strane jezera i promatrati odraz drveća u jezeru. Bljesak bistre vode, refleksiju mrtve prirode. Ja nisam odabrao umjetnost, ona je odabrala mene. U snovima se gubim. Riječima se ne znam koristiti. Izdao me glas. Pamet mi se stopila. Sav sjaj je postao lažan i gadan. Izgubljeni kraj. Jedino, jedino pisanje imam. To je sve što mi je ostalo. U tome nisam posve sam. Imam Pakao, Čistilište i Raj. Sve mi je nadohvat ruke. I ljubav i mržnja. Put u kraj. Tu nije bitna jačina, tu je važna i slabina. Čak je i kukavičluk strmina. Kamena stijena.

U ovome imam i poštujem zvijezde, mladu Lunu i Sunčev sjaj. Tajne oblaka, sivi njihov sjaj. Tu se osjećam tako živ i mrtav. Ja sam ovdje princ, mladi princ koji mijenja svoju Sudbinu u milosti zvijezda, žećeći krunu blagosti.

Ovdje pronalazim svoj mir. Ovdje mislim o njoj, svojoj nedodirljivoj kraljici. Nisu nam potrebne riječi. Imamo jezero, bistro kao njen pogled. Zvijezde osvjetljavaju put do njenog srca. Ovdje smo goli. Ona i ja. Princ i kraljica. Vidim njezinu dušu. Njezine grijeha, mane, a opet je tako čista. Drveće je uspavano zaljuljalo ritam blažene glazbe, dok je mjesecina dodirivala njen tanki vrat. Moja golotinja. Njena golotinja. Vjetar joj razbarušio kosu. Osmijeh je zatitroa na njenom licu. Približavam joj se. Kosa mi je crna, svjetleća pod Lunom. Lice ozbiljno zaigrano, nekako zaljubljeno. Usne zatvorene; plahe i drhtave. Tenzije nam nisu strane. Oboje smo napeti. Zasvirala je muzika. Uzbudjena dva srca. Gledam madež na njenom vratu, promatram ga s čežnjom. Podižem pogled njenoj sjajnoj kosi. Prilazim joj bliže. Stojimo na jezeru. Dodirujem njene plahe ruke; ljubim ih svojim grješnim usnama. Povezale nam se duše preko pogleda. Tako je lijepa, mlada, uzavrela. Žarkih usana. Dodirujem je svojim tijelom. Zadrhtala je. Zadrhtao sam. Podigli smo se iznad jezera. Spustio sam se na koljena. Rukom zahvatio čiste vode blagoslovljene. Noć je bila tako iskrena. Mokrim sam prstima prao njen tijelo. Od nogu, polako klizeći kao da dodirujem svilu, dirajući njen struk, prelazeći preko njenog trbuha, prolazeći ispod njenih grudi, gledajući i hraneći se njenim bisernim pogledom. Ustao sam. Prešao preko njenog vrata, šaraoo po njenom licu. Igrao se slikara. Naslonila je svoju glavu na moj dlan, zažmirila, dok sam joj palcem dodirivao usne. Drhtao sam. Treperio pout zvijezde. Želja da ju uzmem bila je ogromna. Zatvorio sam oči, a mlada je kraljica, princeza andeoskog pogleda, kleknula, smočila ruke i polako prala moje noge, moje uzbudjeno tijelo. Osjećao sam hladnoću i blagost žive vode. Kapljice zvuka širile su blagostanje. Kapi su se spuštale niz moja prsa. Njen je dodir budio dječaka u meni. Podlegao sam njenom dodiru; prstima je dodirivala moje lice. Vječni sjaj njenog imena gorio je na mojim usnama. Mrsila je moju kosu. Tako sam ju žarko želio. Ništa nam nije bilo skriveno, jednak u grijesima, jednak u manama i vrlinama pili smo nektar života jedan drugome s usana. Moja kosa voljela je njenu, njene vlasi plesale su oko moga lica. Obgrlio sam njen vlažno tijelo. Požudno, ali plaho, nježno ljubio sam njene uzavrele, gorke usne. Slatke, slatke poput šećera. Koža joj je bila meka; svila, ne, nije to bila svila, melem je to bio. Držao sam ju u naručju. Imali smo jedno drugo.

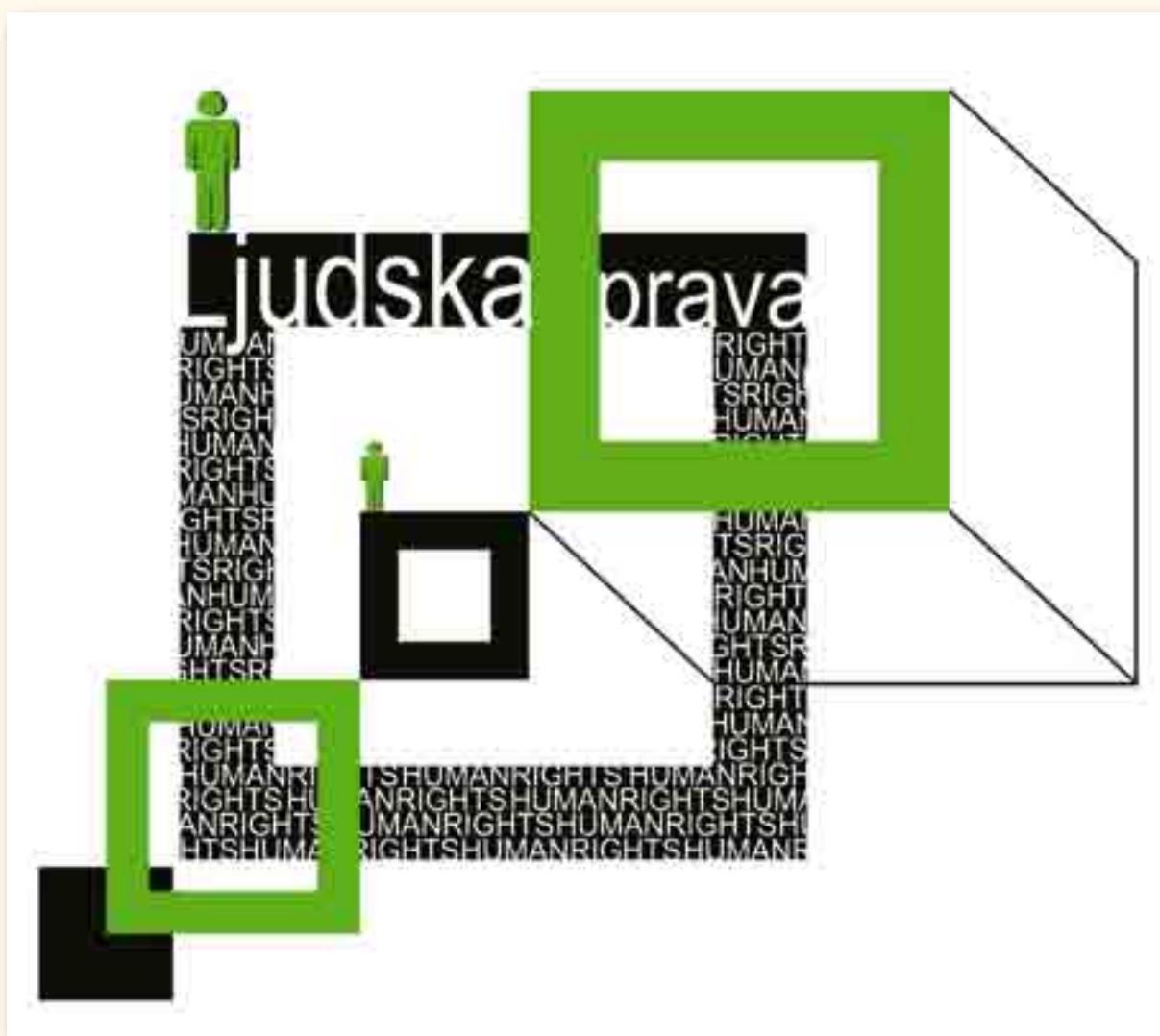
PREDLOŽENI

Te sam noći, te sam noći sanjao, i sada sanjam i snivam. Zamišljam i tako je stvarna ta kraljica. Ljubio sam njene grudi, svaki njen uzdah bio je novi izazov, zvuk čežnje, miris jaglaca u proljeće, ruže u ljeto, a zvonki zvuk, blagost, nemir i strepnja stapali se u prijelazu. Bili smo jedno tijelo, jedna duša. Pod nama jezero zažumorilo, nebo zasjalo, vjetar zaštao, drveće zagrmilo, zvijezde se rasplamsale... sve dokle su naša srca bila spojena u svim našim strahovima i nadama, u tuzi i sreći, u životu i smrti, nas dvoje, kraljica vječnog sjaja svoga imena na mojim usnama i ja, princ razvratnik, odmetnik. Ovdje, sada smo jedno. I tvoje srce i moje. Naša srca zajedno. Duše su nam spojene. A ja poznajem samo jedno, njeno ime u stvarnosti skriveno. Ime njeno sveto i bezimeno. Ljubavi, ime u mojoj ljubavi začeto.

Matija Luketić, 4. Razred

Graditeljska tehnička škola

Voditelj: Ante Kekez

Dora Prah, mentor: Damir Brčić
Škola primjenjene umjetnosti i dizajna

Život je težak

Dok su nas prevozili u onom velikom kombiju, shvatio sam da mi je malo vruće jer bilo nas je previše, puno previše. Gledao sam uokolo i video samo svoje prijatelje - jadne skvrčene, smežurane i tužne.

Jučer je bilo sve u redu - razmišljao sam ljutito. Mislim, vidite, jednostavno sam se odmarao doma, kad evo njih. Izbacili me van i strpali s ostalima u kombi. Lijepo! Baš lijepo.

Bio sam čuo kad su rekli da nas voze u grad, ali kao da će tamo biti bolje.

Bio je s nama neki iritantni mali i neprestano vikao: „Kako super! Idemo u grad, idemo u grad!“ s takvim veseljem kao da je proklet otkrio Ameriku. Došlo mi je da ga ogulim!

I evo nas sada tu gdje jesmo. Prepostavljam da je ovo grad - mislim, kroz vrata vidim da je vani sve sivo, a onaj mali je još uvijek pored mene.

Sada sam ljut na njega jer mi se obraća nekim tankim glasićem. Ne odgovaram mu. Ha! Sada više nije tako sretan:

- Gospon - i dalje cvili. Osjetim kako me trknuo. E, sad mi je stvarno dosta!

- Kaj je? - pitam jako ljutito.

- Kad ćemo opet doma? Ja bih doma! - mislim da će se rasplakati. Mala mimozica.

- Nećemo ići doma, kako ne shvaćaš?! Ovdje smo i ovdje ostajemo! Jel' ti jasno? - izderem se na njega. Kako mi samo diže živac! Što, tar on misli da je meni super? Da mi je drago biti izgubljen u velikom gradu, daleko od doma? Da, ma nikada nisam bio sretniji! Super mi je, baš mi je super!

To je strašno. K vragu. Onaj mali opet cmizdri pored mene:

- Gospon, vidi tam, ne! - viče uplašeno. Pogledam u tom smjeru i vidim kako nas gule i prže. O super.

Kažem vam... teško je biti krumpir.

Vida Zelić, 2. razred

Klasična gimnazija

Voditelj: Željko Jurčić

PREDLOŽENI

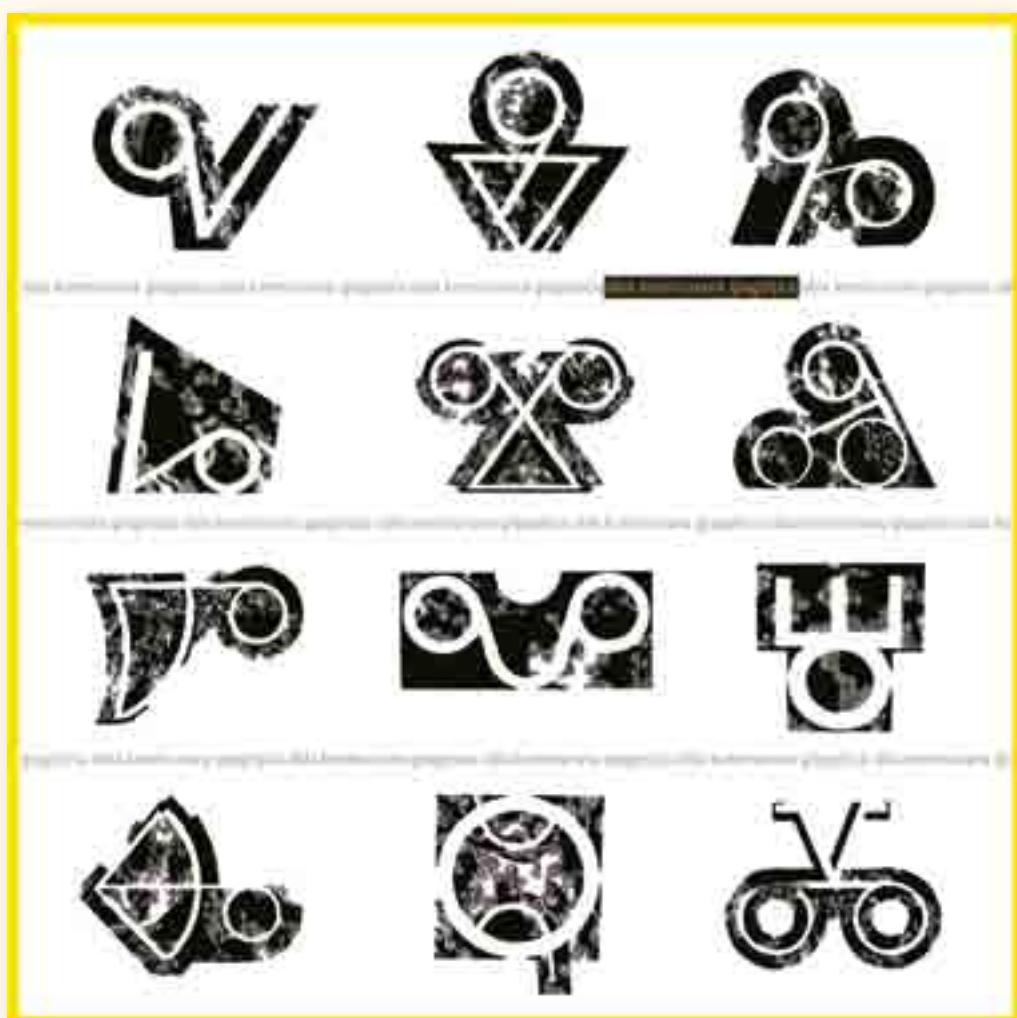
Život

Kad se novi čovječuljak
Iz utrobe otkrije
Jede se i pije, jede se i pije.

i

Kad se iznemogli patnik
Zemljici privije
Jede se i pije, jede se i pije.

Karlo Mikić, 3. razred
Škola primijenjene umjetnosti i dizajna
Voditeljica: Ivanka Ćurić

Marija Matić, mentorica: Vinka Mortigjija Anušić
Škola primijenjene umjetnosti i dizajna

Pojedinačni dramsko- scenski nastupi

UČENIKA SREDNJIH ŠKOLA

Arijana Prekazi, Gimnazija
Lucijana Vranjanina
Maja Gregl: Ljubavi Alme
Mahler
Voditeljica: Diana Herak Jović

Helena Jerleković, Gimnazija
Lucijana Vranjanina
Barbara Sopić: Moj turopoljski
i purgerski Božić
Voditeljica: Diana Herak Jović

Tomislav Bolkovac, Druga
ekonomski škola
Antun Gustav Matoš: Živa
smrt
Voditelj: Ivan Molek

Miro Čabralja, Graditeljska
tehnička škola
Edgar Allan Poe: Crni mačak
Voditeljica: Jelena Brklačić

Fran Kojundžić, III. gimnazija
Ivan Slamnig:
Učenjak želio bih bit
Voditeljica: Branka Milković

Marta Sršan, III. gimnazija
Ljilja Leko: Morski pustinjski
vjetrovi
Voditeljica: Maja Ilić

Ana Rogač, III. gimnazija
Jodi Picoult: Čuvarica sestre
svoje
Voditeljica: Maja Ilić

Viktorija Radman, III.
gimnazija
Miroslav Krleža: Na rubu
pameti
Voditeljica: Valerija Bilić

Kristina Lepur, Prirodoslovna
škola Vladimira Preloga
Tatjana Gromača: Moje
prijateljice
Voditeljica: Goranka Lazić

Vini Jurčić, II. gimnazija
Miroslav Krleža: Vučjak
Voditelj: Ivan Pavlović

Petar Soldo, Klasična
gimnazija
Anđelko Vuletić: I ništa se
promijeniti neće
Voditelj: Dario Budimir

Josipa Šegota, Ženska opća
gimnazija Družbe sestara
milosrdnica
Miroslav Krleža: Stric-vujc
Voditeljica: Helena Marić

Dragan Levarda, Srednja
škola Sesvete
Miro Gavran: Kad umire
glumac
Voditeljica: Leda Franić

ODABRANI*

Pojedinačni dramsko-scenski nastupi

UČENIKA SREDNJIH ŠKOLA

*odabrani nastupi za Državnu smotru

Ivan Čuić, V. gimnazija

Luigi Pirandello: Henrik IV.
Voditeljica: Vesna Muhoberac

Filip Bošnjak, Škola primijenjene umjetnosti i dizajna
V. Matula i dr.: Münchhausen
Voditeljica: Irena Labaš-Veverec

Rea Kamenski-Bračun, Privatna umjetnička gimnazija s pravom javnosti
Ranko Marinković: Glorija
Voditeljica: Tea Hofmann

Filip Grgić, Prirodoslovna škola Vladimira Preloga
Tomica Bajsić: Apokrifi o Titu
Voditeljica: Goranka Lazić

Sebastijan Ivasović,

Hotelijsko-turistička škola
u Zagrebu
Charles Baudelaire: Opajajte se
Voditeljica: Ljiljana Lež-Drnjević

**Iva Šimić, Ženska opća
gimnazija Družbe sestara
milosrdnica**

Miroslav Krleža: U agoniji
(Laurin monolog)
Voditeljica: Helena Marić

Ivan Igić, XII. gimnazija

Slavko Kolar: Svoga tela
gospodar
Voditeljica: Marijana Šarac

Skupni dramsko- scenski nastupi

UČENIKA SREDNJIH ŠKOLA

Dramska skupina Graditeljske tehničke škole
Učenički rad: Nadam se da nije san
Voditeljica: Jelena Brkljačić

Dramska skupina Gimnazije Lucijana Vranjanina
Učenički rad: Vrijeme je za vrijeme
Voditeljica: Dragica Dujmović Markus

Dramska skupina privatne škole s pravom javnosti - LINigra
Učenički rad: Klub boraca
Voditelj: Denis Patafta

Dramska skupina XIII. gimnazije
Učenički rad: Štefica ili vedra strana života
Voditeljica: Ana Đordić

Dramska skupina I. gimnazije
Ivan Gundulić: Dubravka
Voditelj: Ivan Janjić

Dramska skupina V. gimnazije
Dante Alighieri: Pakao
Voditeljica: Majda Bekić-Vejzović

Dramska skupina XV. gimnazije
George Orwell: Životinjska farma
Voditeljica: Ljiljana Crnković

Dramska skupina II. gimnazije
Učenički rad: Svit se konča
Voditelj: Ivan Pavlović

Dramska skupina Centra za odgoj i obrazovanje „Vinko Bek”
Učenički rad: ... gledam... vidim... što vidim...
Voditeljice: Anita Matković i Ružica Rašpolić

Dramska skupina Tehničke škole Rudera Boškovića
Daniil Harms: Sasvim obične besmislice
Voditeljica: Žaneta Gerovac

Dramska skupina XI. gimnazije
Učenički rad: Vjeruj u život poslije škole
Voditelj: Matija Grgat

Dramska skupina Srednje škole Sesvete
Učenički rad: Prikaze
Voditeljica: Leda Franić

ODABRANI*

Skupni dramsko-scenski nastupi

UČENIKA SREDNJIH ŠKOLA

*odabrani nastupi za Državnu smotru

Dramska skupina V. gimnazije
Učenički rad: Kolumpus
Voditeljica: Vesna Muhoberac

Dramska skupina III. gimnazije
Učenički rad: Iz dana u dan
Voditeljica: Maja Ilić

Dramska skupina Tehničke škole
Ruđera Boškovića
Učenički rad: Crni vitez
Voditeljica: Žaneta Gerovac

Samostalni novinarski radovi

UČENIKA SREDNJIH ŠKOLA

Je li on onaj pravi?

Opće je poznato da je teško zadovoljiti kriterije ženskog roda. Vrlo smo kritične, izbirljive, puno komplikiramo i previše analiziramo. Pa što onda netko mora napraviti da nam se svidi? Koliko god muški rod smatrao da im zadajemo velike jade sa svime i da nikada nismo zadovoljne, zapravo je toliko malo potrebno kako bi se osvojilo žensko srce. Kao i kod svih, početnu ulogu igra fizički izgled. Međutim, vjerovali ili ne, to je kasnije sporedna stvar. Puno je bitnije kakav je netko, njegov karakter, kako se ponaša prema njoj i koliko se trudi da ona bude sretna. Što traži svaka ženska osoba? Sreću. Ako sreću jedne žene čini to da bude voljena, obožavana, da ima prijatelja kojemu može povjeriti svoje želje, prohtjeve, jade ali i radosti, pred kojim će biti takva kakva je i koji će ju prihvatići sa svim njezinim vrlinama ali i manama zašto joj onda to ne dati? Zar je to toliko puno za tražiti ako će ona to bez razmišljanja učiniti za vas? Nažalost, danas je vrlo malo onih koji će se htjeti toliko potruditi oko neke. Nekolicina se boji vezati ili biti povrijedena. No zar je ljubav išta drugo nego jedan veliki rizik? Voljeti znači nadati se da ćeš dobiti sve riskirajući da izgubiš sve. No bez tog rizika, nećemo ni imati priliku biti sretni. Ako ste se ikad zapitali: „Je li on onaj pravi?”, evo vam odgovora. Pravi je ako vas pita što vam je kada šutite ili vam odluta pogled, ako vas svaki put zagrli i poljubi kao da je to zadnji put i ne želi vas pustiti, ako mu neizmjerno vjerujete i nema stvari koje mu ne biste rekli, ako vas nikada neće siliti na nešto što ne želite, ako će vam brisati suze kada plačete, a smijati se s vama kada ste sretne, ako vas je prihvatio takvima kakve jeste i ne bi vas mijenjao, ako vam svaki dan govori da vas voli iako vi to znate, ako vas nekada samo dugo gleda pa vam kaže kako ste lijepi, ako par minuta nakon što ste se vidjeli dobijete poruku da mu falite, ako on bez vas nije potpun, ako ste vi dio njega i ako vam je predao ono što zna da možete slomiti-svoje srce. Ako je prihvatio rizik da bude povrijeden kao nikad ali će uvijek reći da se isplatilo jer ste ga toliko usrećile, ako ćete ga smiriti samo svojom pojmom, ako ste centar njegovog svijeta i sve bi učinio za vas bez pitanja i ako je jednostavno savršeno nesavršen. Ako nađete osobu koja vas ovoliko voli, ne puštajte je. Jer to je onda onaj pravi.

Edita Krmpotić, 3. razred

Prva privatna gimnazija

Voditeljica: Renata Kostanjevec

Maturanti, matura i sve njene posljedice

Maturantica sam. Ne znam za druge, ali ove četiri godine srednje škole projurile su mi kao nagnjeni vlak. Vlak kojem se posljednja stanica bliži opasnom brzinom. Na toj stanici čekaju nas mnogi izazovi, usponi i padovi. Jednom kada izađemo iz vlaka, zakoračujemo u vječnu borbu. Borbu za same sebe, za svoj opstanak. Ta borba simbol je te dugoočekivane mature. Ispita koji nas određuje i usmjerava.

U jednom trenutku možemo postići tako mnogo ili pak izgubiti sve. Izgubiti snove. A za snove se vrijedi boriti, zar ne?

Ta borba, kako ju nazivam metaforički, iziskuje dugoročne pripreme. Pripreme za vrijeme kojih bi mladi radili što drugo. Ta borba zahtijeva predanost, koncentraciju, snagu volje, trud i ustrajnost. Ali ta borba nije sama. U pratinji je nemira i straha; neizvjesnosti i nedoumica. Oni nas koče i zbog njih se preispitujemo. Jer svi se trenutno nalazimo na raskrižju, i ne biramo samo lijevo ili desno - okruženi smo mnoštvom ulica i puteva, a odabir bi nas mogao koštati životne sreće. I tada se javljaju stress, tjeskoba i izbezumljenost. Jer nismo svi do jednoga toliko sigurni u svoj odabir - odabir fakulteta, zanimanja, profesije, karijere i u krajnjem slučaju, životnog puta. U svima nama postoji sumnja da možda donesenom odlukom grijesimo. A tom sumnjom svi se nosimo na vlastiti način. Rekla bih da smo trenutno u izuzetno stresnom razdoblju. Osjećamo da se iskrcavanje iz vlaka bliži, vlak usporava i predosjećamo uzbuđenje borbe, te kobne mature. A to nimalo nije lako. I u takvim trenucima moramo imati na umu da kako bismo u životu uspjeli, naša želja za uspjehom mora biti jača od straha od neuspjeha i poraza. Važno je znati što želiš od života i prvenstveno od samog sebe. Što prije to shvatiš, to će ti biti lakše pripremati se za tu borbu. Zvuči jednostavno i uistinu bih voljela da je tako.

Često se kaže da niti jedan posao nije težak ako ga podijelimo na više malih, pa prema tome niti pripreme za mature ne bi trebale predstavljati tako veliki problem. Također se kaže da samo 10% uspjeha čini talent, a ostalih 90% krije se u trudu. Tajna uspjeha stoga leži upravo u trudu i dobroj organizaciji. Taj trud ulažemo ne bismo li nešto postigli u životu, dostigli svoje ciljeve i ostvarili želje i snove koje biramo upravo na ovom raskrižju na kojem se nalazimo. Do tog raskrižja putovali smo dugo, ali i to je ništa naspram onoga što nas tek čeka. Bez obira koji i s kakvim uspjehom fakultet završili, to nam nažalost u današnjem svijetu ne garantira lagodan, osiguran i sretan život već je to samo karta za još jednu vožnju vlakom. Vlakom kojim mladi kreću na svoj životni put na kojim ih očekuju oluje, strmine, padovi, ali i ponovna uzdizanja, brojna iskustva i vječno učenje na vlastitim greškama.

Ova matura nije samo test našeg znanja, sposobnosti i inteligencije, već je dokaz našeg truda ili lijeposti, test naše osobnosti pri kojem upoznajemo sami sebe, svoje interese, zanimanja i želje. Dokazujemo sami sebi koliko možemo i za što smo sve spremni. Matura, koliko god problema i nedoumica izaziva, samo je jedan od životnih testova pri kojima je najvažnije ostati vjeran sam sebi i slijediti svoje snove.

Ela Teslić, 4. razred
Prva privatna gimnazija
Voditeljica: Renata Kostanjevec

FENOMEN USPJEHA

Pa tko je ta Jelena Rozga?

Moram priznati da sam za Jelenu prvi puta čula preko facebook statusa mojih prijatelja, konkretnije, prema učlanjivanju u grupe poput „Being privjesak što se sija“ ili „Svi mi koji nosimo Jelenu Rozgu kao privjesak“ (meni osobno najdraža).

Hrvati su ponovno dokazali da su tolerantni prema dobro poznatoj glazbi. Kao što je Jelena dokazala da se može uspjeti kao pjevač! Nekad je za uspjeh i obožavanje publike dovoljno imati boju glasa Danijele Martinović, plavu boju kose i Tončija Huljića kao kompozitora (promotora). No... postoje još neke stvari koje Jelenu čine puku toliko zanimljivom. Tekstovi moraju biti jednako prihvatljivi široj publici, s puno ponavljanja, jednostavnii, lako pamtljivi, s puno usporedbi (ljudi vole paralele). Ako se pri tome svemu autori pjesama ugledaju na uspešne pjesme susjednih zemalja, njihove ritmove i melodije, kako bi Jelena Rozga mogla biti neuspješna?!

A Jelena je sve, samo ne neuspješna.

Materijalni dokaz njezine uspješnosti je Zlatna ploča izdavačke kuće Hit Records iz 2010. za najprodavaniji album godine „Bižuteriju“. No, nije tu stala. Ploča je popraćena koncertom u splitskoj Spaladium Areni pred više od 13 000 ljudi.

A razmaženo, u skladu s jednom od njezinih posljednjih pjesama, nije stala s dobivanjem priznaja, već je osvojila Porin za svoju najuspješniju pjesmu „Bižuterija“.

Neki je nazivaju novom Severinom, koja je gostovala na njezinom koncertu u Spaladium Areni. Neki smatraju da bi kruna njezina uspjeha trebalo biti solo sudjelovanje na hrvatskoj DORI, gdje je već nastupala sa svojom grupom „Magazin“. Oni treći ne znaju tko je Jelena Rozga.

A Jelena Rozga je osoba koja ne odustaje. Borbenost ju prati oduvijek. Nakon stečenih vještina klasičnog baleta, Jelena je krenula u sasvim druge vode, zapjevavši sa samo 18 godina u hrvatskoj grupi „Magazin“.

I premda će možda neki reći da nikad nije trebala ni zapjevati, ona se vjerojatno ne zamišlja ni u čemu drugome. Osvojila je nagrade i obožavatelje i usvojila taktiku obaranja rekorda kada je u pitanju hrvatska glazbena industrija.

No, ako istini pogledamo u oči, tj. uši, bilo bi nepravedno prema ljudima koji poznaju glazbu, ne spomenuti da se glazba koju Jelena Rozga izvodi ne može smatrati kvalitetnom.

O Jeleninom pjevanju ne može se ništa reći, jer u većini pjesama nema priliku dokazati svoje pjevačko umijeće.

Melodije i harmonije su zaista monotone i uvijek iste, a uz uglavnom plitke i površne tekstove također se veže *deja vu* osjećaj.

Prava čarolija događa se u produkciji; uredima zaduženim za promidžbu. Sve je upakirano u Jeleninu novu haljinu pa ljudi ne shvaćaju da su upravo kupili isto što i njihovi roditelji prije 20 godina.

Šteta je nečije točne intonacije u izvođenju glazbe koja u stvari ne prenosi ništa. Šteta je talenta osoba u promoviranju nečega što bi moglo biti bolje. Šteta je ljudi, koji se vesele nečemu zato što je kalup onoga što poznaju (vole) otprije.

No, prodavanje magle je uvijek „in“.

Bilo bi zanimljivo vidjeti Tončija Huljića u posljednjem nastavku Harryja Pottera. Jer to što čini zaista je čarobno. Prodati ljudima ono što im je već odavno prodano, zavidni je talent.

Jelena Rozga je osoba dobro poznata publici od puno prije nego što se zapravo pojavila, od začetaka balkanske glazbe. A to je zato što svojom pojmom, ne doprinosi razvoju hrvatske glazbe. Promoviramo ponovno balkansku glazbu.

Dok se svijet razvija, Balkan održava tradiciju.

Kada bismo tradicijom smatrali hlače, recimo...

Amerika i ostatak svijeta nosi hlače, jer je to tradicija. No, s vremenom na vrijeme, promijene boju, materijal pa i veličinu! A Hrvatska nosi one stare iznošene, isprane traperice!

Ne biste plaćali za gledanje istih traperica godinama.

Tradicija nije održavanje navika.

Naravno da se prodaje ono *dobro poznato*, jer se to i proda! No, budući da se najbolji bave prodajom, budući da jesu najbolji, sigurno i oni mogu krenuti ispočetka i vratiti svoj davnji sjaj glazbom koju, recimo, nismo slušali na radiju posljednjih dvadesetak godina. Ili možda nismo nikad čuli!

Glazba je dar koji Jelena usvaja, po uzoru na Severinu ili ne... Ona ima svoj put. I uvijek će se naći netko kome će to više ili manje odgovorati.

A na kraju dana, Jelena Rozga je ta koja je svojom glazbom privlastila Zlatnu ploču, Porin i dvorane pune obožavatelja koje njezina glazba zabavlja i čini sretnijima.

A zašto ne?

Sonja Agata Bišćan, 4. razred

XVI. gimnazija

Voditeljica: Jadranka Tukša

Put prema moru

Putujući prema moru uvijek se odlučimo za autocestu jer nam je cilj što prije zaroniti u modro plavetnilo. Međutim, putovanjem autocestom ne možemo iskusiti onu ikonsku Hrvatsku, osjetiti oštrinu Velebitskih vjetrova, udahnuti miris crnogorice oko Plitvičkih jezera i doživjeti divljinu dalmatinskog krša. Zato nam je bila prava avantura putovanje tzv. starom cestom do Dalmacije, na koje nas je prisilila orkanska bura koja je za vrijeme Božića puhalo oko Maslinice.

Putovanje je započelo u dobrom raspoloženju, neobičnom za tako rano ustajanje. Međutim, morali smo stići na blagdanski ručak kod moje bake u Kaštelima kod Splita, pa nismo smjeli riskirati s kašnjenjem i zastojem na putu. Automobil je bio gotovo premalen za nas četvero i veliki broj poklona koje smo vozili sa sobom. Iz Zagreba nas je nakon Karlovca autocesta dovela do Plitvičkih jezera, a zatim i u blizinu Gospića. Tada smo čuli upozorenje o orkanskoj buri oko Maslenice i zabrani prometa za sva vozila tim dijelom autoceste. Iako nikada sama nije vozila lokalnim cestama, mama je sa autoceste po cesti punoj krivina nastavila prema mjestu Udbina. Cestu koju smo prolazili okruživale su s jedne strane crnogorične šume, a malo dalje vidjeli su se bijeli vrhovi planina. Morala sam pogledati na kartu kako bih ustanovila o kojim planinama je riječ. To su bili vrhovi Dinare koja se pružala po granici s Bosnom i Hercegovinom. Divna je bila tišina koja nas je okruživala, jer osim zvuka našeg automobila nije nigdje bilo nikoga. Kao da smo putovali kroz neki drugi svijet. Kao da se svaki trenutak neki medvjed ili vuk mogao pojaviti iz šume i stati na cestu. Skroz neobično izgledala je poneka kuća koju smo vidjeli na osami oko Gračaca. Sav ovaj duži put se posebno isplatio kad smo došli u blizinu kanjona rijeke Zrmanje oko mjesta Pađene. Uskim kamenim mostom prošli smo divlje i oštре sive stijene koje su se pružale nad Zrmanjom. Tu se već osjećala ona surovost krša Dalmatinske zagore. Zatekao nas je pogled na predivan grad usred tog krša - Knin, te kulu s hrvatskom zastavom iznad njega. Nastavak putovanja do Sinja bio je nešto sporiji jer su nas „šibali“ vjetrovi s Kozjaka i Svilaje. Prolazili smo kroz Siverić, Otavice i manje zaseoke gdje smo susretali ljudi koji su se već vraćali s jutarnje nedjeljne svete mise iz crkve. Neki od muškaraca na glavi su imali dalmatinske crvene kapice, dok su žene nosile bijele marame i tamne pregače. Grad Sinj je malen gradić i tako smo ga brzo prošli te nas je iznenadila njegova blizina Splitu i moru.

I napokon, onaj divni prizor od kojeg uvijek zastane dah: bijele zgrade Splita, namreškana morska pučina i u daljini otoci Brač, Hvar i Šolta. Iako nije bilo onog sunca na koje smo navikli da nas dočekuje prilikom dolaska na more, ipak su mi ovaj kamen, grane brnistre i čempresi izmamili osmijeh na lice. Ponovo sam se uvjerila koliko je lijepa moja domovina.

Ira Renko, 1. razred

II. gimnazija

Voditelj: Leo Juko

Agata Lučić, mentorica: Zlatica Kovačićek Poljan
Škola primijenjene umjetnosti i dizajna

Tiček mal i pevaju

Još od 2004. godine kada se desio val pristupanja deset novih država EU, Hrvatska progovara o svojoj kandidaturi i ulasku. Otkad je 9. prosinca 2011. Hrvatska potpisala Pristupni ugovor s EU, mediji bombardiraju javnost dodatnim, uglavnom negativnim, informacijama o istoj. Gdje su bili proteklih godina? U Grčkoj?

Stopa nezaposlenosti u Hrvatskoj u 11. mjesecu 2011. godine iznosi 17,9%.

Gotovo 20% nezaposlenih nema nikakve veze s EU ili ulaskom u istu.

Prijavljamo se nezaposlenosti. Prijavljamo se nezaposlenosti?

U zemljama EU događaju se finansijski kolapsi, no... mi smo odavno kolabirali.

EU propada?

Propadaju neke zemlje koje su članice. Isto kao i one koje to nisu.

Finansijska kriza zahvaća sve, a ne samo zemlje članice. Svi smo žrtve istog sistema.

Premlada sam da mislim da je u redu ne mijenjati stanje stvari, i ne vjerovati da promjenom ništa ne postižemo.

Bojimo se porasta cijena. Cijena maslaca doseže i do 27,99kn.

Cijene rastu svaki dan! Porast će i ulaskom u EU. Jako. Bit će to visoke cijene. A ionako imamo alarmantno visoke cijene! Nećemo dobiti povišice, samo zato što smo od jučer građani Europske unije. No, premlada sam da mislim da to nema svoju svrhu.

Naši djedovi, naši roditelji, mi... smo generacija prekretnica. Znam da mnogi neće imati nikakve koristi od EU. No... mi smo cijena budućnosti.

Jednog dana, cijene će biti još više... Ali jednog dana plaće će biti više u trenutku zapošljavanja, jednog dana... radnih mjesta će se naći! Navodno.

Ne mogu garantirati da će sutra biti bolje, da će EU željeti opstati... ali sistem nema pogreške.

Definicija EU glasi: „Europska unija je regionalna organizacija europskih država kroz koju članice ostvaruju zajedničke ciljeve kao što su uravnotežen gospodarski i društveni razvoj, visoka razina zaposlenosti, te zaštita prava i interesa građana“.

EU ne provodi se sama od sebe. To je zajednica. A potreban je doprinos svake zemlje članice, svakog člana zemlje članice.

Kennedy je rekao: „Ne pitaj što tvoja zemlja može učiniti za tebe - pitaj što ti možeš učiniti za svoju zemlju.“ No, zemlja se može smatrati obostranom koristi stanovnika i ukupnog poretka.

Navodno će sadašnji srednjoškolci moći studirati bilo gdje u EU kada Hrvatska uđe u istoimenu zajednicu.

Promiće li se uistinu Hrvatska zalaganjem za studiranje Hrvata u inozemstvu?

No, ako se zalažemo za to da Hrvati dobiju najbolje moguće školovanje, a svjesni smo toga da to danas sigurno nije u Hrvatskoj... EU je korak prema boljem.

Prije nešto manje od sto godina, Radić je pred razdobljem potencijalnih promjena upozoravao riječima: „Gospodo! Još nije prekasno! Ne srljajte kao guske u maglu.“

Gospodo. Nitko ne zna što je pred nama.

Dobili smo ugovore, čuli smo obećanja, no nismo suočeni s istinom. Niti ćemo biti, sve dok EU postoji.

Isto kao što dionice imaju svoj život, tako i EU ima svoje uspone i padove.

A umjesto s istinom, bili smo suočeni s bajkom. Gospodarstvo Prstenova.

Kada god budemo htjeli, bit ćemo u mogućnosti okrivljavati druge za vlastita nezadovoljstva, nesavršenosti, stagnacije.

Dok god se ljudi koji su u političkom vrhu jedne države opravdano smatraju lopovima, EU nikako ne može preuzeti krivicu za loše ekonomsko stanje iste.

Ući ćemo u EU s dugovanjima. Dosadašnji krivci će biti preimenovani u EU. No, to će biti sasvim neopravdano.

Kako smo posijali, tako ćemo žnjeti.

Ulaskom u EU se očekuje zrelost države i spremnost na nove pothvate, čiji je krajnji cilj opći razvoj i napredak.

Jako bismo htjeli ući u EU i odmah doživjeti katarzu. To se sigurno neće dogoditi. Ništa u svijetu nije besplatno. Svaka promjena ima svoju cijenu. Svako dobro zahtjeva žrtvu. U razdobljima velikih promjena nikad ne dobivamo garancijski listić. Ne znamo koliko će potrajati i hoće li uspjeti uopće.

Skeptici kažu da će rasplet EU biti u razmjerima jednog od svjetskih ratova.

Previše sam optimistična da ne mislim da ne može rezultirati svjetskim mirom.

Bilo bi suludo da ponavljamo greške prošlosti. Povijest je učiteljica života.

Ono što upućuje na opasnost ulaska je naša krajnja nestabilnost. Nismo neovisna država. Mislimo da jesmo- priznati smo. U stvarnosti bismo lako mogli završiti kao marionete „velikih sila“. Iznutra nismo dovoljno kapacitetni i jaki, a ne znam uopće jesmo li spremni.

EU - da. Hrvatska u EU - da. Ulazimo uskoro, ali ne znam kada ćemo, i što je važnije, hoćemo li, postati ravноправni dio toga sistema. Ne po pitanju prihvaćenosti, uvažavanja... već zdravo razumski, kada će Hrvatska postati Hrvatska, a tek onda zemlja članica EU.

Možda nismo guske, ali „tiček malo pevaju (...) peneze velke nemaju“

Dalek je put pred nama. Većina je zasigurno u magli.

Nažalost, često nas se niti ne pita. Demokracija je tek puka izlika za vladavinu... najglasnijih.

No, ako potonemo i mentalno, i nećemo vjerovati u bolje sutra, sumnjam da ćemo ikada izići iz magle. Budućnost nosi promjene. Možda EU nestane prije nego što joj se priključimo. Ipak, u tom slučaju, to nas uopće ne bi trebalo zabrinjavati, jer... ono čega se bojimo je promjena, zar ne?

Promjene postoje, i događaju se bez obzira na EU.

Cijene rastu (maslac poskupljuje), mijenja se postotak nezaposlenosti, obrazovne prilike... ali promjene na koje ionako ne možemo više utjecati trebamo prihvatići širom otvorenih ruku, jer nam ništa drugo ne preostaje. Pa kad već mijenjamo stvari, zašto da to činimo ožalošćeni, kada je to prilika za nadanje boljem?

Sonja Agata Bišćan, 4. razred

XVI. gimnazija

Voditeljica: Jadranka Tukša

Umjetnost i umjetnici u mom Samoboru

Dakle,ovo je nešto što me već duže vrijeme muči. Samobor grad fašnika i kremšnita!? Pa, da li je moguće da nas prepoznaju samo po tome!? Nažalost, malo je poznato da je Ferdo Livadić naš Samoborac. Stvarno ne mislim ići u prošlost i nabrajati sve poznate Samoborce po redu. Želim zaobilježiti ovaj trenutak,gdje danas u Samoboru djeluje velik broj mlađih i jako perspektivnih umjetnika o kojima nažalost naša javnost nema gdje pročitati i saznati. To su ljudi koji su svoju mladost posvetili umjetnosti.

Jedan od je svestrani slikar i glazbenik Mihovil Dorotić, čiji je rad fascinantan iako je jako mlađ. Gledajući njegove slike možete čuti glazbu jer je svaka slika kompozicija topline i radosti, a kad slušate kako svira dočarat će svu toplinu ljeta ili svu tugu kiše. Definitivno,njegov je rad toliko osebuhan da bi trebalo puno više prostora za opisati njegov rad, ali ovo je pozivnica svima da upoznate ovog mlađog umjetnika i njegov rad.

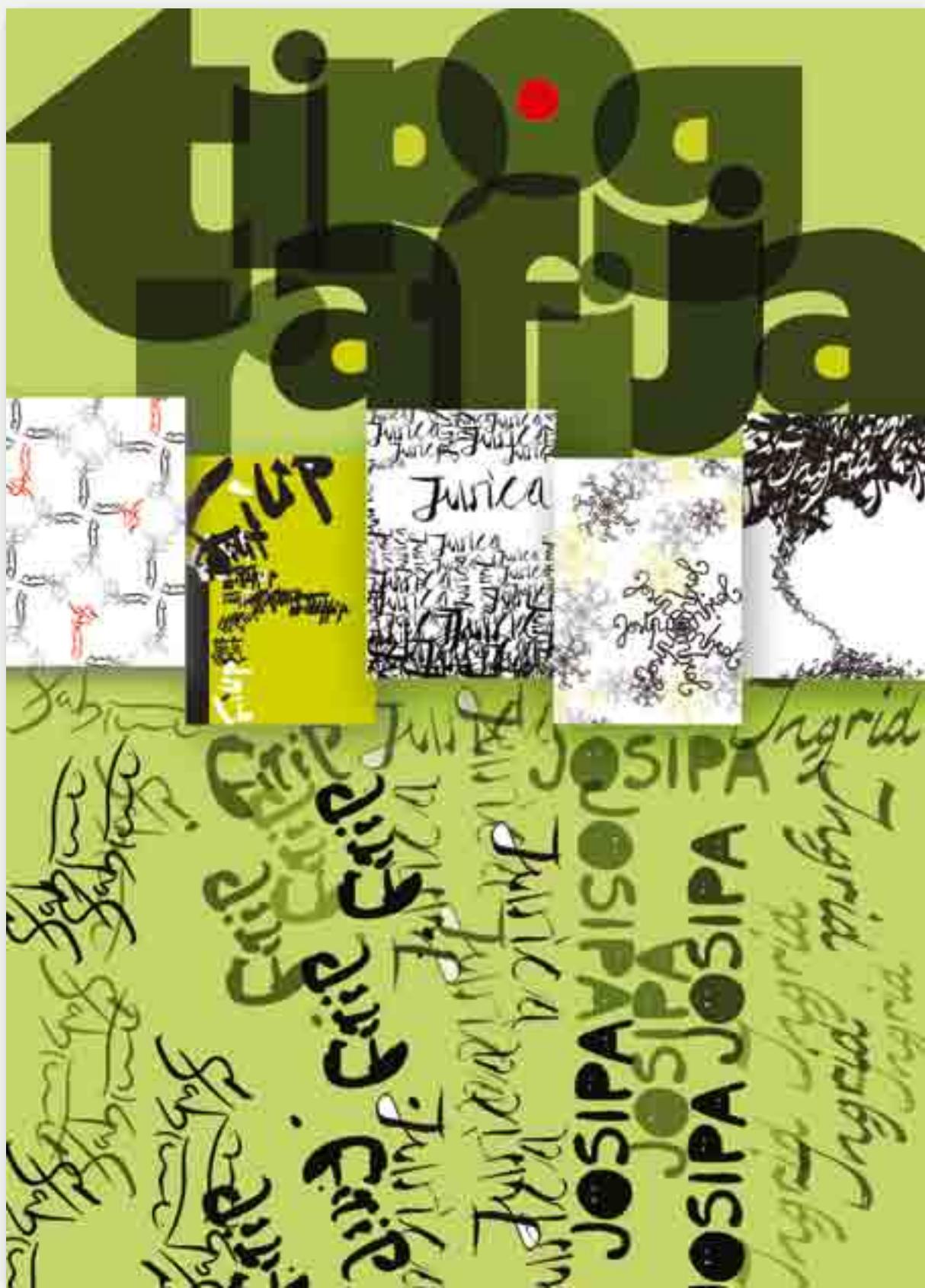
Još mlađi,ali ništa manje poznat i priznat umjetnik je Miran Šabić,stipendist grada Samobora za nadaren rad. Tako mlađ,a ima iza sebe već četiri samostalne izložbe. Trenutno je doktorand na Likovnoj akademiji u klasi prof. Ante Rašića. Autor je grafičkih mape : „Poznati Samobor“ i „Ljeto u Samoboru.“

Ne,nisam zaboravila,a nije ni moguće da naš Samobor nema uz ovoliki broj umjetnika i umjetnice. Pa bih spomenula: Irena Podvorac diplomirala je kiparstvo 1999 godine na Akademiji likovne umjetnosti, a provela je i studijski semestar na Indiana University of Pennsylvania. Svojim požrtvovanim radom i trudom organizirala je brojne izložbe i predsjednica je Udruge likovnih umjetnika grada Samobora. Do sad je imala velik broj samostalnih izložbi i postavljenih desetak skulptura u javnom prostoru, a jedna je npr. „Golfer“. Dobitnica je velikog broja nagrada.

Ana Sladetić diplomirala je 2009. godine na Akademiji likovne umjetnosti u klasi prof. Zlatka Tišljara. Izlaže još od 2004. Godine i do sad je imala četiri samostalne izložbe. Skulpture sam pokušala izbrojati,ali bilo ih je previše. Ova mlada umjetnica trenutačno studira na poslijediplomskom doktorskom studiju na Akademiji likovne umjetnosti. Dobitnica je velikog broja nagrada kako domaćih tako i stranih, ali i dobitnica stipendije Univerziteta u Ljubljani te „UN ALTRO SUID I VISIONI FUTURE“

Eto,toliko puno umjetnosti i umjetnica, u tako malom gradu. Nadam se da je sada svima jasno da Samoborci nemaju samo fašnik i kremšnite,imamo i krasnu umjetničku budućnost.

Anamarija Vonić, 2. razred
Škola za medicinske sestre Vrapče
Voditeljica: Jadranka Janković

Filip Josipović, mentorica: Vinka Mortigjija Anušić
Škola primijenjene umjetnosti i dizajna

Uspjeh – vrijednost koju treba cijeniti ili priča za laku noć

Znači li biti uspješan imati hrpu novca, skup auto, veliku kuću? U današnjem društvu - da. Mogli bi stoga reći da je uspjeh potpuni sinonim ekonomskoj moći, a ne osobnom zadovoljstvu i društvenom probitku. Čak i u rječnicima piše: „Postizanje bogatstva, slave ili položaja.“ Prosperitet nije ključan faktor ispunjenog i sretnog čovjeka. Zar uspjeh ne bi trebao biti povezan sa srećom?

Mnogi bi rekli da nam je u „genima“ željeti više. No, iza toga se krije puno dublja istina. Od samog rođenja nam se ugrađuje želja za materijalnim dobrima. Roditelji djeci za rođendan, Sv. Nikolu, Božić, Uskrs kupuju darove. U 99 % slučaja su to igračke, video igre i razni multimedijalni aparati. Što znači da dijete može najmanje četiri puta godišnje očekivati nekakav poklon, bez da ga zasluži, a da i ne govorimo o tome koliko puta se djeci kupi nešto jer su se derala u dućanu. To služi kao osnova za razvitak te želje. Kanije nas pokloni ne iznenađuju zato što ih očekujemo, kao da ih u pravilu trebamo dobiti. Uvijek smo uspoređivali svoje igračke, a kasnije obuću, odjeću itd. s prijateljima. Čiji je bolji, jači, skuplj... Kao nekakav parazit koji nam je inficirao um vrlo se brzo stvorila želja za materijalnim dobrima. Mediji, filmovi i kojekakve emisije promiču tu ideju na svakodnevnoj bazi. Prikazujući imućne ljude kako uživaju i troše, šalju nam krvu sliku svijeta. Govore nam o čemu razmišljati, a ne kako. Tako odrastamo s idejom da je novac, s kojim si možemo priuštiti stvari, ključan faktor uspjeha. Karikirano: „Ako nemaš love nitko si i ništa“. Kako bi iskazali svoj „triumfalni“ uspjeh drugima, kupujemo skuper stvari kao npr. markiranu odjeću, jer volimo nositi nešto lijepo i izgledati bolje od drugih. Time pobijamo tvrdnju da je želja za uspjehom urođena, već je stvorena tj. nametnuta. Možemo li za to kriviti roditelje što su htjeli da budemo zdravi i zbrinuti? Ne, jer je njima jednako kao i nama bez ikakvog preveličavanja- ispran mozak. Razmislite mali kako smo postali potrošačko društvo.

Ne smijemo kriviti medije za to. Oni su doslovno samo kanal kroz koji se informacije i ideje prenose. Mnogi bi rekli da su glavni krivci ovih ideja političari. Oni samo ostavljaju dojam da stvari koje dobivamo jesu stvari koje nam trebaju. Stoga bi za političare mogli reći da su samo prenositelji dobrih i loših vijesti. Oni koji nam uistinu formiraju život su moćne korporacije: prehrambene, naftne, tekstilne, te banke koje kontroliraju sve ostalo.

„Osnivači“ ove ideje su korporacije kojima je glavni cilj ostvariti profit, no pod koju cijenu? Nekoč su puno novaca imali kraljevi i plemići, te ga sebično koristili za svoje potrebe. Danas kapitalizam to od nas traži. On nas je pretvorio u potrošačko društvo koje hara svijetom poput zombija u potrazi za novim Gucci torbicama ili novim BMW-om, kao znakom naše društvene moći. „Ima se, može se, ha?“ Nejednakost potiče konkurenčiju, potrošnju i statusnu nesigurnost. Ljudi se sve više brinu kako ih ljudi doživljavaju zbog čega su sve češći drušveni poremećaji kao npr. poremećaji anksioznosti, alkoholizam, sawmoubojstvo, pretilost, nepovjerenje, rasizam... Zbog čega? Da bi jedan multimiliarder mogao zaraditi dodatno bonus?

Pitate se koja je naša uloga u društvu? Koja je svrha našeg postojanja, izuzevši svrhu na subjektivnoj razini koju smo sami zadali? Vladajućima nije u interesu stvarati obrazovne i informirane ljudе koji su sposobni kritički razmišljati. Nismo ništa više nego lutke. Lutke čiji je primarni cilj održavati rast profita koji se slijeva u ruke bogatih. A onda kad pojmočno činjenicu da je ovaj ekonomski sustav neodrživ, te da je inflacija i bankrot neizbjegni, vrijedi li pokušati nešto promijeniti? Da. No bolje je pitanje možemo li?

David Bartol, 4. razred

Prva privatna gimnazija

Voditeljica: Renata Kostanjevec

NAMETNUTE DRUŠTVENE NORME

Zato jer mogu

Što se to zapravo danas ne smije? Društvene norme svakodnevno nas j... u mozak da trebamo biti ugledni i pošteni građani. Kao „gospoda“ iz prvih redova u crkvi, znate oni koji kad ulaze u crkvu namjerno zalupe vratima da bi ostali vidjeli da su „pravi“ katolici stigli. Zatvoreni u tamnici života, hodamo gradom neprestano se osvrčući, pazeći da ne bi netko slučajno otkrio našu slabost, manu ili, ne daj Bože, emociju. U glavama nam poput Gričkog topa odzvanjaju riječi stare bake: „Radije nemoj sine, šta će selo reći?!“

Život je kao film u kojem biramo svoju ulogu. Ili čemo kao statisti trošiti dnevnicu na punjenje crkvenih košara i životom prolaziti već odavno utabanim stazama ili možemo skrenuti s puta i biti akteri u vlastitom filmu. Svojom ulogom ne moramo promijeniti svijet, niti ga spasiti od izvanzemaljaca kao Will Smith, ali definitivno možemo promijeniti svoj svijet i život živjeti punim plućima. Starci će se ionako ljutiti, uvijek se ljute. Stara će galamiti zbog povlekane plahte, a starci će podivljati jer su mu nestali kondomi iz noćnog ormarića. Takve scene kasnije čete ionako uz širok smješak prepričavati rodbini, a prevrijedne su da ih izbacite iz scenarija.

Koga boli k.... što će selo reći!? Kome glumimo? Zašto se suzdržavamo? Trebamo proživjeti ovaj zemaljski pakao kako nama odgovara pa i sami snositi njegove posljedice. Trebamo u ovom kratkom životu barem djelomice doživjeti rajske sreće. Trebamo sa osamdeset godina pričati unucima o ožiljcima koje smo zadobili u borbi s bikovima ili pak o „uglednoj“ gospodi koja nas je prebila na ulazu u HNK jer smo nevjerojatno „uzbudljivu“ predstavu htjeli ogledati u običnoj trenirci.

Marko Bošnjak, 3. razred
Prirodoslovna škola Vladimira Preloga
Voditeljica: Lana Rušnov-Perić

PREDLOŽENI*

Samostalni novinarski radovi

UČENIKA SREDNJIH ŠKOLA

*predloženi radovi za Državnu smotru

DVIJE, TRI O OBRAZOVANJU

Ah, ta slavna državna matura

„Što želiš biti kad odrasteš?” - neizbjegno je pitanje za svakog mališana na koje će oni u svojim još uvijek nesputanim glavicama smisliti tisuće odgovora, a pred svojim bližnjima isprosipati i milijune za koju trunku pažnje više. Do sljedećeg puta kada zazvoni to pitanje, odgovor će biti, naravno, potpuno drugačiji, ali nesumnjivo spreman, kao i na to da je $2+2=4$. No, za te iste mališane za samo nekoliko godina takvo pitanje poprimit će sasvim nove formate, a potraga za odgovorom na njega nalikovat će više na traženje rješenja kakve derivacije - kompleksna i teško dohvatljiva. Na putu do konačnog rješenja tog fundamentalnog problema vlastite egzistencije, svaka će se osoba kad-tad naći u zamci iz koje će se morati oslobođiti, a koju pred nas stavljuju upravo oni koji bi nas na tom putu trebali voditi - obrazovni sustavi.

Poželi li već navedeni mališan postati astronaut, koliko god nam to bilo simpatično, odmah ćemo taj odgovor prepisati djetinjariji. U svojoj već uokvirenoj svijesti ne nalazimo mjesta takvim mogućnostima, naviknuti na sustav koji tvornički proizvodi radnu snagu koja će, pod uvjetom postojanja mogućnosti rada, pokorno odraditi svoju satnicu i tu istu svijest prenijeti na svoju djecu kako bi već u najranijoj fazi svoga razvoja shvatili kako u ovo vrijeme snovima i kreativnosti nema mjesta. Počevši od osnovne škole, što se svoga nastavnoga plana i programa drži kao pijan plota i to na gotovo isti način već nekoliko desetljeća, ne trudeći se ni kaskati za napretkom društva, djeci se ne otvaraju nikakve mogućnosti. Dosadivanje na nastavi nešto je već sasvim ustajalo u osnovnoškolskim učionicama pa se čak i ne uzima kao problem. Dok će učenicima koji nisu u stanju pratiti redovni plan i program određene institucije i djelatnici pružiti pomoć, oni koji se bave onima što mogu više mogu se prebrojati na prste jedne ruke i premalog su dosega da obuhvate sve za koje su potrebni. Postavlja se pitanje: zašto su uopće potrebne? Ne postavimo li izazove pred djecu koja su u mogućnosti svladati više i ne njegujemo li njihove talente, dolazi do rane demotivacije samog djeteta i gubitka interesa koje je kasnije teško povratiti. U razredima u kojima se nalazi i preko trideset učenika, razumljivo je da se nastavnik teško nosi sa zahtjevima koje pred njega postavlja sva ka individua i da će u tom procesu neki biti uskraćeni za pažnju. Ono što nije razumljivo je upornost ministarstva da ostane pri tome (iz kojih drugih nego finansijskih razloga), s obzirom da je u Hrvatskoj oduvijek bilo važnije ulagati u nečije džepove nego u obrazovanje koje je ključ napretka gospodarstva, ali i društva. Šlag na tortu nekontroliranje je djelatnika školskoga sustava koji pred sobom imaju jedan od težih zadataka radi čega ga često odbacuju, a ne samo da u njemu podbacuju.

Kako nas koče srednje škole

Približavamo se trenutku upisa u srednju školu koja bi trebala biti prvi korak u usmjeravanju k onome što ćemo postati. Profesori srednjih škola nerijetko se susreću s problemom „8 godina uzalud” gdje bivši „osmaši” dolaze s ocjenama bez podloge. Novopečeni srednjoškolci sljedeće tri ili četiri godine, pod uvjetom da svoje obrazovanje žele nastaviti, pripremat će se za sljedeću veliku prepreku u svom obrazovnom putu, toliko razvikanu da se čini kao vrh najviše planine - Državnu maturu. Ono što to konkretno znači je da će se učenike obasipati tonama informacija samo kako bi je jednog dana mogli položiti. Takvim načinom predavanja i učenja stvaraju se učenici nalik strojevima za reprodukciju činjenica, bez ideje o tome kako stečena znanja primijeniti, analizirati te nadograditi. A kada u Hrvatsku ušetaju kakve „face” iz inozemstva i provedu svoja „egzotična”

testiranja na tim istim učenicima, rezultati poput onih PISA projekta prema kojima su naši učenici bliže dnu nego vrhu ljestvice, pune listove novina zabrinutim tonovima i kritičnim tekstovima na koje se iz ministarstva hitro odgovara naglom brigom i praznim obećanjima. No, kada se prašina spusti, nastavlja se stara priča. Priča koja ne samo da svoje likove ne priprema ispravno za njihovu budućnost nego se čak ni ne brine za to da svi budu jednako pripremljeni. Na leđa učenika strukovnih škola sustav postavlja dodatno breme gdje oni željni daljnog obrazovanja moraju uložiti poza-mašan trud kako bi nadoknadiili rupe svoga programa koji se često zajedno i s profesorima u takvim školama ne obazire na zahtjeve Državne mature i želje svojih učenika. Državna matura, kao jedan od mizernih pokušaja vlasti da se donesu kakve promjene na bolje, a čiji je pravi interes upitan, u praksi se pokazuje tek kao još jedan udarac učenicima, a čija jačina najviše proizlazi iz toga što je ona odskočna daska za fakultet. Osim što se Državnu maturu prolazi na upitne načine zbog loše provedbe i organizacije, što su potvrdili neki dosadašnji incidenti, potaknuto je i nezadovoljstvo fakulteta koji su na to odgovorili ponovnim uvođenjem prijemnih ispita. Za željeni fakultet potrebno je položiti potrebne i nepotrebne predmete među kojima oni nepotrebni ne bi trebali biti uvjet upisa za određeni fakultet. Besmisleno je da o dobroj ocjeni iz hrvatskog jezika ovisi mjesto na listi budućeg studenta medicine. Državna matura, kao „točka na i“ srednjoškolskom obrazovanju, ako potrebna, trebala bi ostati samo u toj ulozi na način da učenici svih srednjih škola budu jednakopripremljeni za istu.

Zadnjom stepenicom u obrazovanju prekoračimo Hrvatsku

Oni koji, usprkos grubim pravilima ove igre, uspiju dogurati do upisa na fakultet, u svoje dje-pove morat će utrpati što više snalažljivosti i dobre volje s obzirom da se za njihovo završavanje fakulteta u Hrvatskoj nitko neće zainteresirati doli njih samih, a kamoli im pri tome pomoći. Oni većih ambicija, što se uistinu mogu smatrati pobednicima ove epske borbe za očuvanje motivacije između pojedinca i sistema, suočiti će se s mnogim povlačenjima za rukav, ali će i po prvi puta nakon dugoga puta naići na otvorena vrata zahvaljujući globalizaciji i opcijama koje ona nudi, poput stipendiranog studiranja na stranim fakultetima ili razmjene studenata, a kasnije i ponudama za posao. No, takvo što dvosjekli je mač s čije pozitivne strane dovoljno uporan pojedinac u današnje vrijeme može lakše doći do željene razine obrazovanja i ostvariti poslovan uspjeh, ali s čije negativne strane stoji posljedica gubljenja visokoobrazovanih, sposobnih ljudi s obzirom da takvi pojedinci svoje uspjehe najčešće ostvaruju izvan Hrvatske jer unutar Hrvatske nemaju takve mogućnosti. Pa tko ih može optužiti za manjak odanosti i patriotizma u državi poput Hrvatske gdje ti nitko od početka pa sve do kraja ne pruža ništa?

Nije sve tako crno

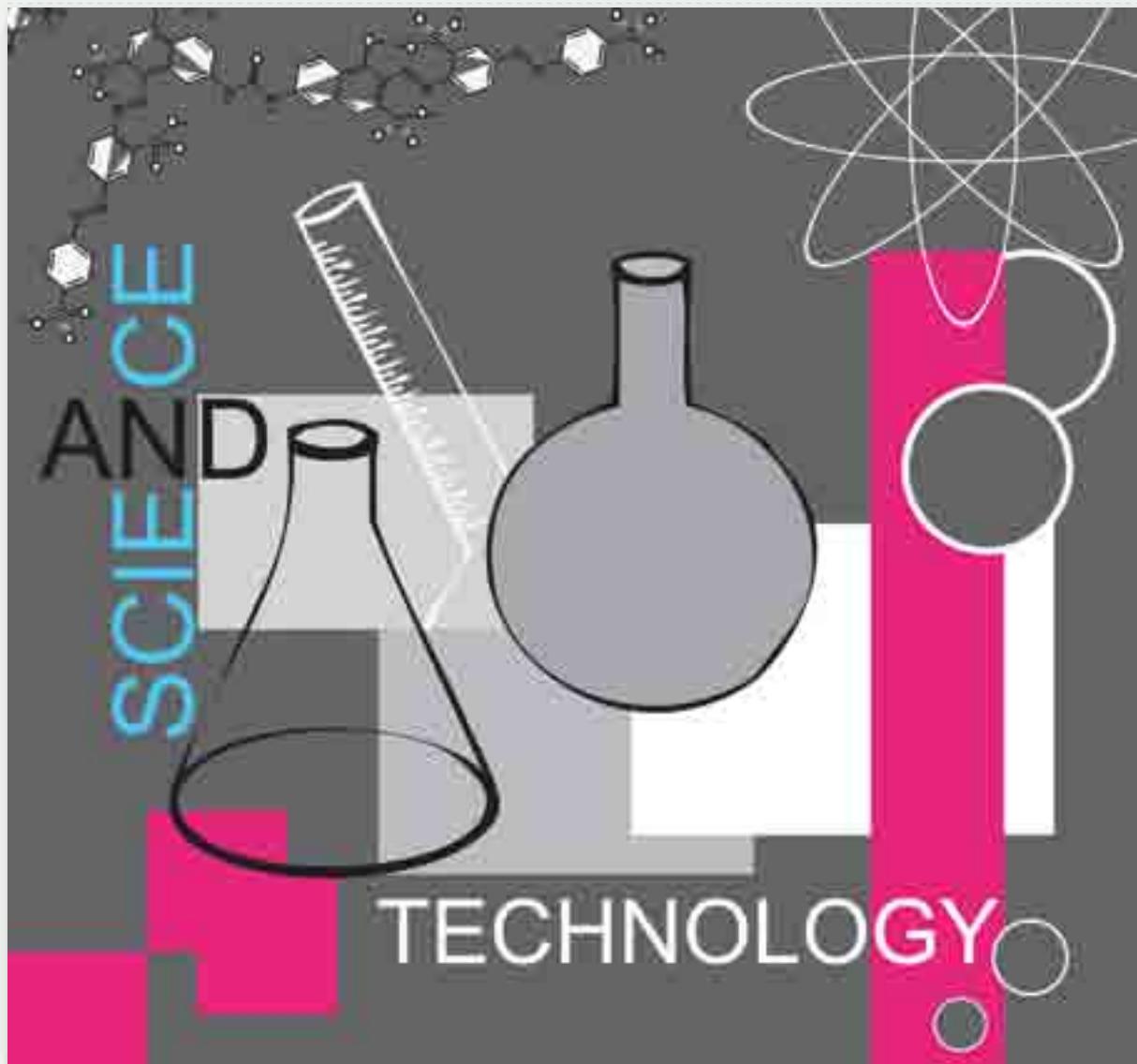
Ali da ništa nije samo crno pa tako ni hrvatski obrazovni sustav, dokazuju određene organizacije i ljudi koji u njima djeluju, kao i neki pojedinci koji diljem Hrvatske održavaju seminare i predava-nja, sve u cilju omogućavanja djeci i mladima pa i odraslima da se domognu znanja što su zaobišla „klasične“ obrazovne institucije i potiču njihovu želju za istim. Iako postoje organizacije, projekti, ljudi koji uviđaju potrebu za promjenom i nadogradnjom onoga na što smo u obrazovnom procesu

navikli, koji pružaju potporu zainteresiranim, ali se i trude zainteresirati te koji izlaze iz skučenih okvira „klasičnoga“ obrazovnog sustava, izvan kojih i saznanja o nečemu drugome doli činjenica također postaju važna te izvan kojih se čak i razvijaju vještine o primjeni istih, one su i dalje rijetke i, nažalost, često zakinute za ikakvu potporu, što sužava, a nekad i onemogućava njihov rad. Važno je napomenuti da i unutar škola također postoje ljudi spremni za dodatan rad sa svojim učenicima, koji svoje učenike potiču i usmjeravaju u njihovim ambicijama i pomažu im ih ostvarivati, često i izvan svoje satnice. Da je takvih malo, nije potrebno napominjati, ali samim time što postoje daju nadu da će jednog dana stvari biti bolje, da će obrazovni sustav doživjeti svoj preporod ili barem malo napredovati, a pojedincu njegov put neće više biti toliko trnovit. Do toga trenutka, sretno nam svima i neka najbolji uspiju.

Lucija Klarić, 3. razred

Prirodoslovna škola Vladimira Preloga

Voditeljica: Lana Rušnov Perić

Sabina Gašparac, mentor: Damir Brčić
Škola primijenjene umjetnosti i dizajna

Do Južnoafričke Republike i natrag

Moj boravak u Južnoafričkoj Republici trajao je od 21. prosinca 2011. do 13. siječnja 2012. Iz Stuttgarta sam zrakoplovom išao sâm preko Dubaija do Johannesburga. Od Stuttgarta do Dubaija ima sedam sati leta i 4800 kilometara, a kada sam došao u zračnu luku Dubai, bio sam fasciniran i zaprepašten njezinom veličinom. S jednog kraja zračne luke do drugoga ima više od 90 minuta hodanja jer je cijeli kompleks napravljen za *dutyfree* kupovinu i tamo se može nabaviti sve što se poželi, od odjeće i auta do suhog zlata i ostalih sirovina.

Nakon pet sati boravka u Dubaiju, ukrcao sam se na zrakoplov za Johannesburg. Između tih dviju destinacija ima 6400 kilometara i 8 sati leta. Kada sam sletio i izašao iz zrakoplova, prvo što sam osjetio bila je velika količina vlage u zraku, promjena temperature nije me toliko pogodila koliko sparina samoga područja. Tamo su me dočekali polutetak i moj djed te smo krenuli prema njihovoj kući.

Dok smo se vozili brzom cestom do svoga odredišta, odmah sam uočio kako voze po lijevoj strani, kao u Engleskoj. U vožnji do kuće (od zračne luke do njihove kuće ima otprilike 60 minuta vožnje) video sam da su grad i okolica podijeljeni na posebna područja i da svako područje ima betonski zid visok 4 metra, s bodljikavom žicom na vrhu. U početku mi nije bilo jasno zašto je to tako. Naime, znao sam da je život u Johannesburgu opasan, ali da svaki dio grada, i što se poslije uspostavilo - svaka kuća, ima betonski zid od 4 metra sa žicom, to nisam očekivao. Nakon kraćeg razgovora s tetkom zaključio sam da je danas opasno kao bijelac hodati po određenim ulicama, jer činjenica je da Južnoafrička Republika, koja ima službeno 44 milijuna ljudi, konstantno gubi ljudе bijele boje kože (kojih ima nešto manje od 10 posto), jer su politika i način života nepovoljni za njih. Shvatio sam i da je stopa kriminala visoka pa je zid jedna od najboljih zaštita koja se može imati, a u kućama su, naravno, postavljeni i alarmi, jer kada i ako vas netko opljačka, već je kasno, a ni policija ni sudstvo ne mogu napraviti puno u tom slučaju.

Nakon mog dolaska i dugog odmora od puta sljedećih dana trebali smo ići razgledavati okolinu da ja *vidim Afriku*. Prva tri dana bili smo, iz nekog meni nepoznatog razloga, po trgovačkim centrima i kupovali razne stvari. Meni to nema smisla jer u Afriku nisam došao kako bih išao u kupovinu i gledao stvari koje imam i ovdje, jer dok ste u gradu ili u trgovačkom centru, sve je slično kao i u nas. Jedina je razlika to što grad izgleda puno siromašnije i prljavije nego gradovi u Hrvatskoj, a na svim su mjestima uglavnom pripadnici tamne boje kože, bijelaca skoro nigdje nema.

Nakon četvrтoga dana moga boravka u Africi krenuli smo prema jednom nacionalnom parku, Nacionalnom parku Kruger. To je vrsta safarija, gdje se na tom velikom području vozi okolo malim prašnim puteljcima i traže se životinje koje slobodno hodaju na području veličine 400 kilometara širine i 800 kilometara dužine. Zanimljivo je što je cijelo to područje vrlo raznoliko i priroda se mijenja iz trenutka u trenutak, te bih svakome tko može i želi doći u taj neobičan kraj, preporučio da uzme 3-4 dana i sve dobro pogleda.

Nakon tih nekoliko dana provedenih u nacionalnom parku, vratili smo se u Johannesburg i nedugo poslije toga slavili Novu godinu. Na moju žalost, ja sam 31. prosinca dobio trovanje hranom i svoju Novu godinu proveo bolestan, što je izvrstan početak predstojeće godine. Nekoliko dana nakon toga otišli smo moj djed i ja u Durban kod bratića mojeg polutetka na tri dana. Čim smo došli, odveo nas je njegov bratić u obilazak grada, naravno - u autu, jer ni tamo nije pametno izlaziti iz automobila u gradu. U Durbanu je slično kao s Johannesburgom, grad ima mnogo lijepih zgrada, ali su stale s razvojem prije 20 godina. Jednostavno žalosno, otkad su se dogodile neke promjene u politici i vladu, gospodarstvo i kultura počeli su nazadovati. U Durbanu sam se kupao u Indijskom oceanu, skakao s 86 metara visokog mosta, i jeo ne toliko dobru ribu (naša je ukusnija). Lijep je grad, ali se trebaju dogoditi određene promjene jer propada.

Nakon dolaska iz Durbana, otišli smo u obilazak *soweta* (South Western Townships-Jugozapadno naselje) koji je poznat po svojem siromaštvu (*slumovi*), visokoj stopi kriminala i po tome što prije 10-20 godina bijelac nije smio tamo otići ukoliko se ne želi ubiti ili dati opljačkati, *sowet* je jedna od najopasnijih destinacija u Južnoafričkoj Republici. Tamo smo išli s vodičem koji nam je rekao nekoliko zanimljivih stvari, naprimjer: ima oko 4 milijuna ljudi (da budem jasan, to je područje manje od Zagreba, a ova je brojka službena), zakon tamo ne vrijedi (imaju svoj zakon - ako se nekoga opljačka, ne zove se policija, nego, ako se zna tko je pljačkaš, a u većini se slučajeva zna, onda se njega istuče na smrt). Interesantno je da u *sowetu* nema zidova sa žicom i ostalim osiguranjem. I još mi je nešto na što smo naišli tamo zaprepaštavajuće - u *sowetu* je društvo podijeljeno na tri klase: nižu, srednju i višu.

Kako smo išli u obilazak grada, počeli smo na području gdje su ljudi više i imućnije klase, tamo su vile, svatko ima po 3-4 auta, mnogo niže posluge koja radi u kući i oko nje. U vožnji smo došli u dio grada ljudi srednje klase, gdje se vidi da je stanovnicima te kuće i naseobine poklonila država, manje su, nisu toliko raskošne, a jedan od znakova kako prepoznati u kojem se sloju nalazite je da pogledate oko sebe i vidite koliko ljudi ima na ulici; u području gdje stanuje visoka klasa, niti jednu osobu (djecu, starije ljudi, bilo koga) nismo vidjeli na ulici. Kako smo ulazili u područja u kojima žive niži slojevi (*slumovi*), rastao je broj ljudi na cesti, a cesta je počela nestajati i pretvarati se u makadamski put. Kada smo došli tamo, to je bilo nešto neopisivo.

Stajali smo na povиšenom dijelu i imali panoramski pogled na naselje napravljenod smeća. Kuće, napravljene od rebrastih limova za krov, ogradiene stariim oprugama iz madracia i kreveta. Spustili smo se dolje i uvidjeli da nema struje i vode u tom naselju, nego su se ljudi ilegalno priključili kojekakvим žicama na gradsku mrežu (i to samo određeni, njih nekoliko). Nakon provedenih sat i 30 minuta tamo, uputili smo se natrag, prema centru grada. Vraćajući se, pitao sam se kako se tako nešto može dopustiti.

Sve slike, komentari, riječi, priče nisu ništa naspram toga što smo vidjeli i osjetili u tom dijelu grada. To je bio naš posljedni izlet i tri dana nakon toga vratio sam se u Stuttgart i tako je završilo moje putovanje koje mi je u mnogim pogledima otvorilo oči.

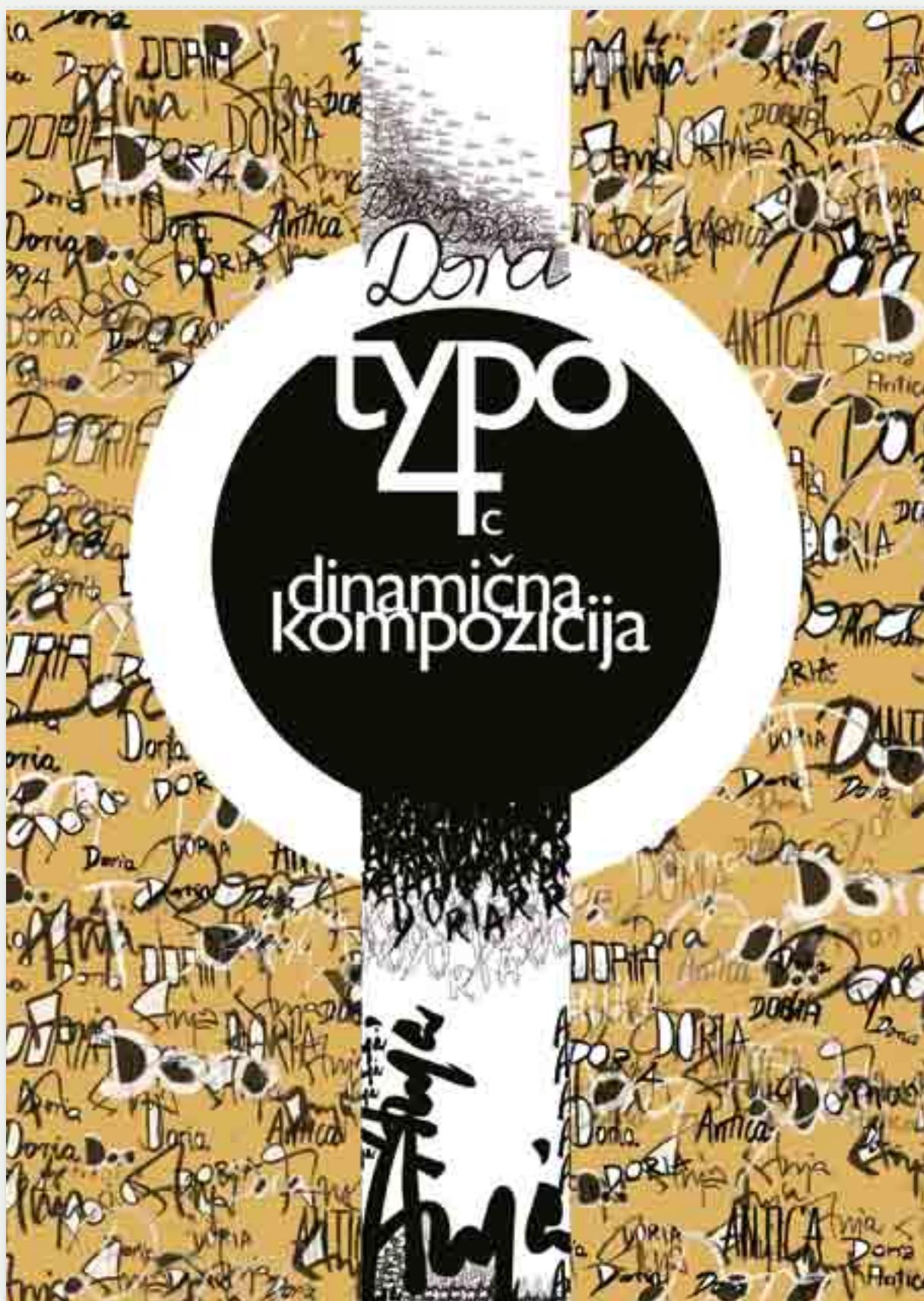
Vrativši se natrag s mnogo pitanja i uzdrmanog gledišta na svijet, ušao sam u svoju svagdašnjicu.

Yannick Mudrović, 3. razred

V. gimnazija

Voditeljica: Vesna Muhoberac

PREDLOŽENI

Dora Prah, mentorica: Vinka Mortigjija Anušić
Škola primijenjene umjetnosti i dizajna

DOMOVI SU DOBRA STVAR, ALI BOLJE JE IMATI SVOJ STAN

Skriveni kaos u učeničkom domu

U određeno doba učenici se spremaju na veliki put i veliku životnu promjenu. Iz malih sela upisuju se u zagrebačke srednje škole kako bi dobili bolje školovanje. Majke ih upisuju u domove kako ne bi morali živjeti u kartonskoj kutiji na autobusnom kolodvoru, ali da su znali što ih čeka, vjerujte, radije bi bili na autobusnom. Zapravo, svi koji nisu proveli dane u domu imaju nekakvu određenu sliku o tome. Misle kako mogu raditi što god požele, izlaziti do kad im srce želi, švedski stol za doručak, ručak i večeru, bez roditeljske zaštite. Hm, dal! Moš' si mislit'!

Stanovanje u domu može se objasniti kroz dvije poznate situacije: Oliver Twist i praznik s Hitlerom. Kada krene objedovanje, svi stanu u red i čekaju da im hrana padne u tanjur i omami ih svojim „privlačnim” mirisom. Npr., za ručak je pripremljena sarma, jelo koje svi vole i cijene. Eh, pa kad ih se jede kod kuće, odlično spremljene, tad se isplati dobiti koju kilicu više. Ali, u domu, rijetko kad se dogodi da se netko nađe u toj napasti i traži još sarne, jer veoma sumnjivo izgleda. Ne bi se baš to nazvalo sarmom, već možda kilom kupusa bačenog na tanjur s krumpirom i miligramom mesa sumnjivih boja. Kuhinja u domu nije baš uvijek odvratna i nejestiva, ima ona i svjetlih trenutaka, no tada svi izmjenjuju zabrinute poglede i razmišljaju što bi bilo kada bi tražili još. Izlasci su dopušteni do devet, a ako želite ostati duže morate obavijestiti dežurnu odgajateljicu, ravnatelja doma, roditelje, policiju, predsjednika, obližnju bolnicu... Sve u svemu, puno komplikacija za izlazak samo do devet sati navečer. U domu je određeno i vrijeme kada bi se trebalo sjediti za knjigom i učiti te određeno vrijeme do kada se smije ležati u krevetu. Do osam ujutro morate biti na nogama, soba mora biti pospremljena, očišćena i spremna za dolazak odgajateljica u obilazak svih soba u domu. To zapravo podsjeća na skupinu hijena koje motre svaki pokret i čekaju da se nešto krivo napravi kako bi mogle napasti.

Maštovitim igrama protiv mukotrpнog života

Iz vlastitog iskustva znam da je večer najbolji dio dana koji bi se mogao provesti u domu. Moja cimerica, koja me napustila prošle godine jer je maturirala, i ja nikad nismo imale mira. Dok bi se sve cure spremale na počinak, nama dvjema tek bi počinjala zabava. Imale smo dana kada ne bismo spavale po cijelu noć i radile bismo probleme. Noći budu toliko dosadne da se počinju rađati i nove igre: „Hrač naranče u dalj”, „Papiromet” te „Kišobranija”. „Naranča u dalj” nastala je u kupaonici: uživanje u tom voću dovelo je do gušenja te su, kako bi se spasio život, svi umivaonici bili zapljuvani narančom. Tako se rodila ideja da se s određene udaljenosti pokuša pogoditi umivaonik. Prvih par puta nije dobro išlo, tih finih voćki bilo je posvuda: po prozoru, umivaonicima, vratima, podu... Do jednog trenutka kupaonica je postala narančasta, što nas je podsvjesno navelo da zaustavimo igru. Nije nas pekla savjest zbog nereda, već zbog toga što je naranča jedino jelo od kojeg se sigurno ne može dobiti trovanje. Uzele smo kratki predah i krenule barem malo očistiti kupaonicu, jer iako nitko nije gajio osjećaje prema domu, svi su voljeli čistačice. S njima bi se uvijek isplatilo popričati, imale bi koristan savjet i često su oponašale odgajateljice. Ali dobro, pristojnost je ono što su nas majke učile i jedan dio kaosa koji se stvorio u kupaonici bio je počišćen. No, zatim se stvorio jedan problemčić: nemirne duše nisu se mogle pomiriti s tim da će zabava završiti i da je vrijeme za spa-

vanje te se u trenutku slabosti pojavila nova igra, „Papiromet“. Svrha igre bila je da se smočeni toaletni papir baci gdje god se stigne, ali morale su biti određene mete. Stvorio se isti kaos kao i s narančom, ali zvuk kada papir udari u tvrdnu plohu bio je odličan. Najbolje bi se mogao opisati kao udarac izgubljene patke u drvo. Bilo je jako zanimljivo te večeri, zapravo je svaki dan u domu zanimljiv. Nije bilo dana a da se netko nije posvađao, potukao, ostajao cijelu noć budan i radio anarhiju po domu. Najsmješniji dio svega vjerojatno su odgajateljice, senilne stare gospođe za koje bi se reklo da su odgajale i tijekom Prvog svjetskog rata. Moja odgajateljica, na primjer, pazila je na sve cure iz Like od davnih dana. Tako to ide u selima, ako je jedna cura otišla u određeni dom i rekla da joj je lijepo, e onda „kud svi, tud i mali Mujo“. U ovom slučaju ja sam bila mali Mujo. S odgajateljicom vodimo zanimljive razgovore, trudimo se ozbiljno je shvatiti, ali jednostavno se ne može protiv sile. Ona ima veoma osebujan glas i način komuniciranja, što otežava da razgovor bude ozbiljan. Glas joj se ne može usporediti s nečim da biste shvatili o čemu je riječ, ali najbliže bi mogao biti spoj Robina Williamsa u filmu „Mrs. Doubtfire“ ili, u hrvatskom prijevodu, „Tatica u suknji“ i Chewbacce iz „Star Warsa“. Sama njena pojавa urnebesna je, omotana od glave do pete krznom i zanimljive, „moderne“ frizure. Sve djevojke rado bi ju oponašale, što nas dovodi do zadnje igre, „Kišobranija“. Igra sama po sebi nije imala nikakvu svrhu niti je imala smisla. Uzele bismo svaka svoj kišobran, veliki i s kukicom, te bi se kukicom pokušala uhvatiti protivnička noge. Kada bi došlo do toga morale bismo se derati „mišu“ ili „cvrčak“ u stilu odgajateljice jer je i ona sama tako zvala svoje djevojke. Razlog tomu je to što se ne može sjetiti imena pa se na ove nadimke može izvući.

Usprkos svemu, nije ni u učeničkom domu tako loše

Sve u svemu, koliko god je u domu loše, toliko je i zabavno. U određeno vrijeme dođe do trenutaka kada „vrištiš od smijeha“. Život u vojničkom režimu vjerojatno služi da bismo se nečemu naučili, kao na primjer disciplini, odgovornosti... Ali svake godine dolaze sve gore i gore generacije cura. Dolazi do toga da ni jedna ne zna počistiti iza sebe nakon korištenja WC-a, tuš-kabine ili umivaonika. To zapravo otežava život u domu, jer znaš da trebaš biti spremna na horor iza svakih vrata. Javlja se osjećaj života u divljini i svaka od cura mora se boriti da bi preživjela. Tarzan je vodio bolji život, bez obzira koje su opasnosti harale po džungli. Najgorje što se može dogoditi je biti na katu s 28 cura različitih karaktera, dok ih je barem pet u PMS-u. Svaki dan histerični napadaji, svađanje sa svima... Pošto je to ženski dom, te jadne cure nikad ne vide dečke i kad se jedan stvori u domu, ne znajući što ga zapravo čeka, počinje se spremati lov. Sve „djeve u nevolji“, kako bi ih se moglo nazvati, otrče u svoje male sobe i presvuku se u svoje „svečane haljine“, stave „žbuku“ na lice i krenu opkoljavati određenu metu. Stvarno ima svega i svačega u tom domu, iznenađujuće je to što su ostali pojedinci koji se nisu stopili s okolinom. Zapravo, poanta življenja u domu s raznolikim ljudima je ta da nas pripremi za svijet (ne samo zato što bismo morale biti na autobusnom). Ljudi se moraju boriti kako bi preživjeli u većem gradu, moraju biti spremni na sve, ostati vjerni sebi i, koliko god bilo loše negdje, znati da uvijek postoji ona jedna osoba koja ti može razveseliti život. Iz ove blesave isповijesti može se čak izvući i pouka: imaj čvrst stav, smisao za humor i budi svoj, tada je cijeli svijet tvoj! I da, domovi su dobra stvar, ali bolje je imati svoj stan.

Tea Mauhar, 4. razred
Prirodoslovna škola Vladimira Preloga
Voditeljica: Lana Rušnov Perić

Grad gdje je sve baš onako kako bi trebalo biti

(Osim što se napušiš samo dišući na ulici)

Već je prvog dana sve krenulo ukrivo i teško je bilo popraviti raspoloženje

Nakon duge borbe za odredište našeg maturalca prevladao je Amsterdam. Nismo ni sanjali koliko će nam se toga dogoditi u tom prekrasnom gradu i na nešto manje prekrasnom putovanju koje ćemo, ipak, pamtiti dok smo živi.

U laži su kratke noge

I prije no što smo stigli na prvo odredište, **Salzburg**, dogodio se prvi eksces. Naime, jedan je učenik drugom učeniku ukrao novčanik. Mogli smo birati između gubljenja jednog dana maturalca (policija, pa dok mama dođe po njega, itd.) i provođenja maturalca s njim, ali je on nastavio s nama.

Vidjevši Salzburg, koji smo svi doživjeli kao slatki gradić, nastavili smo putovanje prema Nürnbergu.

Ludi party

Smjestivši se u udoban i ukusno uređen hotel, proveli smo nekoliko sati hodajući po **Nürnbergu** u potrazi za kafićem u koji maloljetnici smiju ući. Napokon smo pronašli neku rupetinu pored strip-tiz kluba u kojoj smo smjeli čak popiti pivo jer je to u Njemačkoj dopušteno nakon navršene 16. godine. U brojnim smo čik pauzama upoznali konobaricu iz Estonije koja nas je upozoravala za svaki pokret - tako smo saznali da se u Njemačkoj, na primjer, unutra ne smije pušiti, a vani se ne smije pitи: tako trčiš *nutra-van* razapet između piva i cigarete. Dijelu je nas to vrlo brzo dosadilo pa smo otišli do hotela. Vrativši se u hotel, neko je vrijeme bio mir, a onda su se vratili svi oni koji su ostali *rundati* u pivnici i započeo je *party* u hotelu. Osim što smo bili vrlo bučni sami po sebi, mnogima nisu radile kartice kojima se ulazi u sobe pa smo svako malo išli na recepciju da nam napune kartice. Neki gosti nisu bili oduševljeni našim hotelskim avanturama pa su, razumljivo, počele žalbe. Sve je završilo intervencijom razrednice.

Köln i stogodišnji šoping

U Kölnu smo izvana brzinski pogledali katedralu, a zatim smo pojurili u McDonalds po *junk* hranu. Nažalost, McDonaldsi vani rijetko imaju veze s brzom hranom pa smo gotovo svo vrijeme tamo proveli čekajući u redu za jadan BigMac i porciju krumpirića. Nismo bili svjesni koliko će nam ta hrana prisjeti - upravo je to redovito činilo naš ručak tijekom cijelog putovanja.

Vrativši se u autobus, tijekom rutinskog prebrojavanja, ustanovljeno je da nam nedostaje jedan učenik. Uhvatila nas je panika, ali smo to vrlo brzo okrenuli na šalu pa nam je postalo dosadno. Profesori su ga izbezumljeno zvali i tražili, a on se, na kraju, lagano došetao do busa s novim remenom i flegmatično odslušao jezikovu juhu.

Napokon smo, s malim zakašnjenjem, krenuli prema Amsterdamu.

Kol'ko love, tol'ko muzike

Zbog cisterne koja se prevrnula i blokirala dobar dio autoceste naš je dolazak u Amsterdam kasnio nekoliko sati. Iskrcavanje stvari iz busa bio je savršen dokaz da amsterdamski biciklisti ne staju - oni zvone i gaze. Tako smo spontano organizirali stražu koja je vikala: „Pazi, bicikl!”, dok su ostali vadili torbe iz autobusa.

Stigavši u hostel, dobili smo *nazovi-diner-pakete* i bacili se na proučavanje divota smještaja. Kupaonica nije imala kadu ni tuš-kabinu - tuširaš se i voda leti po zidovima i teče po podu - svakako nešto što, doma, stanari stanova ispod mojeg ne bi podnosili. Vojničke smo krevete morali slagati sami (i tako se jako dobro vidjelo tko to doma radi, a tko ne), a pri ulasku u WC morali smo se koristiti svojim gimnastičkim sposobnostima.

Grad droge

U Amsterdamu je savršeno normalno zateći rastafarijance kako po parkovima (ili uz cestu) puše travu. Iako nam je to u početku bilo jako čudno, brzo smo se naviknuli i prilagodili.

Koliko god činjenica da je droga legalna Nizozemsku može prikazati u užasnom svjetlu, nijehova je vlada zapravo jako promišljena. Trava se svugdje u svijetu puši i na svakom se koraku može nabaviti. Oni su, imajući to na umu, prisilili dilere da se prebace u legalan način djelatnosti. Svaki put kad u svom *coffeeshopu* nešto prodaju, plaćaju porez. Porez plaćaju i poljoprivrednici koji tu istu travu uzbajaju, iako je to ilegalno. Osim toga, marihuana u Amsterdam privlači mnoge turiste koji tamo moraju plaćati hranu i smještaj, stoga je dobit ogromna. Najbolje od svega je to što legalizacija marihuane nije povećala broj Nizozemaca koji ju konzumiraju. Štoviše, legalizacijom se njihov broj smanjio.

Zamislite Hrvatsku s takvim zakonom - more i trava - gdje ćeš bolje za turiste.

Grad kulture

Sljedeće smo jutro krenuli u razgledavanje Amsterdama. Iako ga mnogi tako ne doživljavaju i nisu doživjeli, Amsterdam je pravi grad kulture i umjetnosti. Oprostit ćete što se koristim klišejiziranom frazom, ali njegova arhitektura jednostavno ostavlja bez daha. Kad bih imao mogućnost gradnje svog idealnog naselja, definitivno bi to bila kopija Amsterdama. Jednoličnost ulica savršeno ubijaju drveće i slatki mostovi preko kanala. Na koju god klupu sjedneš, možeš biti siguran da je u krugu oko tebe sve lijepo, baš onako kako bi, po mom mišljenju, trebalo biti. Ako želiš pogledati neku zanimljivu izložbu, možeš otići u jedan od brojnih muzeja (kao što su Rijks Museum i Muzej Van Gogha) ili pak u neki atelje, gdje ti homoseksualni slikar, usput, može objasniti kako doći do trgovine koja drži maramice.

Već ste mogli naslutiti da je Amsterdam leglo liberalnih ljudi, baš ono što je meni trebalo. Tek kad odeš na takvo mjesto, shvatiš koliko smo, oprostite na izjavi, zatucani. Iako nisam nositelj ni jednog tabua, volio bih jednoga dana živjeti u Amsterdamu, gradu gdje te se ni zbog čega ne osuđuje i gdje će svi prihvati tvoje moderne stavove.

Grad crvenih svjetiljaka

Jednu smo večer proveli u razgledavanju četvrti crvenih svjetiljki, svjetski poznate *štajge* koja je u postupku gašenja. Svima je nama, bar se nadam, to bio prvi susret s prostitucijom - s pedesetogodišnjim crnkinjama u svijetlećem donjem rublju koje čekaju da ih kakav poremećeni gospodin odluči iskoristiti i da im da neke jadne *pare* od kojih će, sutradan, kuhati ručak svojoj djeci. Jad i bijeda, nešto što možeš poželjeti samo najgorem neprijatelju, a i to je vrlo upitno.

Ipak, to je „najstariji zanat” i posao kao svaki drugi. Tamo prostitutke na svoju plaćaju porez, dobivaju radni staž (ja bih im dao i benificirani radni staž), a imaju i zdravstveno osiguranje. Svakako je riječ o još jednom izvrsnom načinu punjenja državne blagajne, ali je krivo izveden. Nai-me, izlaganje žene u izlozima onako kako se kod nas izlažu štikle i usisavači doživljavam kao osporavanje ljudskog dostojanstva. Mogu raditi svoj posao i tako da ih ne gledaju svi prolaznici.

Zadnji dani

Napustivši Amsterdam, shvatili smo da se našem maturalcu bliži kraj. Oni koji su danima kukali da im je dosta svega došli su na svoje. To nas, kako god, nije spriječilo u uživanju u busu na putu prema Münchenu.

Tamo smo, smjestivši se u još jedan užasan hostel (ali ipak bolji!), pošli u grad pogledati pivnicu u kojoj je Hitler napravio nešto (zaboravio sam što), ali smo se samo kratko zadržali jer je München, za razliku od Amsterdama, ranoranilački grad pa ništa ne radi iza ponoći. Vratili smo se u hostel i cijelu noć proveli u predvorju i ispred ulaza. Tu bih noć mogao prozvati najboljom - svi smo prihvatali sve kritike što su nam bile upućene tijekom proteklih tjedan dana (a bilo ih je toliko da je svađanje bila naša glavna interakcija) i s njima smo se pomirili, zaboravili smo na sve nesuglasice i jednostavno uživali u trenucima dok nas noge nisu počele izdavati i dok se stepenište nije učinilo kao izvrstan krevet.

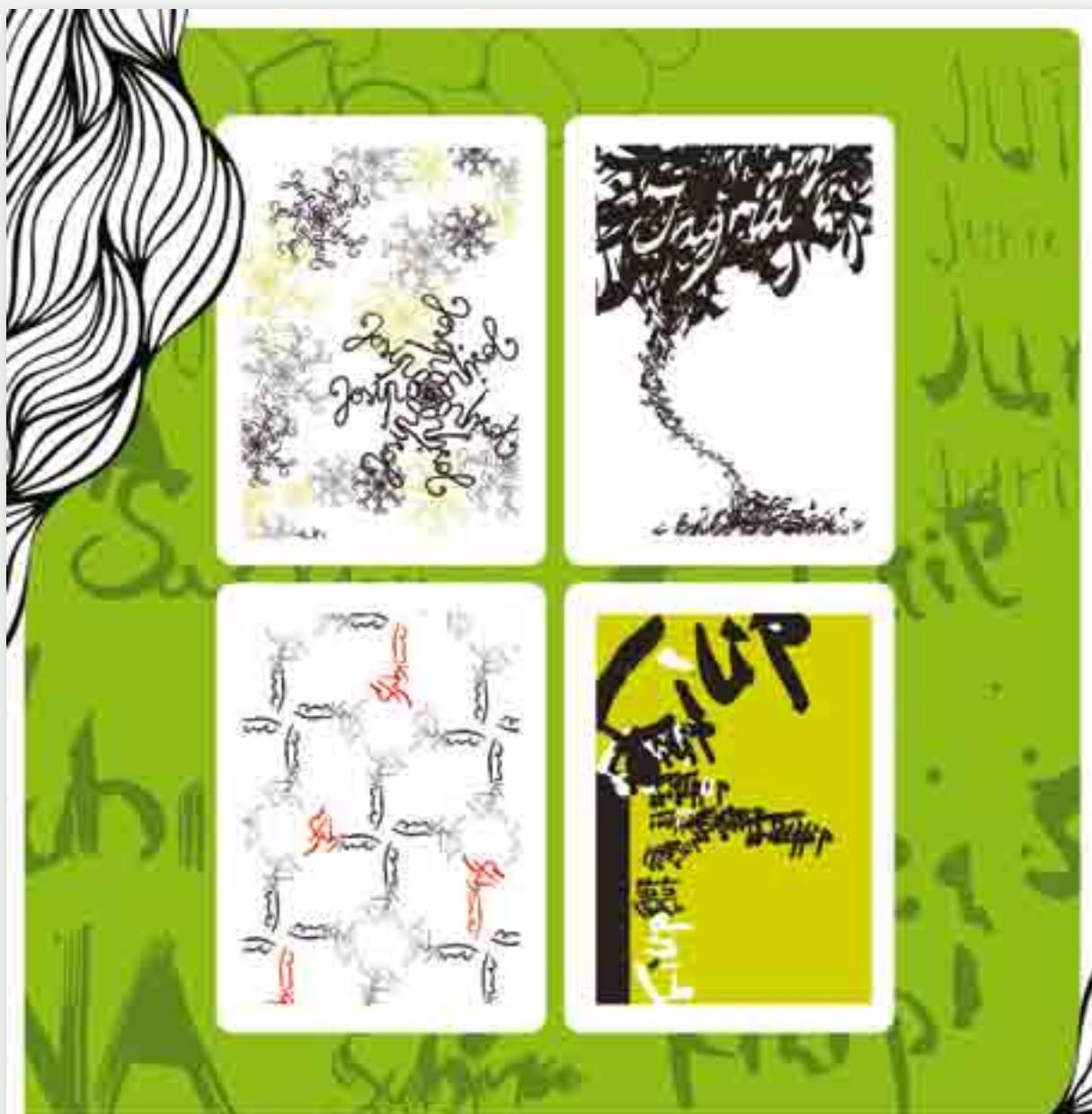
Vrativši se u Hrvatsku, bili smo i sretni i tužni. Ovo prvo se, na žalost, javilo na našem maturalcu i ne želim nikome da tijekom maturalca ijednom izjavи da želi doma. Prvi smo put ozbiljno pričali o maturalcu tek krajem prosinca, gotovo četiri mjeseca nakon što smo se vratili. I tek smo tada, zapravo, saznali koliko nam je bilo prekrasno.

Antonio Dominik, 4. razred

III. gimnazija

Voditeljica: Maja Ilić

PREDLOŽENI

Josipa Tadić, mentorica: Vinka Mortigjija Anušić
Škola primijenjene umjetnosti i dizajna

INTERVJU S JULIJANOM MATANOVIĆ - TKALJA VLASTITIH SJЕĆANJA

Mi se volimo usred rečenice

Julijana Matanović, popularna književnica i sveučilišna profesorica, u Knjižnici Vladimira Nazora na Kajfešovu brijegu predstavljala je svoju novu knjigu Cic i svila, zbirku njezinih najboljih pripovijedaka. Tamo smo razgovarali s književnicom koja nam otkriva snagu napisanog i izgovorenog. Julijana Matanović predaje na Katedri za noviju hrvatsku književnost Odsjeka za kroatistiku Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Suautorica je knjige kritičkih čitanja Četiri dimenzije sumnje te autorica četiriju stručnih knjiga s područja književnopovijesne i književnokritičke problematike. Napisala je više od dvjesto ogleda, eseja i književnih kritika. Autorica je mnogih bestselera (Zašto sam vam lagala Bilješka o piscu Kao da smo otac i kći Laura nije samo anegdota Knjiga od žena, muškaraca, gradova i rastanaka i One misle da smo male) i dobitnica više nagrada.

Sve se može promatrati kao priča; život je priča. Molim Vas možete li nam objasniti odnosno života i književnosti?

Granice promaštanog, izmišljenog, lažnog, istinitog, doista su krhke. Kad u jednom životnom trenutku osjetimo potrebu posložiti svoje sjećanje, onda znači da smo se našli pred zidom koji nećemo moći savladati ako ne napravimo inventuru onoga iza nas. Meni je bilo petnaest godina kad sam saznala da se ne zovem Julijana, kad sam posložila gdje sam začeta. Sve to ne bih složila da nije bilo ispisivanja u tekstu, da mi literatura nije počela biti ono što je ženama tkalački stol i krpice iznošene odjeće koju one režu škarama i od toga prave prekrivače i tepihe. Tako i ja, uzimam dijelove tuđih života i njima gradim sebe. Onaku kakvu želim i mogu vidjeti. Sigurna sam da će nam ostati samo ono što je napisano i izgovoreno. Zapisat ćemo svoje viđenje i svoju istinu i ponuditi je na pamćenje mlađima od sebe. Nekoliko posljednjih mjeseci potvrdila sam vjeru u priču, u način da postojimo samo ako izgovorimo. Pod uvjetom da su oni koji slušaju vrijedni naše emocije i naših rečenica. Književnost je slaganje, tumačenje sebi, briga o riječima, briga o iskazivanju vlastite strepnje. Pisala sam priče da bih se pojasnila samoj sebi. I bila sam sebična. Dala sam ih poslije vama. I oslobodila se tjeskobe. Sad vi u moje knjige upisujete nešto iz vaših života. I tu, usred rečenice mi se volimo, mrzimo, priateljujemo. Rečenicama sam davala smisao vlastitu životu. Samo zapisani životi imaju smisao. Problem je što nam se čini da smisao imaju tuđi, a ne naš vlastiti život. Literatura ispravlja loš osjećaj i pogrešnu vjeru. Klanjam joj se zbog toga.

Što je za Vas knjiga? Koja je njezina vrijednost?

Objaviti knjigu značilo je biti i mudar, i pametan, i dobar. Danas to, i same znate, nije tako. Knjiga se u nekim slučajevima svela na korice i sadržaj kroz koje se osobe važne medijskom tržištu međusobno razračunavaju, zavode, osvećuju. Nemam ništa protiv takvih naslova, ne govorim ružno ni o recipijentima takvih štiva. Malo me samo brine brisanje katova u neboderu zvanom umjetnost i dovođenje, primjerice, u suodnos ozbiljnog lektirnog pisca klasika i zvijezde crvenog tepiha čija će slava za samo nekoliko mjeseci izblijedjeti. Knjiga je u vrijeme moga odrastanja stanovala u najboljim dijelovima grada; u lijepim knjižarama na šetalištima. Sada se za prostor bori s plastičnim lopatama, podmetačima za čaše i plastičnim viklerima. Za mene je imenica knjiga uvek bila vlasnica nečeg mističnog, velikog, otvorenog. Ona mi je osiguravala jedini siguran životni prostor. U knjizi Kao da smo otac i kći napisala sam da mi je Književni Tekst (kao ime i prezime) oduvijek predstavljao idealnog životnog partnera.

Kako izgleda Vaš idealni čitatelj? Postoji li dobar i loš čitatelj?

Ne postoji ni idealan, ni dobar, ni loš. Idealna nisam ni sama ja svom tekstu. Ne mogu to ni biti jer nikada ne uspijevam prikupiti dovoljno snage i hrabrosti da iznova, nakon objavljuvanja, čitam svoje knjige. Možda zbog toga što sam unaprijed svjesna kako će učitati nešto novo i spoznati koliko više nisam ni sebi nalik. Dodir s čitateljem odigrava se u ključnoj riječi prepoznavanje. Približim li se čitatelju i s jednim detaljem, on će me ili prihvati ili odbaciti. Osjećam potrebu naglasiti vam da taj dodir ne mora nužno ići u korist autoru. Priče se primaju u tišini, u njih se ugrađuje vlastito iskustvo i osobna lektira. I iste se čitaju, kroz godine, posvema različito. Volim uvijek ponoviti rečenicu u kojoj se sugerira kako pisci nude samo rečenice, a da prave priče i prava tumačenja nastaju u glavama primatelja. Varijanata je onoliko koliko i čitatelja.

Je li Vaše zanimanje sveučilišne profesorice utjecalo na to da postanete spisateljica?

Itekako. Početkom devedesetih godina prošloga stoljeća osjetila sam snažnu potrebu promjeniti svoj govor o književnosti. Do tada sam se pozivala samo na teorijsku literaturu i nisam dopuštala emociji i priči da ni u jednoj sekundi omete ozbiljinost tumačenja. Onda me preuzeila priča. Dogodilo se to u vremenu krhke povijesti, ludila, jalovosti i smrti, kako bi rekao Nedjeljko Fabrio. U uvodnim dijelovima rasprava o drugima ja sam unosila zbiljsku ili izmišljenu priču iz života i njo-me stizala do zadane građe. A onda je priča sve više jačala, a interpretacija se tanjila. Danas sam nekako sigurna da sam postala pripovjedač i zbog toga što sam imala potrebu oslabiti znanstveni diskurs i pokazati studentima da imaju pravo govoriti o sebi i literaturi u istom paketu.

Smatra se da su Vaše knjige dijelom autobiografske. Krije li se u vama mala djevojčica?

Istina je da one polaze od nečeg provjerljivog, da u njima ima detalja iz mog života, ali toga je puno manje nego što se misli. Kako ja pišem u prvom licu jer tako razgovaram s tim očima na koje mislim u sekundama dok ispisujem rečenice, stručnom sudu je najlakše poistovjetiti autora i pripovjedača. Radujem se životu i onda kad se u pričama čini da sam odustala. Nisam u skladu sa svojim godinama. Nešto nezrelo a opet s prevelikim iskustvom. Kada ne bih pisala, vjerojatno bi za mene pronašli dijagnozu. Jer, sve mora imati latinsku šifru. Inače, nije ozbiljno i nije znanost.

Rekli ste: „Moj život ima opravdanja samo ako je u funkciji tuđih života“. Koje su Vaše životne vrijednosti?

Dobrota i vjera da podareni životi, emocijama pohranjenima u pričama, imaju smisao. Kakvi god oni bili. Sada moram spomenuti i svoju Magdalenu. Volim poštovati ono što smo naslijedili od starijih. Poštujem hrvatske pisce, ne volim nelijep govor u struci, ponosna sam što sam na Filozofskom fakultetu sjedila u sobi profesora Ive Frangeša, uvijek će reći da je moje dijete rođeno na isti dan kao i on, veliki profesor. Ljubomorna sam samo na vrijeme, razočarana stanjem u društvu u kojem se svakodnevno moraš pravdati i ispričavati što si sama s djetetom i što si i sama dijete.

**Knjiga s temom hpv infekcije One misle da smo male završava tako da bolest povezuje obitelj.
Možete li nam objasniti zašto ste odabrali takav kraj?**

U jednoj od svojih priča napisala sam da je iskrenost jedino pravo utočište pisca. Autorsko pravo na ideju pripada doktorici Anki Dorić. Razlozi moga nećkanja bili su prije svega profesionalni. Međutim, ne znam koliko su, ili jesu li uopće, imalo blaži bili oni drugi koji se ne mogu objasniti razumnim mehanizmima. Plašila sam se da neću pogoditi ton pisma namijenjen mladim čitateljima, da će im ponuditi neuvjerljivu priču jer nisam bila „u vlasništvu“ slične zbiljske. Tvrdoglavu vjerujući kako je smisao teksta u njegovoј realizaciji, zabojala sam se da će se i sama, poslije napisanoga romana, naći u ordinaciji. A sretan kraj? Toliko sam loših vidjela, o njima pročitala i osjetila ih na vlastitoj koži, da sam, poželjela sretan kraj. Vjerojatno je tu upisana posljedica moje biografije; moji strahovi i moje nade.

Po Vašem mišljenju kako je danas biti tinejdžer?

Ne zavidim današnjim tinejdžerima. Mi odrasli ukrali smo im djetinjstvo, a nismo ih pripremili za lijepu mladost. Društvo u kojem je osjećajnost postala sramota, u kojem se nemoralno ponašanje ocjenjuje kao sposobnost, a filozofija da sve može i da ništa nije vrijedno truda i straha, bacila je, nažalost, sjenu na samu ljubav.

Sarah Kaurinović, 2. razred
Škola za medicinske sestre Vinogradska
Voditeljica: Mila Mikecin

Jurica Radoš, mentorica: Vinka Mortigija Anušić
Škola primijenjene umjetnosti i dizajna

ZBRINJAVANJE NAPUŠTENIH ŽIVOTINJA

Koga se zapravo štiti?

Nad volonterima se vrši mobing, zaposlenici naprosto ne rade posao za koji su plaćeni, a članovi ovih i onih odbora veselo trljaju ručice oprane najskupljim sapunom

Svi su azili za napuštene životinje u Republici Hrvatskoj krcati. Iako je broj registriranih udruga za zbrinjavanje napuštenih životinja vrlo visok i konstantno raste, i dalje ima više napuštenih pasa no što ih se može smjestiti. Od ukupnog broja azila, vrlo mali broj prihvata mačke, bez obzira što su njihovi smještajni zahtjevi znatno manji. Zbog toga se problem mačaka latalica rješava hvatanjem, kastracijom i ponovnim puštanjem na cestu. Životinje smještene u azilima zaštićene su od udaraca automobila, trovanja ili ljudskog iživljavanja, ali često i godinama borave u uvjetima koji su daleko ispod zadovoljavajućih. Dok one čekaju svoje spasenje, udruge se ponekad ponašaju kao da im pomaganje onima kojima je pomoći potrebna uopće nije cilj.

Ne na cestu - u hotel!

Prije no što krenem s iznošenjem problema koje imaju udruge, valjalo bi objasniti zašto problem životinja latalica uopće postoji.

Tijekom godine stopa napuštanja životinja je konstantna, ali graf kojim bih ju mogao prikazati ima dva atipična skoka. Prvi porast u broju latalica dogodi se sredinom lipnja i traje do sredine kolovoza, kada ljudi odlaze na godišnje odmore. Drugi se skok može primijetiti u tjednu između Božića i Nove godine i događa se iz istoga razloga.

Ljubimci se mogu ostaviti u hotelima za životinje. Prosječna cijena po danu iznosi četrdesetak kuna, ali se može smanjiti ako netko dovede veći broj životinja. Za sedmodnevni odmor to ispadne tristotinjak kuna, koliko košta obrok za četiri osobe u prosječnom dalmatinskom restoranu. Upravo zbog prihvatljive cijene smatram da ljudi ne napuštaju svoje životinje isključivo zbog nedostatka suošćanja, već i zbog loše informiranosti. Hoteli za životinje se, naime, gotovo nikad ne reklamiraju, stoga ljudi za njih ne znaju. Ipak, ovoga je ljeta jedna radijska postaja započela akciju u kojoj su molili građane da pse ne ostavljaju na ulicama, već u hotelima za pse. Time je broj pasa latalica smještenih u azile pao za tridesetak posto u usporedbi s prošlim ljetima.

Još jedan vrlo popularan razlog zašto se životinje izbacuju na cestu leži u tome da one odraštaju. Ljudi nabave štence ili mačice, a onda ih se riješe kad djeci dosade, što se vremenski poklapa sa završetkom rasta.

Intervencije veterinara i inspekcije

Udruge za napuštene životinje nemaju samo pse bez vlasnika pokupljene s ulice. Dobar dio pasa u azilima završi jer vlasnici nisu imali tisuću kuna za operaciju, pa su se odučili za eutanaziju. Neki veterinari prije takve eutanazije provjere postoji li udruga koja može platiti liječenje i ponuditi smještaj. Psi koji su se našli u takvoj situaciji, ako imaju sreće, za dlaku izbjegnu smrt.

Posljednji način na koji životinja može završiti u azilu je i onaj najgori. Ukoliko netko prijavi zlostavljanje ili zanemarivanje životinje, na teren izlazi veterinarska inspekcija koja utvrđuje je li optužba na mjestu. Uspostavi li se da je uistinu riječ o zlostavljanju ili zanemarivanju, životinji se traži novi dom. Na žalost, svoj posao ponekad odrađuju kao da su mesari, a ne zaljubljenici u životinje. Ako se, na primjer, poželite da su vam susjedi na moru već tjedan dana i da je njihov pas zaključan na balkonu bez hrane i vode, nemojte se začuditi ako vam odgovore da na tom balkonu postoji - ograda.

Čiste ruke

Završivši u malom, azilskom kavezu, mogu proći zime i zime dok životinja ne pronađe novi dom. Tamo je ostavljena na milost volonterima koji će ju hraniti, s njome se družiti i održavati stupanj higijene kaveza na maksimalnoj mogućoj razini.

Na žalost, neke su udruge užasno neorganizirane. Osnivači ili predsjednici neumorno, kao marljive pčelice, održavaju sustave apsolutne vlasti koji jako podsjećaju na totalitarističke sustave oko II. svjetskog rata - kult ličnosti, „likvidacija“ protivnika - sve je tu. Budući da apsolutno ništa ne smije proći bez njihovog detaljnog nadzora, akcije su rijetke jer za takav stupanj kontrole treba imati jako puno vremena, što nikako nije slučaj. Zbog toga trpe životinje i ljudi koji o njima brinu. Nad volonterima se vrši mobing, zaposlenici naprosto ne rade posao za koji su plaćeni, a članovi ovih i onih odbora veselo trljaju ručice oprane najskupljim sapunom. Zbog toga volonteri uporno odlaze, o životinjama brine sve manje i manje ljudi, a posla je za svaku osobu sve više i više.

Udrugama, također, kronično nedostaje novca. Zbog toga je teško kupiti dovoljnu količinu hrane, lijekove i sredstva za čišćenje (pa se kavezi čiste običnom vodom), a promotivne i edukacijske materijale jednostavno je nemoguće tiskati. Broj pasa raste, broj udomljenja pada, donatora je sve manje i manje, uvjeti su sve gori i gori... Svi uporno čekaju da novac padne s neba ili naraste na novozasađenim borovima, a sve što je potrebno napraviti jest otvoreno ga zatražiti, pa makar i s megafonom na Trgu bana Josipa Jelačića.

Bitke i ratovi

Sve formalne i neformalne organizacije koje se bave ovakvom djelatnošću imaju isti cilj, a taj je pomoći životinjama. Ipak, kad dvije udruge na bilo koji način dođu u kontakt, sve se divne ideje odjednom zaborave i suradnici zapravo postaju neprijatelji.

To je najbolje vidljivo na Facebook stranicama i forumima svih udruga. Tamo nije dopušteno oglašavanje pasa iz drugih udruga, iako su svi, zapravo, jednako jadni i jednako im je potreban novi dom. Ako, pak, nazovete jednu udrugu jer želite udomiti psa, a kažete im da već imate jednog iz druge udruge, na najbezobrazniji će vam mogući način reći da si i drugog psa, onda, uzmete tamo. Moglo bi vam se učiniti da osoba s kojom razgovarate nije psihički zdrava, ali ne brinite - nije to ništa neobično.

Osim toga, volonterima nije dopušteno imati ikakav kontakt s drugim udrugama. One koji prekrše to sveto, nepisano pravilo, proziva se izdajnicima ili krticama i jednostavno ih se progna, kao da je riječ o zakonski zabranjenoj industrijskoj špijunaži.

Također, sasvim je normalno da se udruge međusobno optužuju za sve što nekome može pasti na pamet. Redovito su najvećim zlikovcima smatrani oni koji su od države ili grada dobili najviše novca. Tako jedni peru lovu, drugi taje porez, a treći su najvjerojatnije izvanzemaljci koji su se samo prerušili u ljudе i zapravo im je jedini cilj uništenje ljudskoga roda.

Tko smo mi da sudimo

Unatoč tome, životinje preživljavaju i pronaže novi dom. Štenci do četiri mjeseca imaju najveće šanse, ali to što su udomljeni ne znači uvijek da će udomljeni i ostati. Kao što je slučaj s izbacivanjem već odraslih štenaca na cestu, tako udomitelji često u azile vraćaju štence kad prestanu biti preslatke, dlakave kuglice. Odrasle je pse teže udomiti, a stari i invalidni psi redovito cijeli život provedu u azilu. Mačke imaju tu sreću da im se izgled s godinama toliko ne mijenja pa ih ljudi udomljavaju neovisno o starosti.

Budite pravi ljubitelj životinja i, umjesto da kupite čistokrvnog psa ili mačku, spasite jednu životinju iz azila. Sjetite se da je sa svakim zauzetim mjestom u azilu jedan ulični pas ostavljen na nemilost svim uličnim opasnostima. Ako ga pogazi auto, a za njega nema slobodnoga kaveza, što rijetko kad nije slučaj, preostaje jedino eutanazija. Svaki put kad kupite čistokrvnog ljubimca, jednu ste napuštenu životinju osudili na smrt, a tko smo mi da sudimo?

Antonio Dominik, 4. razred

III. gimnazija

Voditeljica: Maja Ilić

PREDLOŽENI

**donji
grad**

23. rujna

Dan očuvanja europske kulturne baštine
Dan gradske četvrti Donji grad

Donji grad, tak' imam te rad

Timski rad, mentori: Damir Brčić i Vinka Mortigijia Anušić
Škola primjenjene umjetnosti i dizajna

SA ŠKOLSKIH HODNIKA

Kupite Bonton

Možda ne znate, ali ova kolumna, koja se već neko vrijeme redovito pojavljuje na zidnim novinama, pokrenuta je na nagovor jednog našeg anonimnog čitatelja koji nije bio zadovoljan našim dotadašnjim ispraznim tekstovima, već je bio željan pravih izvještaja sa školskih hodnika ili, kako se meni čini, fino napisanih tračeva (s malo sarkazma, humora, ironije, ali i istine). Isprva, pomisili smo da kolumna neće biti čitana, da se učenicima neće svidjeti, no zamislite naše čuđenje kada svaki odmor ugledamo dvije do pet osoba pred zidnim novinama. Priznajem, zanimalo me kako će učenici prihvatići članke, stoga sam promatrala znatiželjne čitače kada bih se našla u blizini i uviđela sam da zaista pročitaju članak do kraja (da ne gledaju samo fotografije), da se smiju dok ga čitaju i da odlaze komentirajući ga. Bila sam zadovoljna. Očito, što je članak trivijalniji i jednostavniji, djeci se više sviđa, a kako su novine tu zbog učenika, tj. da budu čitane, i mi smo se prilagodili skromnim zahtjevima cijenjene publike.

Genetske mutacije

Već nas duže vrijeme muči prometni krkljanac na školskim hodnicima pa smo se pitali kako riješiti probleme neprohodnosti tijekom odmora, sudara izvjesnih učenika, ozljeda i gubljenja stvari u gužvi. Ponudili smo nekoliko rješenja i prevenciju tekućeg problema. Dok ne nabavimo semafor, bilo bi lijepo kada bi se svi učenici kretali nekom jednakom prosječnom brzinom (a ne da je vođa kolone netko sporiji od puža). Isto bi nam tako svima bilo bolje kada se grupice ne bi nekontrolirano i nepristojno formirale točno na sredini hodnika (tako da ne možeš ni lijevo, ni desno, a ni ravno). Nemam ja ništa protiv stvaranja grupica, ali te bi se grupice možda mogle ponekad i pomaknuti kada uvide da stvaraju kolaps, ali, naravno, to u našoj školi nije običaj. Kada učenici okupiraju određenu površinu, zauzmu stav kontraposta, ljepši spol natefteri torbice na ruku u predjelu laka pod pravim kutem (tzv. Barbie sindrom), a grublji spol započne dokazivanje i nadmetanje u popularnosti, doraslosti, nadmoći ili čemu već (tzv. džungla sindrom). Najbolje od svega je kada određena osoba pokuša doći do svog ormarića, ali to nije moguće jer je neki nedavno evoluirani maturant odlučio cijelu svoju tjelesnu masu nasloniti na najmanje četiri ormarića. U prevenciji gužve pomoglo bi čekanje određenog nastavnog sata pred za njega namijenjenom učionicom, a ne duž cijelog hodnika. Evo primjer da pojasnim: dakle, ako razred ima sljedeći sat nastavu u učionici 52, učenici tog divnog razreda čekat će na svim klupicama od učionice 52 do učionice 58 i u svim međuprostorima. Zatim će doći razred koji ima sljedeći sat nastavu u učionici 56, neće imati gdje sjesti ni stati, stoga će se stacionirati negdje na sredini hodnika. Naići će sljedeći razredi i, eto, nastao je krkljanac. Postoji čak i jedna dobra strana tih stalnih krkljanaca - bez problema možete izbjegići ljudi koje ne želite vidjeti.

Ptice selice

Još jedan dokaz nepoznavanja bontona, tj. pravila pristojnog ponašanja u javnoj ustanovi jest nediskretno svakoodmorno gugutanje zaljubljenih golupčića od kojih se većini učenika diže kosa na glavi ili im se oči već nagonski prevrću. Na početku su tjelesne tekućine izmjenjivali po hladnim kutovima, a sada su se ohrabrili i okupirali toplije krajeve, sredinu hodnika. Za to vrijeme, sanjarski raspoložene drugašice promatraju zgodne četvrtaše i strepe u strahu od onoga dana kada će odlepšati iz škole. Ne znam pričinja li mi se, ali jato se golupčića konstantno povećava (ovakvim tem-

pom za odašiljanje ljubavnih poruka iz našeg tradicionalnog valentinovskog sandučića morat ćemo angažirati Hrvatsku poštu). Zaista nemam ništa protiv toga da se dvoje mladih voli, ali malo mi je čudno što toliko njih ima potrebu to stalno javno izražavati, i to pred profesorima.

Sljedeći, malo veći, problem jest povećan broj djece koja zasigurno imaju velikih problema s „mokraćnim i probavnim sustavima“ kada pet od sedam odmora provedu na WC-u. Nije li to zabrinjavajuće? Pitam se samo jesu li jadnija ta djeca koja truju sve oko sebe ili ona koja nemoćno pod odmorom trpe jer ne stanu u WC zbog gužve pa onda još jedna trpe i pod satom jer im većina profesora ne vjeruje da moraju obaviti nuždu. Neki najčešće trpe do povratka kući jer im se jednostavno gadi ući u WC nakon što je cijela smjena ostavila nekakav trag ondje.

Kreativni nered

Zamjetili smo i „izuzetnu miroljubivost“ naših milih suučenika (posebice muških), stoga nas više ni ne čudi sve veći broj udubljenih i uništenih ormarića, uništenih stolica, pošaranih zidova... Znam, nije to ništa novo, ali nekako sam se nadala da će evolucijom djeca postajati sve uglađenija, no izgleda da se nešto *pošemerilo*. Da, skoro sam zaboravila spomenuti ono „divno smeće“ koje ta „miroljubiva djeca“ ostavljaju iza sebe. Ako imate sreće i zateknete se poslije velikog odmora pored klupica ili na stepenicama, moći ćete vidjeti taj „kreativni nered“ kojim se djeca izražavaju. Ovdje savršeno pristaje izreka - kuda oni prođu, tu trava više ne raste.

Najzabavniji je dio odmora promatranje učenika koji u zadnji čas ponavljaju za test, ispravak ili odgovaranje kako mahnito hodaju gore-dolje po hodnicima, ponavljaju drugima nerazumljive definicije i pojmove poput mantri, mijenjaju boje, neki se čak i tresu od muke ili straha. Dobro, zanimljivo je gledati druge, ali kada smo sami u takvoj situaciji - nije fora. I, eto, možda smo upravo zbog ovih posljednjih odlučili nastaviti objavljivati ovu kolumnu na zidnim novinama kako bismo vam bar odmor učinili zabavnijim.

Petra Pliveljić, 4. razred

III. gimnazija

Voditeljica: Maja Ilić

MUKA PO UMJETNOSTI

Umjetnost : Narod – 1:0

Muzeji suvremene umjetnosti redovito su mesta šokova. Posljednji put našao sam se u sjajnom muzeju Guggenheim u Bilbau s grupom ljudi koje umjetnost i ne zanima previše, a kulturu odlaska u muzeje davno su zamijenili hodočašćima od H&M-a do C&A. Ista grupa projurila je kroz muzej u manje od 20 minuta, proglašila Jacksona Pollocka potpunim luđakom, a Alexandra Caldera čovjekom koji pravi dječje igračke i pokušala izvesti vlastiti performans pred muzejom omotani hrvatskim zastavama.

Promatranje takve grupe nakon nekog vremena postane zanimljivije čak i od samog muzeja. Dekonstrukciju njihovog posjeta valja započeti od motiva dolaska. Nitko od njih nije došao radi umjetnika čija djela tamo mogu vidjeti, niti zbog ljubavi (ili barem poštovanja) prema umjetnosti, već zbog toga što je muzej Guggenheim mjesto svjetskoga glasa (a građevina Franka Gehryja svjetskoga stasa) pa bi bilo šteta da se tamo ne nađu. Iako su vidjeli da se radi o muzeju koji je nemoguće obići u jedan dan, odlučili su se da će im sat vremena biti dovoljan za posjet i obilazak, unatoč temeljitim audio-vodičima koji uz svaku sliku i instalaciju nude detaljno objašnjenje umjetnikovog života, djelovanja, raznih faza te naposljetku samoga djela.

Na ulasku u muzej koji ih je oduševio vanjštinom dočekali su ih mobili Alexandra Caldera. Čak i površni poznavatelj umjetnosti zastat će pred Calderovom inovacijom i primijetiti kako i najjednostavnije stvari (poput mobila koji se često vrti iznad dječje kolijevke) mogu postati predmetom umjetnosti i dizajna, ali moja ga grupa proziva glupošću, dječjom igračkom i šarenim komadima plastike koje su sami mogli izrezati doma. Tulipani Jeffa Koonsa obični su plastični cvjetovi, a još k tome nisu ni (hiper)realistični, a njegovo cvjetno štene postaje idealna pozadina za novu profilnu sliku na Facebooku.

Instalacija Richarda Serre „The Matter of Time“ ubrzo je shvaćena kao neka vrst labirinta, a do pravog razočaranja je došlo kada su shvatili da se u središtu labirinta nalazi tek prazan prostor. Male sive stanice u tom su trenutku otkazale poslušnost. Našle su se pred nečim novim i neočekivanim. Zanemarile su umjetnikovu želju da se promisli o gubitku vremena i stvorile osjećaj tjeskobe i bijesa.

Daskalopoulosovu kolekciju shvatili su kao prostu želju za iživljavanjem i onome što bi u verbalnom govoru predstavljale psovke, a kao glavni postulat u raspravi uzeli su tezu da „umjetnost nisu prostote“. Naravno da nisu obratili pažnju na Aristotelovu definiciju u kojoj je umjetnost jednostavno *mimesis*, oponašanje života i stvarnosti. Budući da se svijet već dulje vrijeme ne sastoji od cvjetnih livada i razigranih domaćih životinja, umjetnost ga ne može prikazati drugačijim.

Kulminacija toga bila je na gostujućoj izložbi koja prikazuje apstraktну umjetnost u Americi i svijetu od 1949. do 1969. Iako djeluje prilično komplikirano, za razumijevanje izložbe potrebno je elementarno poznavanje svjetske povijesti –svjetski rat formalno je završio 1945., a nakon njega razvili su se totalistički režimi, psihoaktivne droge ušle su u široku uporabu, a situacija za umjetnika koji želi izraziti svoje mišljenje i nije bila najpogodnija. Gotovo nitko iz grupe nije zastao pred nekom slikom, promotrio je iz drugih kutova, pročitao opis, poslušao audio-vodič. Ne. Slike Jacksona Pollocka nisu za njih ništa više od boja razbacanih po platnu, Corneille je tek još jedan umjetnik koji voli žive boje. Yves Klein nije zasluzio ni mrvicu poštovanja jer se čak nije potudio razbacati boje po platnu. On se zadržao na plavoj.

Naposljetku su prošetali ispod instalacije Jenny Holzer i prepoznali se u riječima „feel-cry-think”, iako su postavljene u vrlo intenzivnim bojama koje nisu ugodne oku. Tri crvene španjolske Venere upale su im u oči samo zbog veličine. Sličnosti s njihovom starijom grčkom sestrom nisu primjetili.

Izlazak iz muzeja s grupom bio je poseban doživljaj. Sav bijes koji je nastao zbog nepoznavanja umjetnosti 20.stoljeća (zapravo, umjetnosti općenito) akumulirao se u izjave o beskorisnom i besmislenom muzeju. U tom trenutku nisu se poslužili završetkom predgovora Dorianu Grayju, u kojem Oscar Wilde kaže da je sva umjetnost beskorisna, već nagovorima o predivnoj španjolskoj umjetnosti koja se nalazi u Madridu na kraljevskim portretima. Ne poznavajući razliku između moderne i suvremene umjetnosti, zamrzili su obje, ali su Picassa i Dalija kao poznata imena stavili na pijedestal, dodijelivši im titulu „prihvatljivih”.

Guggenheim je, unatoč svim pokušajima negacije, dobio svoju bitku. Natjerao ih je da se zapita-ju o tome što je umjetnost i koliko je njihovo poznavanje umjetnosti površno. Šokirao ih je, potresao i probudio najrazličitije emocije koje su kasnije upakirali u izjave pune neznanja i nerazumijevanja, a upravo je to ideja suvremene umjetnosti. Pomaknuti granice i šokirati. Natjerati publiku da misli. Umjetnost vodi 1:0. Prvo poluvrijeme je završeno. Do drugog vjerojatno neće ni doći.

EPILOG

Nakon nekoliko dana stigli smo u Madrid. Nitko od grupe nije se niti približio Muzeju Prado, naj-većoj kolekciji španjolskog slikarstva u svijetu, i jednom od najznačajnijih muzeja uopće. Treba li još nešto dodati?

Hrvoje Korbar, 2. razred

XVI. gimnazija

Voditeljica: Jadranka Tukša

O ČITANJU I PISANJU S JULIJANOM MATANOVIĆ

Svjedočenje dušom

**Dosadašnji život naučio me da mi je idealan,
a možda i jedini pravi partner literatura**

Autorica nagrađivanih djela, kao što su *Zašto sam vam lagala*, *Laura nije samo anegdota i Tko se boji lika još*, Julijana Matanović, uspjela je odvojiti malo vremena za nas i objasnila nam zašto ne voli čitati svoja djela nakon što ih preda nakladniku, plaši li se kritike i kritičara, zašto je oduvijek voljela čitati i još mnogo drugih detalja iz svog života.

Kada ste počeli pisati književna djela?

Pisati sam počela u nižim razredima osnovne škole. Voljela sam vidjeti svoje sastavke i pjesme izvještene na zidnim novinama škole. Prvu nagradu dobila sam na samom startu gimnazijskih dana. Mislim da do sada nikada nisam to otkrila. Polazila sam gimnaziju u Našicama. Iako sam bila odgovorna štreberica, ne znam kako se dogodilo da sam jednoga dana zaboravila napisati zadaču. Sjela sam u učionicu i napisala pjesmicu koju je profesorica već na prvom satu pohvalila i poslala je na neki natječaj. Nagradu za najbolji rad na temu Jugoslavenske narodne armije o uspjesima naše vojske, knjigu na cirilici, u platnenom uvezu, malo ispranih slova jer je vjerojatno dugo ležala u nečijoj biblioteci, poklonio mi je zapovjednik Našičkog garnizona. Čuvam je još i danas.

Iako i zadaća može biti poticaj, što Vas je stvarno potaklo da počnete pisati?

Oduvijek sam puno čitala. U jednom trenutku, kad sam kao posvema mlada osoba pomislila da me svijet oko mene ne razumije, počela sam s tim svjetom komunicirati tekstom. Vjerojatno nitko nije htio slušati moje priče. Tada još nisam čitala Andrića, ali sam slutila da će, poslije svih gubitaka i poslije svih slavlja, ostati samo priča.

Je li Vas bilo strah kritika na početku karijere?

Bojam se ružnih riječi; u svakidašnjem životu, u razgovoru o literaturi.

Jedno sam se vrijeme, kao studentica, bojala kako će moji generacijski kolege otkriti da sam svoje prve kritike pisala u katoličkom listu *Marulić*. Uvijek sam pronašla razloge nekakvoj tjeskobi. Danas shvaćam da mi je taj nemir bio potreban, da mi je otvarao oči pred temama i činio me boljom osobom. Iskreno, ne volim govoriti o strahu. Kad ga spomenem, blažim nelagodu prvom rečenicom romana *Tragom zmijske košuljice* Josipa Mlakića u kojoj se kaže *kako je strah od Boga*. Stariji i bližnji znaju porijeklo straha drukčije tumačiti.

Bojite li se danas kritika?

Ne bojam se. Nemir mi izaziva samo činjenica da si mnogi uzimaju pravo komentirati nepročitano, ocjenjivati osobe o kojima ništa ne znaju. Grozim se nad tim da novinari i kritičari pretražuju forume, citiraju nepotpisane komentare i unose ih u svoje tekstove, razgovore. Time dodatno rasplinjuju pojam književne kritike, brišu granice, a istovremeno cvile nad činjenicom da ozbiljne književne kritike nema.

Nikada se ne bih upustila u pisanje nečega čemu nisam svjedočila dušom

PREDLOŽENI

Ivana Dragozet, mentor: Mario Jurjević
Škola primjenjene umjetnosti i dizajna

Što Vas danas najviše potiče na pisanje?

Život. U jednom trenutku osjetim, iznenada i posvema nenajavljeno, da više neću moći dalje ako zaslужenu emociju ne ispišem.

Znači li to da Vam teme dolaze spontano?

Uhvatom se nekog životnog detalja, imam samo osjećaj koji trebam prenijeti drugima, ili je iskrenije reći, „izbaciti“ iz sebe. Volim pisati u jutarnjim satima. Volim jutro, tišinu, miris turske kave, isključen telefon i tihu glazbu negdje daleko u pozadini. Možda i maglu kroz prozor mog trešnjevačkog stana.

Je li lakše napisati prvu ili zadnju rečenicu?

Redovito imam samo prvu rečenicu i osjećaj preplavljenosti. Nemam naslov. Nemam razradu priče. Trajem sa svojim likovima.

A o kojim temama najviše volite pisati?

O onima u kojima ne moram lagati emociju. Nikada se ne bih upustila u pisanje nečega čemu nisam svjedočila dušom, u čemu se bića slična meni ne mogu prepoznati. Iako, moram priznati, dok pišem, vidim samo jedan par čitateljskih očiju i ne mislim na širu recepciju.

Kad čitate svoje već tiskano djelo, nađete li poneku zamjerku?

Nećete vjerovati kad vam kažem da ja nikada nisam pročitala svoju knjigu nakon što sam je predala nakladniku. Možda samo ulomke na promociji. Bojam se da iznova ne učitam nešto drugo, da se ne nasmijem svom poimanju svijeta. S čitanjem vlastita djela isto je kao i s čitanjem djela drugih pisaca. Nikada ne čitamo isto jer u čitanje upisujemo i vlastita iskustva i vlastitu lektiru. A sve se to godinama mijenja.

Posljednja nagrada koju ste dobili jest Mali princ za djelo *One misle da smo male*. Što Vas je potaklo da napišete knjigu o HPV infekciji?

Na pisanje me nagovorila doktorica Anka Dorić. Doktorica Dorić bila je uporna i strpljivo čekala moj pristanak. Nekako sam s nelagodom ulazila u pisanje za mlađe. Mladi su iskreniji, otvoreno kažu što je dobro a što nije, imaju svoj jezik, svoj sistem vrijednosti. Danas sam jako zadovoljna što sam napisala roman na koji se nadovezala struka svojom pričom o HPV infekciji. Tekst je i prepoznat. Nagrađen je trima važnim nagradama. Mnogo mladih mi je pisalo, naglašavaju da očekuju moju novu knjigu za mlade.

Bilo bi dobro da se i mi kritičari konačno uplašimo likova

Mladima je namijenjena i Vaša knjiga *Tko se boji lika još*. Što Vas je motiviralo da pišete o tuđim književnim likovima?

Svojim studentima godinama ponavljam kako imaju pravo na vlastito čitanje i osobnu interpretaciju. Likovi koje sam odabrala komentiraju našu zbilju, svoje mjesto u hrvatskoj literaturi, komentiraju kritičare, antologije, povijesti književnosti, lektiru uopće. S naslovom *Tko se boji lika još*, dugo sam se mučila. Radna verzija bila je *Pobuna likova*. Onda je moja kćerka pjevala *Tko se boji vuka još* i u jednom trenutku palo mi je napamet da bi bilo dobro da se i mi kritičari konačno uplašimo likova. Dovoljno se književni tekstovi boje naših interpretacija.

PREDLOŽENI

Ipak, svi mi interpretiramo, što iz želje, što po zadatku. Sigurna sam da možete izdvojiti neka vlastita djela i djela drugih autora kao najdraža.

U knjigu *Tko se boji lika još upisala sam najviše sebe*. Vjerovatno će prvijenac *Zašto sam vam lagala* ostati tekst kroz koji će i dalje biti prepoznatljiva na našoj književnoj sceni. Od drugih autora, trenutno su mi najdraža dva teksta: *Travnička hronika* Ive Andrića i *Flauberova papiga* Juliana Barnesa.

Napisali ste da Laurom Singer (*Laura nije samo anegdota*) vlada čarolija literature. Vlada li i Vama čarolija literature?

Radosna sam što ste spomenuli taj tekst iz knjige *Laura nije samo anegdota*. Da, sa mnom vlada čarolija literature.

Laurin je jedini pravi partner literatura. A Vaš?

Dosadašnji život naučio me da mi je idealan, a možda i jedini pravi partner literatura. Međutim, svaka žena, neovisno u kojim je godinama, željela bi promijeniti takvo shvaćanje.

Rekli ste da oduvijek volite čitati. A što ste čitali kao srednjoškolka?

Dosta toga i bez nekakvih vrijednosnih kriterija. Moj otac slao mi je romane objavljivane u biblioteci Rad i Svetlost. Gutala sam ih i pravila bilješke. U nekim svojim selidbama pogubila sam te narandaste tekice. Samo je priča ostala. Najdraže djelo u srednjoj školi bilo mi je Gundulićev Osman.

Zaista neobičan izbor. Znači li to da ste voljeli čitati lektire?

Moja generacija nije imala takav otpor prema lektiri kao što ga vi imate. Nismo imali dodatnih izazova koji danas vladaju vama.

Voli li Vaša kći čitati? Posebno me zanima čita li Vaše knjige.

Premalena je još za taj tip literature. Vjerovatno će prvo pročitati *One misle da smo male*. Ne razumije još to da je njezina mama književnica. Nedavno mi je rekla: „Mama, bila nam je na satu prava književnica. Željka Horvat Vukelja.“ Posvetila sam joj knjigu *Laura nije samo anegdota*. U posveti piše da joj je to dar za treći rođendan. Bili su to dani u kojima joj je preminuo otac. Volim tu knjigu, ali ne želim oživljavati sjećanje na trenutke u kojima sam je pisala.

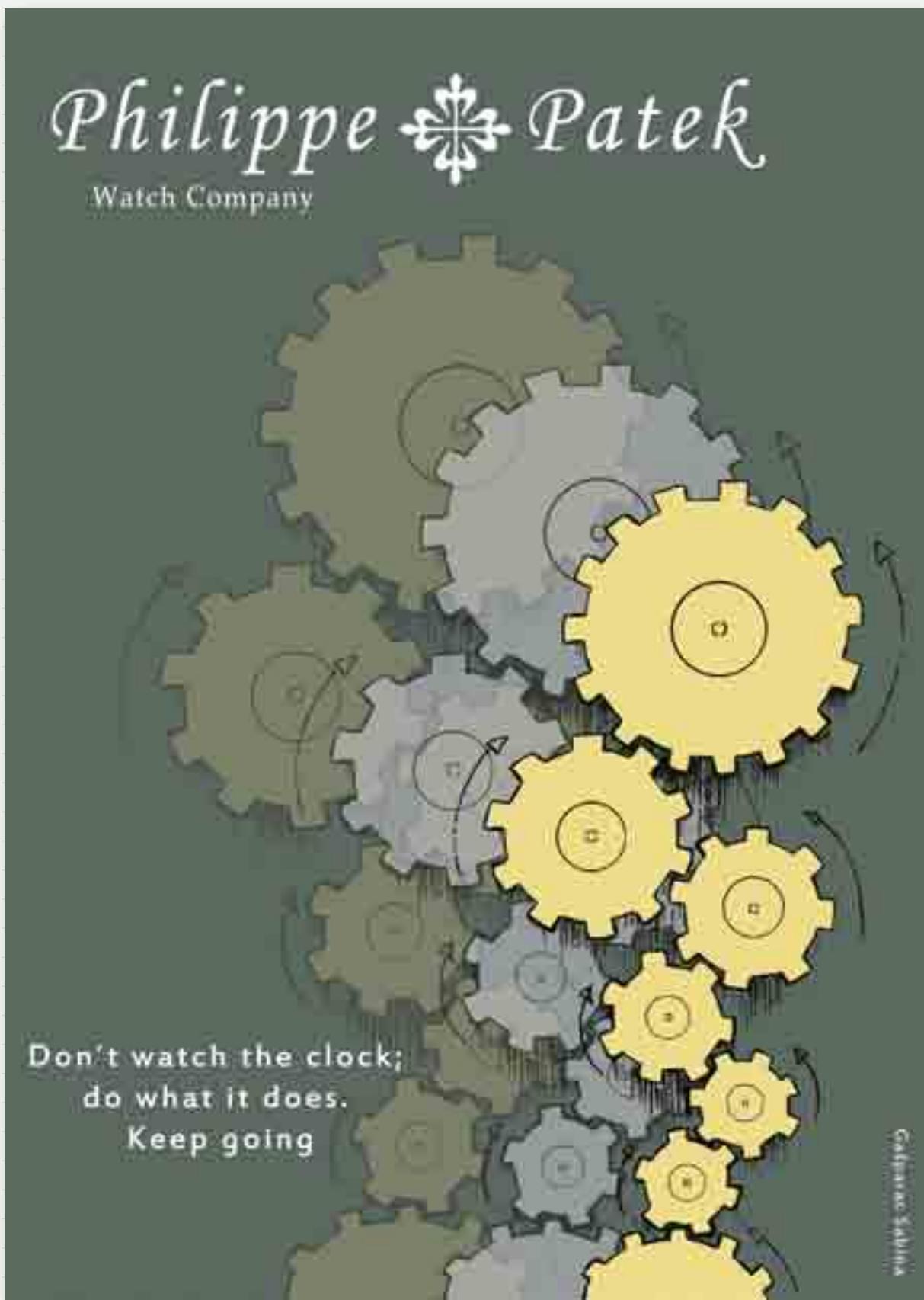
I, za kraj, tko uopće, po Vama, ima pravo biti književnik?

Svatko tko ima svoje čitatelje. Pravi književni tekst nastaje u čitateljima. Bojim se ljudi koji određuju tko ima pravo pisati, a tko ne.

Magdalena Margić, 2. razred

III. gimnazija

Voditeljica: Maja Ilić

Sabina Gašparac, mentor: Damir Brčić
Škola primijenjene umjetnosti i dizajna

Optimističan pogled na državnu maturu?

Državna matura svakako je jedan od najstresnijih događaja u životu svakoga maturanta. Neki su više zabrinuti, a neki manje, no činjenica je da o uspjehu na maturi ovisi naše daljnje obrazovanje i buduće zanimanje pa nikome nije svejedno. Mnogi su učenici odluku o izboru budućeg fakulteta i zanimanja donijeli još u osnovnoj školi. Neki su mijenjali odluke tijekom srednjoškolskog obrazovanja, no također postoji i velika većina učenika koja ne zna što bi upisali. Razloga je za to mnogo.

Stanje u našoj državi, što se tiče nezaposlenosti, nije baš optimistično pa se mnogi odlučuju studirati tražena zanimanja kako bi si lakše osigurali posao u budućnosti. Također, učenici su pre-malo informirani o mogućnostima koje im pruža završeni fakultet te o poslovima koje mogu s njime raditi. Prema tome, organiziranje još više radionica profesionalne orientacije uvelike bi pomoglo svim maturantima u donošenju tako važne odluke. Takva odluka čeka i mene, maturalicu jedne od ponajboljih zagrebačkih gimnazija. U razgovoru sa svojim vršnjacima pokušala sam otkriti kako se oni pripremaju za državnu maturu, ali i kako na sve to gledaju naši bivši maturanti koji su sve to već prošli.

Većina maturanata donijela je svoju odluku; neki već mnogo ranije, a neki tek nedavno. Mnogi još nisu odlučili koji će fakultet biti njihov prvi izbor, a nekolicina još uvijek nema izraženo stajalište o svom izboru. No, svi se slažu u jednome - gradiva je sve više, a vremena za učenje sve manje. Također, mnogi smatraju da će državna matura svake godine biti sve teža pa tako i mi očekujemo nešto teže zadatke od prijašnjih generacija. Kako bismo osigurali što bolji uspjeh na maturi, većina maturanata vikende i praznike provodi radno, učeći na pripremama ili samostalno. Svi su svjesni da za dobar uspjeh treba žrtvovati mnogo vremena i truda te očekuju da će im se uloženi trud ipak na kraju isplatiti.

ANKETA ZA MURANTE

1. Kada ste se odlučili za redoslijed fakulteta na svom popisu?

a) U prvom polugodištu četvrtog razreda.	18
b) Nisam još odlučio/la.	12

2. Koja su vaša očekivanja u vezi državne mature? Očekujete li da će uspjeh na maturi bili približno jednak onome koji ste postigli u dosadašnjem srednjoškolskom obrazovanju?

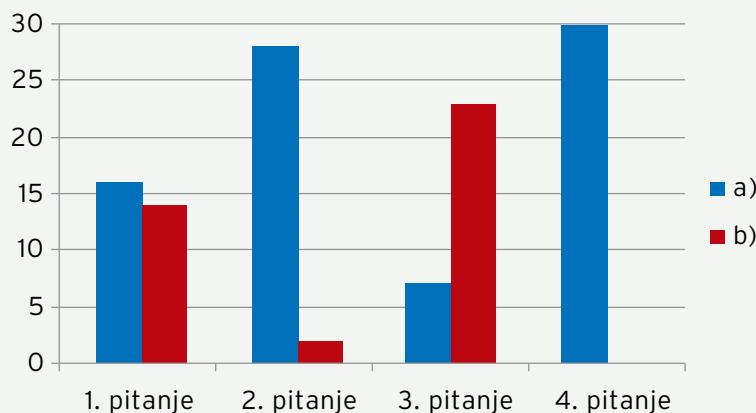
a) Očekujem približno jednak rezultat.	21
b) Očekujem bolji rezultat.	9

3. Smatrate li da se profesori ponašaju drugačije prema maturantima?

a) Da, popuštaju im.	5
b) Ne, imaju jednake zahtjeve.	25

4. Je li fakultet koji je vaš prvi izbor na popisu i vaš jedini izbor ili postoji alternativa?

a) Da.	7
b) Ne, postoji alternativa.	23

Optimističnom pogledu na državnu maturu uvelike pridonosi i činjenica da su gotovo svi naši bivši maturanti upisali svoj prvi izbor fakulteta. Na pitanje kako su zadovoljni svojim uspjehom na državnoj maturi, većina odgovara da je prošla mnogo bolje od očekivanoga. Takav odgovor nimalo ne iznenađuje s obzirom na to da smo mi gimnazijalci navikli na mnogo teže zadatke (kakve radimo u školi) od onih kakvi su do sada bili na državnoj maturi. Poučeni takvim iskustvom i ovogodišnji maturanti u anketi odgovaraju da očekuju sukladne rezultate na maturi u odnosu na njihov srednjoškolski uspjeh, a dio očekuje i bolje rezultate. No, uvijek postoje dijelovi gradiva koje znamo više odnosno manje. Isto tako, dobro je poznato da je gradiva koje smo prošli u dosadašnjem školovanju izuzetno mnogo te da je sve što smo radili zapravo vrlo opširno. Ispitanici se, također, slažu da se uz malo truda i dobru organizaciju može bez problema ostvariti dobar rezultat. Onima koji su upisali željeni fakultet nije nimalo žao što su malo žrtvovali izlaske i druženja te ovo vrijeme utrošili na učenje jer se sve to na kraju ipak isplatilo. Kao što narodna uzrečica kaže da nakon kiše dolazi sunce, tako i nakon napornog perioda pripreme za državnu maturu slijedi dugo toplo ljeto i najduži praznici u našem školovanju!

PREDLOŽENI

ANKETA ZA BIVŠE MATURANTE

1. Kada ste se odlučili što želite studirati?

a) U četvrtom razredu.	16
b) Prije nego sam postao/la maturant.	14

2. Je li fakultet koji ste upisali bio vaš prvi izbor?

a) Da.	28
b) Ne.	2

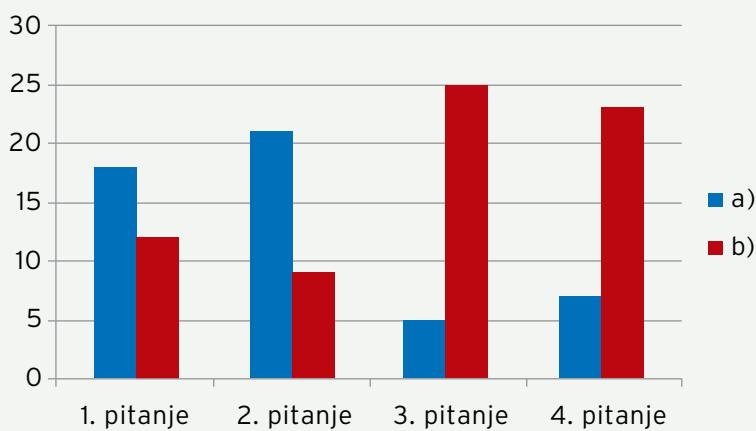
3. Smatrate li da se profesori ponašaju drugačije prema maturantima?

a) Da, popuštaju im.	7
b) Ne, imaju jednake zahtjeve.	23

4. Kako je prošla državna matura u odnosu na vaša očekivanja?

a) Bolje.	30
b) Lošije.	0

Upitala sam bivše maturante smatraju li da su profesori popustljiviji prema maturantima, no većina smatra da nisu. Slažu se da bi maturantima trebalo više izaći u susret i smanjiti školske obaveze kako bi s manje stresa završili drugo polugodište. To mišljenje dijele i sadašnji maturanti koji smatraju bi se trebalo smanjiti broj testova i usmenih ispitivanja u drugom polugodištu. No, po-učeni iskustvom bivših maturanata koji su to stresno razdoblje prošli vrlo uspješno, i ovogodišnji maturanti spremni su „zagrijati stolicu” kako bi to razdoblje prošli jednakom uspješno, ako ne i više.

Sudeći po odgovorima bivših maturanata možemo zaključiti da se u vezi državne mature nemamo čega bojati. Trebamo biti realni kod svog izbora fakulteta i uskladiti želje sa svojim mogućnostima i sposobnostima. Također, moramo biti svjesni da naš uspjeh, kao i sve ostalo u životu, ovisi ponajviše o nama samima. Iako, nakon zbrajanja i oduzimanja svih rezultata i informacija vezanih uz anketu koju sam provela, shvaćam kako je optimističan pogled na državnu maturu moj prvi i najmudriji izbor!

Ana Bašić, 4. razred

I. gimnazija

Voditeljica: Antonija Sikavica Joler

S MIROSLAVOM MIĆANOVIĆEM O PISANJU, ČITANJU,
LEKTIRI I MNOGOČEMU DRUGOME

Pustolovina čitanja i pisanja

Dobro je djelo ono koje je dovoljno poticajno, uzbudljivo, ali i otvoreno da ja sam u njemu otkrivam različita značenja.

Ove smo se jeseni nešto više posvetili čitanju poezije, posebice hrvatskih pjesnika, pa smo u sklopu projekta „Čitajmo pjesnike“ sudjelovali u poetskoj radionici „Hodanje uz prugu“ na Interliberu. Radionicu je osmislio i vodio hrvatski pjesnik, pisac, kritičar, eseist, bivši kolumnist, sudionik raznih književnih festivala, voditelj radionica kratke priče, dobitnik nekoliko književnih nagrada te urednik časopisa Quorum, Miroslav Mićanović, koji je, uz sve navedeno, i vrlo zanimljiva, pristupačna i duhovita osoba. Osim što nas je naučio napisati pjesmu, zainteresirao nas je i za hrvatsku književnost.

Jeste li oduvijek htjeli biti književnik? Tko Vas je ili što na to potaknulo?

Oduvijek sam znao da je to svijet koji me zanima i da se želim baviti čitanjem i pisanjem, ali nikada to nisam tako točno definirao. Išao sam na glasovite literarne radionice u rodnom mjestu, Gunji, koje je vodio moj nastavnik i prijatelj Josip Krunić. To mi je, kao i on sam, dalo sigurnost i vjeru u to da će se baviti književnošću. Počeo sam pisati u sedmom razredu, ali i prije toga sam rado čitao, tada je to bilo intuitivno i spontano.

Znači da ste kao srednjoškolac već imali literarnih iskustava. Gdje ste poхаđali srednju školu?

Išao sam u gimnaziju u Brčko i dan-danas mislim kako je to bila dobra gimnazija, znali su nas naši profesori, čime se bavimo i što bismo željeli biti. Možda sam sada svjesniji tih vrijednosti i važnosti takvog odnosa prema meni, vjerujem da i drugi dijele to iskustvo sa mnom. Brčko je bio više nego zanimljiv grad, kazališta koja su gostovala, novi filmovi u *Radniku* i *Oslobodenju*, kako su se zvala kina, galerija ili knjižnica u kojoj je radila teta Lukrecija i otkrivala za nas nove knjige i pisce, njezin smijeh u toj zgradi građenoj pokraj Save u pseudomaurskom stilu –nezaboravno. Svaki dan sam putovao preko mosta, iz Gunje u Brčko, bilo mi je vrlo lijepo, iako se danas pitam zašto nisam išao biciklom, nego sam svaki dan pješice prelazio taj put od kuće do škole.

Našu generaciju lektire uglavnom muče. Postoji li lektirni naslov koji Vas se najviše dojmio u srednjoj školi?

Teško je izdvojiti jedan naslov, ali u svjetskoj književnosti to bi bio možda bio Camusov *Stranac* ili u hrvatskoj književnosti priče i zapisi Ive Andrića, ali da krenemo ranije, Mato Lovrak u osnovnoj školi. To je odgovor iz sadašnje perspektive i sasvim sigurno nije pouzdan i točan. Možda bi bilo pametnije reći što volim sada. Strasno čitam hrvatsku poeziju (D. Dragojević, B. Maruna, A. Dedić, D. Cvitan, Z. Maković, A. Žagar, B. Maleš, B. Čegec, D. Rešicki, K. Bagić, D. Šodan, I. Prtenjača, M. Andrijašević, I. Matijašević, M. Kirin, M. Pogačar...) i hrvatsku prozu (S. Karuza, N. Ušumović, R. Simić...). Upravo sam pročitao sjajnu knjigu *Divlji detektivi* R. Bolana, čitam Sebalda, rado se vratim talijanskom pjesniku Paveseu ili grčkom Kavafisu. Pročitao sam nedavno sjajan roman Olje Savičević Ivančević *Adio kauboju*.

Mnogo je tu naslova i imena. Vratimo se još malo srednjoj školi. Koja ste druga djela, osim lektire, tada rado čitali?

Jako mi se svidjela, u to vrijeme, autobiografija Charlieja Chaplina, biografski romani o životu Michelangela, Freuda, van Gogha. Rado sam čitao i Turgenjeva, Čehova, manje poznate Tolstojeve knjige, onda otkriće Marqueza, Borgesa, Calvina, Faulknera... Uvijek u ovakvom nabrajanju poslije žalim što sam nekoga izostavio i kažem sam sebi kako si mogao ne spomenuti *Brod u boci* A. De dića, *Vrt crnih jabuka* S. Mihalića ili poeziju A. Šoljana, I. Slamniga ili P. Handkea (*Živjeti bez poe zije...*). Volio sam, i sada ih rado čitam, antologije i različite izvore, npr. antologiju svjetske kratke priče koju je priredio David Albahari, onda njegove priče...

Po nalogu se ne čita

Čini mi se da je cijela jedna knjižnica u vašem sjećanju. Rijetko biste danas naišli na takvog srednjoškolca. Što je, po Vama, uzrok takvom stanju, zašto većina mlađih danas nerado čita?

Nerado čitaju zato što do njih ne dolaze knjige koje su njima važne i koje govore o njima. Taj sustav bi trebalo promijeniti te početi od sadašnjosti i suvremenosti. U prvom razdoblju izgubi se volja za čitanjem jer se obrađuje nešto dosadno, što im nije blisko. Tko je još video čitati Horacija, Plauta ili Hektorovića po nalogu, narudžbi?! To su iznimni pisci, ali ako do njih dođeš preko svojih knjiga. Dručcije to nije zanimljivo i izgube se u tome. Dok sam radio u školi, učenici su znali reći „Pa, mogu i ja to!“, a ja bih im rekao „Samo naprijed!“ jer bi upravo književnost trebala biti nešto što svatko može. Inače, u jednom srednjoškolskom trenutku htio sam početi od početka i naletio na Zoranićeve *Planine*.

Mislite li da će knjiga kao takva nestati, da će ju internet uništiti?

Knjiga kao takva neće nestati osim ako se čovjekovo tijelo fiziološki ne promijeni. Ali ako se i promijene ljudske moći, knjiga će uvijek ostati.

Je li, po Vama, e-lektira prednost ili udaljavanje od knjige i knjižnica?

E-lektira je prednost kao jedan od oblika bržeg i pristupačnijeg čitanja, informiranja, poticaja... Čovjeku, zapravo, treba tečaj sporijeg i jednostavnijeg čitanja.

Naveli ste mnogo hrvatskih autora za koje mi nismo ni čuli. Zašto je zainteresiranost za hrvatske autore mala?

Kako je prije bilo, sada je dobro. Znali smo kako izgledaju hrvatski pisci kad su umrli i kada smo ih vidjeli na osmrtnicama, no u posljednje vrijeme imaju veći pristup u medijima. Istina je da to sve ide sporije u školama.

Pisci na mreži

Kako uopće zainteresirati mlade za čitanje hrvatskih autora?

Mislim da ih se može zainteresirati različitim radionicama, dolaskom autora na gostovanje u škole te općenito boljom pristupačnošću. Hrvatske književnosti baš i nema u ponudi. Ali zato se uključite i sudjelujte u programu „Pisci na mreži”, gdje gostuju hrvatski pisci koji nisu u lektiri, ali su sasvim sigurno zanimljivi, čitljivi, važni (Z. Ferić, K. Bagić, I. Prtenjača, Z. Jembrih, I. S. Bodrožić, D. Miloš, S. Lovrenčić, E. Popović, O. Savičević Ivančević...). Pozivamo ih na razgovor koji možete pratiti preko interneta.

Održavate li često ovakve radionice?

Ova radionica poezije „Hodanje uz prugu” prva mi je koju sam održao na Interliberu. Inače već duže vrijeme vodim radionice „Put u središte kratke priče”. Radionice sasvim sigurno nisu ključ uspjeha, ali kao mjesto informiranja i komunikacije mogu biti korisne i poticajne. Međutim, tvoje pisanje ovisi o tvome čitanju i inicijaciji, želji da uđeš i ostaneš u tom svijetu.

Tko sve pohađa Vaše radionice?

Vodim radionice za različite uzraste i u različitim prilikama i zgodama. Održavam ih, na primjer, i za nastavnike, različitim povodima (Dani K. Š. Gjalskog, Goranovo proljeće, kreativni vikendi u Obrovcu, Novigradu, radionice u školi stvaralaštva Novigradsko proljeće, u Centru za kreativno pisanje u Zagrebu. Moje radionice pohađaju oni koji se žele baviti književnošću ili žele pisati kratku priču, dakle od učenika do umirovljenika.

Kolika je uopće zainteresiranost za radionice?

Odaziv je velik, ali idealno je raditi s deset do petnaest polaznika. Tada se svi dobro čujemo, može se međusobno razgovarati, komentirati, dopisivati...

Što je za Vas dobro književno djelo?

Dobro je djelo ono koje je dovoljno poticajno, uzbudljivo, ali i otvoreno da ja sam u njemu otkrivam različita značenja, a ne da mi ono govori što bih trebao, morao, što je dobro, a što nije.

Što biste, za kraj, poručili našim čitateljima?

Vjerujem da je pustolovina čitanja i pisanja jedan od najboljih načina kako će organizirati vlastito životno vrijeme i da je to pouzdan vodič u svijetu kakvom mi živimo.

Petra Plivelić, 4. razred

III. gimnazija

Voditeljica: Maja Ilić

Putovati? Zašto(ne)?!

Kada pogledam kartu Europe, probude se sjećanja. Pogled mi prvo padne na Lijepu Našu. Predivna panorama s Gornjega grada u podne sunčanog dana. Pucanj topa s Griča kao da obraća pozornost na dinamičan horizont koji promatramo ispred sebe dok sjedimo na klupi uz Matoša okamenjenog (ili pak ometaljenog) u vremenu. Vreva na velikoj terasi s mnogo jutarnjih kava uz čašu vode pruža se od Cvjetnog trga pa sve do Kožarićevoga Prizemljenog sunca. Putovati? Zašto? Da shvatimo koliko volimo taj svoj rodni grad! Da uočimo kako svaki grad stvarno ima dušu koju također čine dinamični horizonti i još mnogi detalji o kojima ćemo kasnije.

Rotterdam - ima dušu poslovног čovjeka čija je žena dizajnerica interijera pa stoga njih dvoje žive u predivnoj dvoetažnoj kući s mnogo cvijeća i malo djece. Po mogućnosti s pogledom na polje vjetrenjača. Amsterdam priča priču dvadesetpetogodišnjaka koji je nakon obrane diplomskog rada došao malo vidjeti kako se živi u gradu koji udiše zrak stopostotne legalizacije. Den Haag pati čekajući dobar tim uličnih smetlara, dok mu se jedna od tramvajskih linija svakodnevno uspijeva iskrasti do Sjevernog mora. Da, dobro ste shvatili - Nizozemska me se baš i nije pretjerano dojmila.

Berlin. Prve asocijacije su Berlinski zid, medvjed, muzeji, burna povijest... Ovaj multikulturalni grad, domaćin mnogih svjetski poznatih događanja kao što su sajmovi i izložbe, ima nešto mnogo više od mojih prvih asocijacija. Daleko od toga da turist u zraku lako može osjetiti miris prošlosti koja je podijelila apsolutno sve na dva suprotna pola... Ipak, mislim da je čar u njegovoj veličini, u gigantizmu koji se očituje na svim područjima - od toga da ondje živi oko 3,5 milijuna ljudi, da je središnji Europski kulturni centar, da je glavni grad ponajveće gospodarske sile svijeta, a tek da vidite te ogromne, lijepе i čiste zgrade! Brojnost kulturno važnih građevina i prava njemačka pedantnost zapravo su me i očarale. Čak dovoljno da odlučim kako ću se u ovaj grad vratiti što prije. Samo više od tjedan dana kako bih mogla odmarati oči razgledavajući cijelo područje oko Brandenburških vrata i proučavajući taj čuveni Otok muzeja. Eh, još da spomenem i fascinantni sustav od 68 zvona i zvonik Carillon - koji čak i zvoni!

Poljska! Posjet akademskom, kulturnom i povjesnom središtu te zemlje - grad Poznan. Snijeg koji nije prestajao padati pomagao je stvaranju kontrasta između topline koju posjeduju Poljaci i hladnoće koja bez ikakvog problema dosegne i -10°C . Odlično za turističko razgledavanje, zar ne? Unatoč *dojmljivim* temperaturama uspjeli smo pročešljati grad i osjetiti raznolikost koju su pružili svi arhitekti koji su ikad radili u Poznanu. Tako je jedna od poznatijih građevina, katedrala sv. Petra, mješavina gotičkog i romaničkog stila. Nakon što sam se prisjetila ljepota kao što su nanizane zgradice pastelnih boja oko Staroga trga i zagrada gradske uprave, bježim u Bratislavu. Što reći osim toga da je iznenadujuće malena? Uređena slično Poznanu, Zagrebu, Pragu... Ručak u *vrtećem* UFO-restoranu koji se nalazi iznad Novog mosta, pogled iz Bratislavskog dvorca na Dunav i centar te periferiju grada i ta moć blizine naprosto su me kupili. U taj se grad definitivno moram vratiti!

Odsjetila bih se Azurne obale, Baskije, okolice Madrida, Katalonije... Kako sam se tamo uputila u kolovozu, čekala me druga krajnost - užasno visoke temperature. No, nisam bježala od oceana i mora pa je bilo utoliko lakše! Nakon deset dana istraživanja po Azurnoj obali - s kartom i bocom vode u ruci - shvatila sam kako će najviše pričati o jednome lučkom gradu. Taj grad ima sve - od turističkih naselja s luksuznim vilama, preko šetnice uz obalu duge *sitnih* pet kilometara, do dinamike koju donose uske ulice staroga dijela grada kao i široke i prostrane (pogodne za različite parade i zabave) ulice novoga dijela grada... Da, to je Nica - Englezima uvijek drag grad, smješten u blizini talijanske granice. Što još reći osim da smo taj grad zatekli na vrhuncu organizacije ljetnih zabavnih igara? Idealno! Svakovečernji vatromet od sat vremena, hodajuća kazališta i cirkusi, glazbene pozornice gotovo svih mogućih žanrova postavljene uzduž poznate Engleske šetnice (pet kilometara!)... Da, to je razigrana, bogata, lepršava kraljica Azurne obale.

Nakon Kneževine Monako, Monte Carla, Nice, Aix-en-Provencea i vrlo mirnoga i jednostavnog Avignona došli smo do Lourdesa. Svjetski poznato Marijansko svetište - bez imalo mira. Vreva ljudi iz svih dijelova svijeta, pripadnika različitih religija. Još jedno od francuskih čuda! San Sebastian slobodno se može nazvati čudom španjolske pokrajine Baskije. Zapravo mu je najveće bogatstvo duga i široka pješčana obala koja spaja Atlantik s Pirinejskim poluotokom. Posebnost je njegova što, po uzoru na Rio de Janeiro, na obližnjem brdu ima postavljen ogroman kip Isusa Krista. Nakon posjeta kraljevskom gradu Burgosu, koji posjeduje jednu od bogatijih i ljepših svjetskih katedrala, došli smo do Madrida! Najveća posebnost toga grada u kolovozu 2011. godine bila je skupina oko dva milijuna mladih koji su sudjelovali na Svjetskom susretu mladih s Papom. Od neprestane gužve pobegli smo u poznati španjolski nacionalni muzej Prado, u kojem se nalaze poznata djela španjolskih, nizozemskih, francuskih i talijanskih slikara. Oduševio me i sam pogled na Caravaggiova, Tizianova, Rubensova, Botticellijeva i Goyina djela... Pravo umjetničko bogatstvo!

PREDLOŽENI

A bogatstvo moderne, lude, gotovo nevjerojatne, umjetnosti zateklo nas je i u Barceloni. Naime, glavni grad Katalonije obilježio je Antoni Gaudí. Poslije pretraživanja svih njegovih poznatih i manje poznatih djela odnosno kuća, zgrada i skulptura, na La Ramblí smo vidjeli kako izgleda pravi svijet šibicara - ljudi koji na *zanimljiv* način uspiju zaraditi novac, a i pošteno se izgalamiti.

Putovati? Zašto?! Jedan od manje bitnih, ali meni posebno dragih razloga jest to što s povratkom u Zagreb uvijek ponovno shvatim kako mi odgovara njegov mir i jednostavnost. Sigurno se pitate koji me to veliki razlog potakne da oputujem? Divno je upoznajući različite kulture, načine življenja i jezike shvatiti kako svi imamo nešto zajedničko u komunikaciji. Svi se isto smijemo, svi znamo da je zagrljaj nešto lijepo... I sve smo to naučili putujući. Ali kroz život.

Jelena Sesar, 4. razred

I. gimnazija

Voditeljica: Antonija Sikavica Joler

Školski listovi

UČENIKA SREDNJIH ŠKOLA

NAPON RIJEČI

Elektrotehnička škola

Urednik: Matija Šupek

Voditelj: Mile Pervan

DAN ŠKOLE

Graditeljska tehnička škola

Urednik: Nikola Pašalić

Novinar: Miro Čabraja

Voditeljica: Jelena Brkljačić

PREDLOŽENI*

Školski listovi

UČENIKA SREDNJIH ŠKOLA

*predloženi za Državnu smotru

INFUZIJA

Škola za medicinske sestre
Vinogradnska
Urednik: Stjepan Sumpor
Novinarka: Ida Kolarić
Voditeljica: Mila Mikecin

GVAK

Grafička škola u Zagrebu
Urednica: Anja Blaslov
Novinarka: Diana Jašarević
Voditeljica: Katica Vitas

μ

Klasična gimnazija
Urednik: Ivan Luis Glavich-Mandarić
Novinarka: Marija Pavlović
Voditelj: Željko Jurčić

MI MLADI

III. gimnazija
Urednik: Antonio Dominik
Novinarka: Petra Plivelić
Voditeljica: Maja Ilić

ŠEGRT

Elektrostrojarska obrtnička škola
Urednik: Nikola Havrle
Novinar: Mladen Jambrović
Voditeljica: Dominika Papić Kukić

LABOS

Prirodoslovna škola
Vladimira Preloga
Urednica: Lucija Klarić
Novinarka: Barbara Bedeković
Voditeljica: Lana Rušnov Perić

ŽETEŠKO

Željeznička tehnička
škola u Zagrebu
Urednik: Mateo Majdandžić
Voditeljica: Anela Bošnjak

SVITANJA

Ženska opća gimnazija Družbe
sestara milosrdnica
Urednica: Martina Stvorić
Novinarka: Iva Šimić
Voditeljica: Martina Hajsig

RUĐER info

Tehnička škola Ruđera Boškovića
Urednik: Valentino Mihoković
Novinarka: Elvira Mišmaš
Voditeljica: Marija Škrlec

SANITAS

Zdravstveno učilište
Urednica: Antonia Gavrić
Novinarka: Josipa Valičević
Voditeljica: Ana Goja

PPG Times

Prva privatna gimnazija
Urednik: Nikola Grbavac
Novinarka: Davor Novak
Voditeljica: Renata Kostanjevec

CENER

X. gimnazija „Ivan Supek“
Urednica: Lucija Sukalić
Novinarka: Lana Končevski
Voditeljica: Ružica Filipović

OPG Times

Opća privatna gimnazija
Urednik: Luka Kovačević
Novinarka: Paula Vidović
Voditeljica: Maja Jureković

Radijske emisije, TV emisije i videofilmско stvaralaštvo

UČENIKA SREDNJIH ŠKOLA

Videofilmsko stvaralaštvo

U školi života - kratka igrana forma

Benedikta Vilenica

Ženska opća gimnazija Družbe sestara milosrdnica

Voditeljica: Helena Marić

PREDLOŽENE*

Radijske emisije, TV emisije i videofilmsko stvaralaštvo

UČENIKA SREDNJIH ŠKOLA

*predloženi za Državnu smotru

Videofilmsko stvaralaštvo

Petar Krešimir IV. - televizijska reportaža

Anamaria Malešević

Ženska opća gimnazija Družbe sestara milosrdnica

Voditeljica: Kristina Repar

Ego sum - eksperimentalni film

Christian Jean-Michel Jalžečić, Ana Birtić

III. gimnazija

Voditeljica: Maja Ilić

Priprema za emisiju uživo - dokumentarni film

Mirna Debelić, Mislav Majerović

Grafička škola u Zagrebu

Voditeljica: Marijana Brdar

Deaverizam - dokumentarni film

Sonja Agata Bišćan

XVI. gimnazija

Voditeljica: Jadranka Tukša

Različita jednakost - eksperimentalni film

Antun Lovro Brkić, Mario Okun

Tehnička škola Ruđera Boškovića

Voditeljica: Vesna Hrdok

Radijske emisije

Ja sam za, a ti?

Karlo Beljo, Alena Kananović

III. gimnazija

Voditeljica: Maja Ilić

Broj-a-lica

Filip Radaković, Iva Kopčić

V. gimnazija

Voditeljica: Vesna Muhoberac

ŽUPANIJSKO POVJERENSTVO ZA PRIPREMU I PROVEDBU SMOTRE UČENIKA SREDNJIH ŠKOLA GRADA ZAGREBA - LiDraNo 2012.

PREDSJEDNIK POVJERENSTVA

Zlatko Stić

ravnatelj Prirodoslovne škole Vladimira Preloga

TAJNICA POVJERENSTVA

Goranka Lazić

profesorica, Prirodoslovna škola Vladimira Preloga

ČLANOVI POVJERENSTVA

Višnja Beus

Marijan Šimeg

Sanja Pilić

Ana Maras

Aleksandar Črček

Jadranka Korda Krušlin

PROSUDBENO ŽUPANIJSKO POVJERENSTVO LiDraNo 2012. ZA UČENIKE SREDNJIH ŠKOLA

ČLANOVI POVJERENSTVA

Ivica Prtenjača, književnik

Sanja Pilić, književnica

Melita Rundek, književnica

Katarina Čičmak, profesorica

Marijan Šimeg, novinar

Maja Matković, novinarka

Mirela Lilek, novinarka

Damir Brčić, profesor

Maja Prištof-Ničota novinarka

Sunčica Findak, novinarka

Aleksandar Črček, snimatelj

Duško Radić, novinar

Jadranka Korda Krušlin, dramska pedagoginja

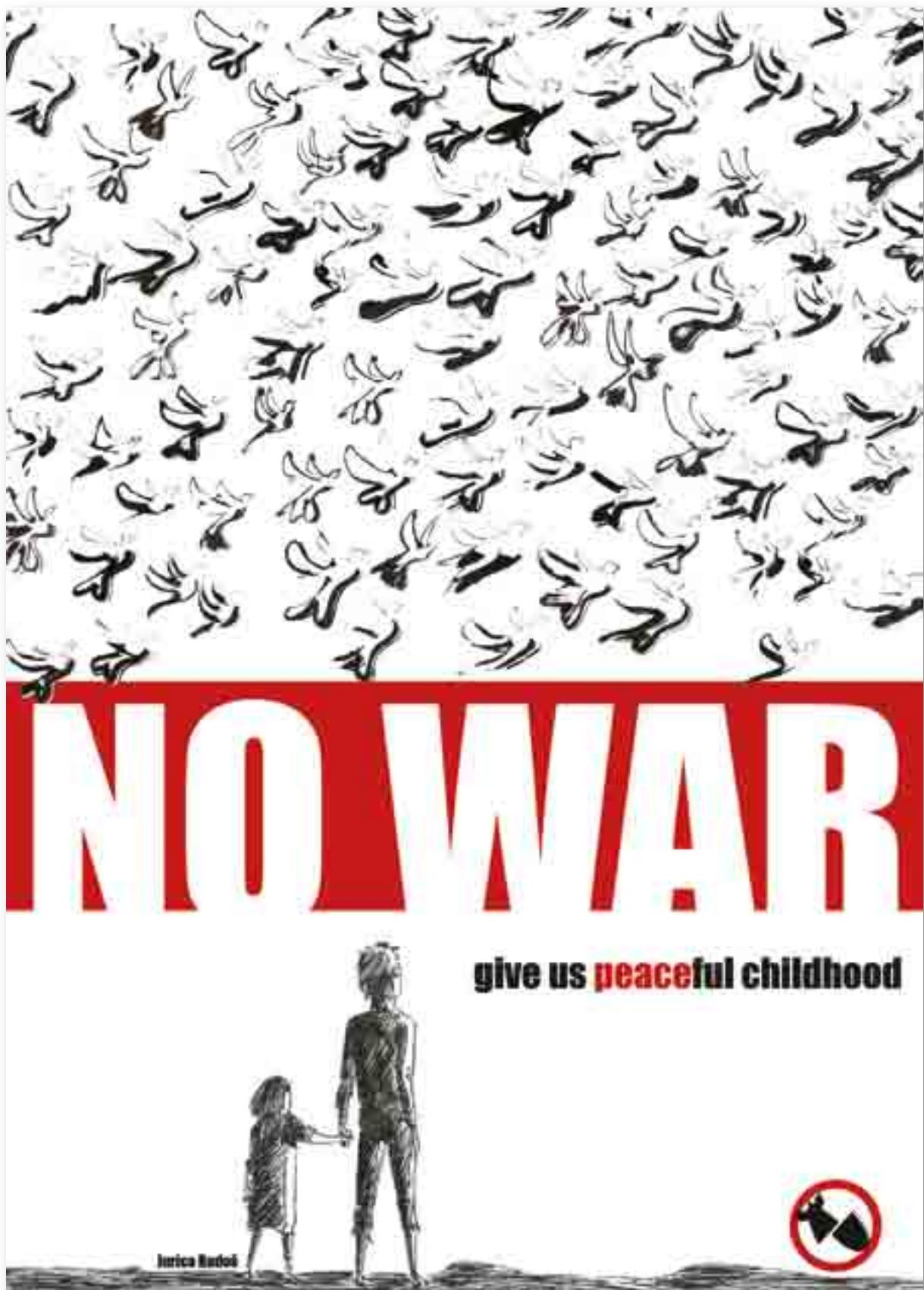
Jadranka Tukša, profesorica

Ana Maras, glumica

Kostadinka Velkovska, glumica

Nina Erak-Svrtan, glumica

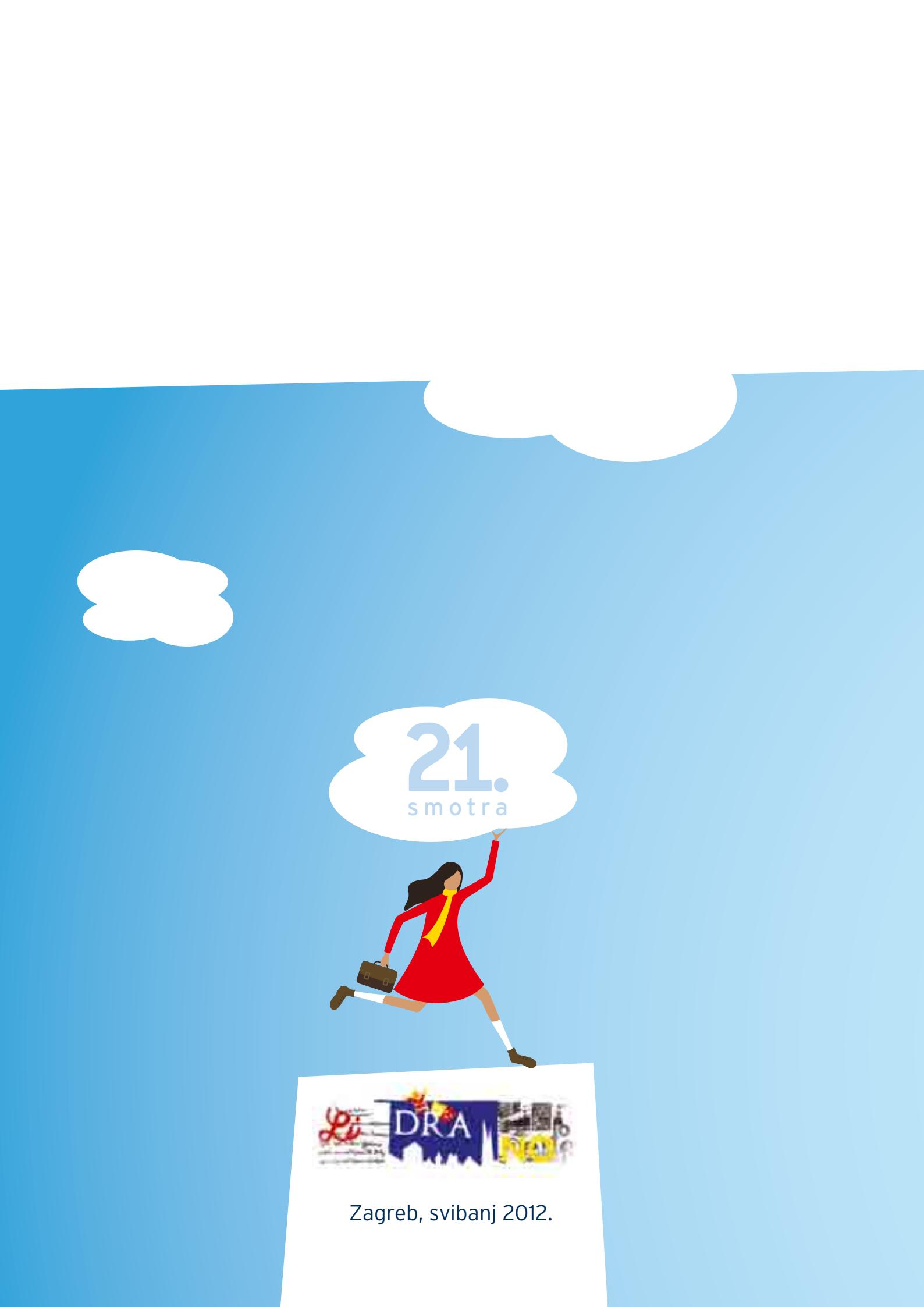
Andrea Kosović, profesorica

Jurica Radoš, mentor: Damir Brčić
Škola primijenjene umjetnosti i dizajna

Zbornik LiDraNo 2012.

21.
smotra

Zagreb, svibanj 2012.